

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

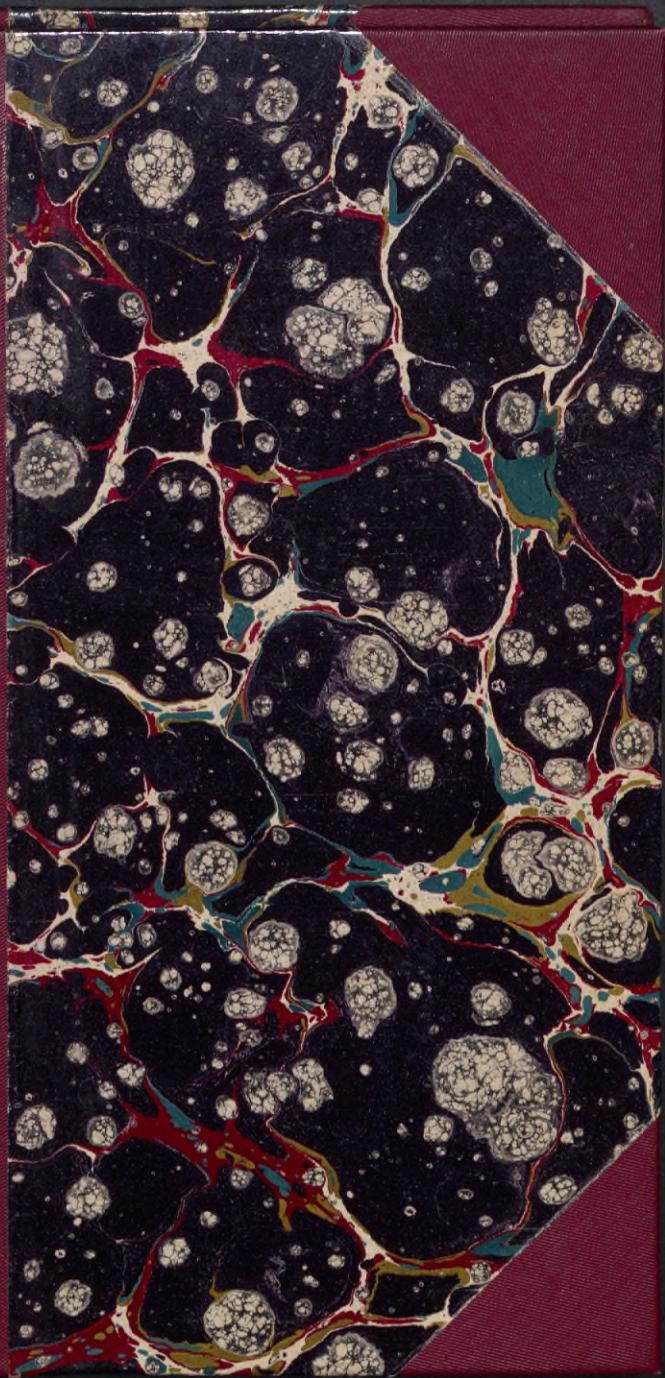
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.
Dram.

LOTTEN VON KRÄMER

SKÅDESPEL

OCH

BERÄTTELSE

I

→ Innehåll: →

Fama

Skådespel i tre akter

Nina

Berättelse

Stockholm. Vår Tids förlag.

Pris 1 kr., i eleg. band 1: 50.

Life.

Su.

Draw.

LOTTEN VON KRÄMER

SKÅDESPEL OCH BERÄTTELSE

I

⇨ INNEHÅLL: ⇨

FAMA

SKÅDESPEL I TRE AKTER

NINA

BERÄTTELSE

STOCKHOLM
VÅR TIDS FÖRLAG

Lit
Sw
Dra

STOCKHOLM

P. PALMQUISTS AKTIEBOLAGS BOKTRYCKERI

FAMA

SKÅDESPEL I TRE AKTER

AV

LOTTEN VON KRÆMER

EFTER EN TIDIGARE IDÉ AV FÖRFATTARINNAN

PERSONERNA:

PROFESSORN.

PROFESSORSKAN.

RAGNHILD, deras släkting.

HERTHA STRÄHLE-ALBÉ, aktris, Professorskans syster.

ENKEFRU JEANETTE HVASSMAN, Professorns syster.

FRIHERRE OLOV VON LINGEN, diplomat.

TOM FALK, literatör, Ragnhilds släkting.

FRÖKEN ROSA TÖRNFELT.

AMANUENSEN GOTTMAN.

FRU GOTTMAN.

HERR GADD.

FRU GADD.

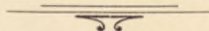
FRÖKEN MAHL.

TJENSTFLICKAN.

BETJENTEN.

NÅGRA GÄSTER.

Spelar dels i Stockholmstrakten, dels i
Stockholm i våra tider.

FÖRSTA AKTEN.

(En hemtrevlig trädgårdssalong hos Professorn på landet. Genom de öppna dörrarne till verandan synes ett strandparti. Till venster i salongen ett brutet hörn med massor av blommor, en divan och ett bredt fönster. Ett motsatt brutet hörn till höger med öppen dörr till tamburen. På samma sida kakelugn och en tapetdörr. Fram om denna konsolbord med en porslinsbål och glas på en bricka, längre fram en bekväm chäslong, ett sammetsklädt mindre bord och taburetter. Till venster en öppen dörr till våningen. På samma sida en tapetdörr och ett framskjutet större skrivbord, betäckt med broderade soffkuddar, blombuketter, lager, telegram, böcker i praktband och gratulationskort. Vid bordet en lästol. — Tidig eftermiddag.)

(Inne i salongen vid skrivbordet sitter PROFESSORN, en något äldre, väl bibehållen man med ett urbant, vinnande sätt. Han är sysselsatt med att läsa telegrammen. En brevbärare kommer från hörndörren, bugar och lemnar åt Professorn en större Revy i korsband, bugar åter och går. — PROFESSORSKAN kommer från venster med en pläd. Hon tittar ut på verandan, går därpå fram till Professorn.)

PROFESSORSKAN.

I år bedrar ej Maj! Tag denna dock.

(Breder pläden över hans axlar.)

PROFESSORN

(drar sig litet undan, antydande sin redingote).

Den här förslår!

L. v. Kræmer.

PROFESSORSKAN.

Men svep den om dig bättre!
När våra dyrkare av les belles lettres
nu komma snart, så slår du upp din rock,
med tanke på din vackra väst en smula,
och glömmer influensan — är det bra?

PROFESSORN.

Å, ryska snuvan skall man ändå ha!
(Antydande sin väst:)
Och du har själv broderat denna gula!

PROFESSORSKAN

(tar en narciss från bordet och fäster den i hans knapphål).

Kanske en hvit narciss dig bättre klär?
Fåfången hos oss alla rotad är!

(Går till bålen och rör om.)

Oss båda jag behöver blott studera!
Ja, låt oss endast se: jag vill briljera,
jag, med min bischoff utav egen brygd;
du med din nya redingote; hvad mera?
En svaghet följer hvarje mänsklig dygd!

PROFESSORN

(ler).

Jag Madame Staël i denna sanning spårar:
»Chacun a les défauts de ses mérites».
Och narren hör ju ock till furstars svit.

PROFESSORSKAN.

Ditt skalderykte aldrig dig bedårar,

därför ju borgar oss din karaktär,
och smärtans sår med stoiskt lugn du bär,
fast livets lappri stundom pannan fårar.

PROFESSÖRN

(skämtsamt).

Som på min hustru, när sig säsen skär.

PROFESSORSKAN.

(likaså).

Ja visst, min vän.

(Tar sakta volymen ur hans hand.)

Men lägg nu bort den där!

(Professorn reser sig och börjar gå av och an.)

Du minns ju, Magnus, att vi gå att fira
ditt skaldejubileum denna dag,
ett fjärdels sekel klungit plekterns slag,
ja, tidigt brukar diktargåvan spira.

PROFESSÖRN

(trycker hennes hand).

Det var ju, du —

PROFESSORSKAN.

Midt i vårt hvardagslag —

(Tystnar, då hon märker att Professorn ej hör på)

(RAGNHILD har utifrån kommit in på verandan med en korg
med blommor och fiskredskap samt ett metspö. Medan hon
lindar upp snöret synes hon i profil.)

PROFESSÖRN

(iakttaget Ragnhild, antydande henne).

Nej, se hvad hon sig rör med ljuvt behag!

Så drömmande hon blivit — titta bara!

PROFESSORSKAN.

Hon är ju också fyllda tjugo år,
och månet friarbrev hon fått besvara.
I giftastankar, jag slår vad, hon går.

(Ragnhild kommer medan hon fortfar att linda snöret om metspöt.)

(Hon är klädd i en bekväm sommardräkt.)

PROFESSORN

(återtar sin plats, skämtsamt till Ragnhild).

Du även fula fiskar fått att fjälla
ibland de vackra på din krok? Hvem vet?
Men detta är, förstås, din hemlighet.

RAGNHILD

(går fram till honom, ler).

Å ja. De sig tillsammans gärna sälla.
Jag tänkte mig just in i Porcias rol
i »Köpmannen», du vet, i min — gondol.

PROFESSORN.

Från Marcus stad du många minnen gömmer
och än om Lido och dess vågskvalp drömmer.
På tal om din gondol — en lövklädd båt! —
hav tack för dina brev ifrån Venedig!
Din fader då, från statsbestyren ledig,
där njöt sitt otium —?

RAGNHILD

(ställer bort metspöt).

Ja!

PROFESSORSKAN

(tar i hennes klädningskjol).

Din kjol är våt!

PROFESSORN.

När fann du skönast Adrias blåa stråt?

(Ragnhild svarar ej strax, lyfter på sitt klädningsläp, skjuter fram en taburet och sätter sig bredvid Professorn.)

När månens klara silverstrålar glimma

du såg uppå palatsens stolta rad — ?

RAGNHILD.

Då talde uti nattens sena timma

hvar plats, hvar vrå i Adrias marmorstad

sin saga, trolsk och mystiskt skön som vågen,

men också ljus och glad som himlabågen.

(TJENSTFLICKAN — en ung, livlig flicka — kommer från venster med en kaffebricka, som hon ställer på bordet framför soffan och går ut genom hörndörren under det hon fäster en beundrande blick på Ragnhild. Professorskan serverar Professorn kaffe.)

PROFESSORSKAN.

Drick kaffet varmt! Jag minns i går du frös.

PROFESSORN

(till Ragnhild under det han dricker kaffet).

Och i Paris var roligt?

RAGNHILD.

Ja, förtjusande!

PROFESSORN.

Och se'n i London?

RAGNHILD,

Ack, det är berusande!

PROFESSORN

(stryker hennes hår).

Låt lilla locken gärna falla lös.

(Professorn tar från bordet en av kuddarne, visar den för Professorn, antydande det vidfästade visitkortet.)

PROFESSORSKAN.

Snart själv hon kommer i sin sammetskofta —
åt dig Jeanette den vackra kudden sytt.
Hit ut hon kan ej komma mer så ofta
med sina laddningar av dagligt nytt.

(Hon lägger bort kudden.)

PROFESSORN.

Nejnej... Jag anar, hvem som sändt mig lager, —
så frisk och grön — visst Hertha?

PROFESSORSKAN

(något ironiskt).

Ja, hon lydt

en högre röst. Sin lilla andel tager
hon ock av ryktets —

PROFESSORN

(afbryter, vändande sig till Ragnhild, som rest sig och står med
nedslagna ögon, spändt lyssnande).

Ändock allra mäst
mig fägnat, att du kom till »farbrors» fest.

Fast du i kväll ju bort på bal var bjuden,
 du nöjdes med vår strand i vårfestskruden
 och slog din drill i några sparvars lag.

(Ragnhild framräcker blygt och gladt en bukett ängsblommor
 och verser, som hon tar ur sin korg. Denna ställer hon ifrån
 sig vid fönstret.)

RAGNHILD.

Ack, skulle ej min största glädje, jag,
 just finna i att kärleksfullt dig nalkas,
 när dagens iver och dess hetta svalkas?

PROFESSORN

(betraktar med tydligt välbehag hennes gåva).

Och nu du bräddar här min glädjes mått;
 så vackra blommor jag förut ej fått,
 och verser se'n — där ystra rimmen skalkas!

(Läser tyst. Säger därpå till Ragnhild.)

Så innerligt naturen talar blott!

(Trycker hennes hand.)

RAGNHILD

(antyder å bordet befintliga samlingar).

En blåklint endast i den gyllne rågen...

PROFESSORN

(sedan han läst verserna till slut).

Af himlatankar några friska stänk
 i jordens dal...

RAGNHILD.

Din Ragnhilds ringa skänk!
 Men Hertha väntas; hon skall elda hägen!

(Tjenstflickan kommer genom hörndörren med ett brev. Då hon går förbi Professorn, hejdar han henne, kastande en blick på monogramet.)

PROFESSORN.

Å, se från Hertha —

(Tjenstflickan lemnar Professorskans brevet och går till venster.)

Kommer hon?

PROFESSORSKAN

(ögnar igenom skrivelsen).

Ja tänk!

Fast hon har brådt hon kommer, ska' vi hoppas.

(Lägger bort brevet och säger ivrigt till Ragnhild:)

Hjälp »tant» nu litet grand mitt hjärtegryn.

RAGNHILD

(börjar stöka i rummet. Tar upp brevet; lägger ned det igen och blickar tankfull framför sig.)

Det ena trädet växer fritt mot skyn,
med härlig krona, när det andra toppas.

(Hon nedslår ögonen, trycker handen hårdt mot sitt bröst. Aflägsnar sig genom verandadörren.)

PROFESSORN

(reser sig upp, blickar efter den bortgångna).

Det låg likt grämelse uti det där.

För Hertha liflig sympati hon när.

PROFESSORSKAN

(söker dölja ett leende, antydande Professorn).

Som fler' . . .

PROFESSORN

(går ett slag i rummet).

Ja, Hertha, hon vet alltid fängsla.

PROFESSORSKAN

(ler).

Mäst i sin egen rol — det kan mig ängsla!

PROFESSORN

(allvarsam).

Hon planer på von Lingen hava kan.

PROFESSORSKAN.

På baron Olov Lingen? — Nej, min sann!

PROFESSORN.

Kanske hon tänker än på kullerstolen?

PROFESSORSKAN.

Hon?

PROFESSORN.

Intet nytt, det heter, under solen.

Han brunnit förr för henne, som du nämt.

PROFESSORSKAN.

Men det är slut. Det vet jag då bestämdt.

Hon gifta om sig? Nej. — Hvad lider tiden?

(Han tar upp klockan och visar henne den.)

Nu går jag in och tager på mig siden.

(Går några steg mot venstra dörren; vänder och går till bälgen; börjar röra om och bjuder Professorn ett glas bischoff.)

Försök min bischoff; hoppas den är rar!

PROFESSORN

(under det han smakar på drycken).

Det alltså i hans gröna ungdom var

han lärde känna Hertha Strähle redan?

PROFESSORSKAN.

Naturligtvis. Ja, det är länge sedan.

PROFESSORN.

Den gamla sagan är dock alltid ny.
Han rår ju om det präktiga Nyby.

PROFESSORSKAN

(har gått ett steg, vänder om något otålig).

Brändt barn skyr elden. Släckt är denna låga.
Jag vet det. Och är han ej fäst —?

PROFESSORN

(antyder den bortgångna).

En sky
dock stigit upp; den nya tidens fråga.

PROFESSORSKAN

Blott strömoln, som nog flykta snart igen.

(Skämtande i det hon klappar honom.)

Så låt ej detta mer din hjärna plåga!
Fru Hertha svärmar för sin skaldevän.

(Antyder Professorn.)

PROFESSORN

(blygsamt).

Hon drivs af kärlek till sin konst; och än
för kvinnans samhällsrätt medkänsla hyser.

PROFESSORSKAN

(med ett ironiskt leende).

— och för den giftas slaveri hon ryser,
du gärna ock kan lägga till —

(Hejdar sig då hon märker den åter inträdande Ragnhild.)

RAGNHILD

(har hört de sista orden, utbrister vid godt lynne, klappande händerna).

Så sannt!

Där slog du huvudet på spiken, tant.

PROFESSORN

(ser från sidan på Ragnhild; säger lugnt).

Hon är entusiast. Hon kan ej svika sitt höga mål; men håller dock tillika en medelväg i allt.

RAGNHILD

(innerligt).

Sitt mål hon nått!

En snillrik kvinna är ju född att blända!

På sista tiden först jag det förstått.

(Professorskan blickar förskräckt på Ragnhild, gör därpå min af att frysa.)

PROFESSORSKAN

(till Ragnhild).

Att få min stora själ, du, vore godt.

(Ragnhild går till venster.)

PROFESSORSKAN

(med fingret på munnen antydande den bortgångna).

Man bör ej jämt och ständigt talet vända på Hertha och — Ja, var försiktig blott.

Skyhögt ändå flickungens tankar fara.

Så svärmisk, så förändrad på ett år!

PROFESSORN

(sätter sig och tager sig en pris snus).

Tidsanden!

PROFESSORSKAN

(ler).

Han i fred för mig får vara.

Men, som jag märker, du min vink förstår.

PROFESSORN

(bläddrar i volymen och blir plötsligt uppmärksam).

Är detta ej af Ragnhild? Hvem kan veta,
om ej skaldinnan här vi måste leta?

Här hennes drömmars tydning jag då har.

Hon står ju midt i vårens skönsta dar,

en törnrosknopp som sprängt sin gröna linda.

Vi varit för den ungas känslor blinda.

(Ragnhild kommer i venstra dörren. Professorskan möter henne och tar vänligt emot sjalen; vinkar inåt rummet. Tjenstflickan kommer och bär ut efter Professorskans anvisning bål och bricka. Professorskan följer henne och drar igen dörren efter sig.)

PROFESSORN

(hastigt till Ragnhild, utan att lägga bort volymen).

Hvad tyckte du om England? Kom och sitt.

(Ragnhild skjuter fram en taburet och sätter sig.)

Förtälj mig något nytt från herskarinnan
på haven. Du som fågeln svävat fritt,
och har jag gissat rätt —

(Pekar i volymen.)

du är skaldinnan,
som djärvt här framträdt — står så svart på hvitt?

RAGNHILD

(böjer på huvudet; andas kort).

PROFESSORN

(ögnande i Revyn).

Här oförtäckt din vackra saga täljes:
i frihet och i ljus din ande dväljes.

RAGNHILD

(ser glädjestrålände på Professorn).

Ack, farbror Magnus, hvad det låter stort!

(Något nedstämdt.)

Ej utom stängslet jag då träda bort . . ?

(Reser sig, går några steg, ler, stannar, lutande sig mot hans stolskarm.)

Jag såg en dag vid Bredablick på Skansen,
på höjderna emellan gran och fur,
bland andra fåglar, tranor ock i bur.
Stolts fröken Trana tycktes mistat sansen,
så huvudyr hon var, jag vet ej hur? . .
Det vilda flaxandet man såg med nöje,
jag minnes det, dock med ett litet löje,
jag kom att tänka på —

PROFESSORN

(ler).

Dig själv?

RAGNHILD.

Just det.

Ett ungt flickhjärtas lilla våpighet!

(Allvarsam.)

Se'n i örnhonan, som just spände vingen
liksom till flykt kring vida jorderingen,
i min inbillning såg jag klart en bild,

långt från påfågels och vår tranas skild,
 en bild af framtidsdagens unga kvinna,
 som kanske högre mål skall mäktahinna.

(Efter ett litet uppehåll med en suck, gående till andra sidan.)

O, om han vore än så öm och god
 den man, som oss sitt stora hjärta skänkte,
 sin blick han ömkande väl till oss sänkte,
 om ej vårt hjärtas innersta förstod,
 hvad allt hans stolthet gör, hans fröjd, hans mod.
 Jag undrar ej om — jag det tillstår gärna —
 hans sinne droges till en konstens fé,
 som ifrån myggors surr, så skön att se
 som mellan silverskyar kvällens stjärna;
 lik svanen, som på insjöns spegel sam,
 där ibland lundens träd min väg gick fram.

PROFESSORN

(värmd).

Men sällan mannen äktar dock den sköna
 som han med konstens lagerkrans vill löna.
 Till hemmet står hans håg, där som små lam
 sig ljuva minnen kring hans älskling lägga,
 och bilder från den strand för blicken hägra,
 dit han får flykta efter dagens tråk
 och lyssna till förtroligt aftonspråk.

RAGNHILD

(drömmande).

Och morgonvind . . . (Höjer huvudet.)

Men ej förringar detta

vår andes krav, vår känsla för det rätta.

PROFESSORN

(ser på henne leende).

Du vet jag hyllar romantiken jag . . .

RAGNHILD

(sympatiskt).

Men nog påskyndas ock ditt hjärtas slag
af någonting i nutidslivets saga?

PROFESSORN

(varmt).

Ja, sägom, denna värnplikt för de svaga,
som tiden oss på sinnet lagt; de små,
de liksom utestängda knacka på.
I våra dar för kvinnans rätt, du menar,
man vill slå porten upp. Hon det förtjenar,
och städse nog hon rätta platsen vet.
Man ej behöver vara just poet,
för att elektriseras af den gnista,
som ned från himlen sänkts i kvinnans själ,
att väcka kärlek där till allas väl,
nu mer än någonsin, nu på det sista.

RAGNHILD

(med självkänsla; vedmodsfullt).

Men blev en spik också i mångens kista.

PROFESSORN

(ser på henne, säger sedan raskt, blickande i Revyn).

Till saken nu, din sak, min lilla vän!
I djupa tonfall skaldestycket klingar,

benämndt — (Bläddrar i volymen.)

Se här . . . Författarinnan bringar
uppriktigt jag min tack därför. Ja . . . men —
Vet baron Olov av det?

RAGNHILD

(skakar nedslagen på huvudet.)

PROFESSORN

Fruktar mycket,
fastän jag vetskap härom havt så kort,
att han kanske ogillar —

RAGNHILD

(djupt träffad.)

Riv då bort

alltsammans!

(Gör en åtbörd mot Revyn och därpå mot kakelugnen.)

PROFESSORN

(ironiskt).

Som du givit ut på trycket!

(Ser i Revyn begrundande.)

Hvar ädel sång väl är sin egen lön,
men denna blomsterskatt ändock, så skön . . .
(Fullföljer ej; återhållen liksom af en plötslig rädsla, att ha
väckt nya förhoppningar hos Ragnhild.)

RAGNHILD

(utbrister förhoppningsfullt).

Om åt vårt hjärtas tro vi rest ett tempel

och konsten däruppå har tryckt sin stämpel,
 är det till skada för vår helgedom,
 blir väl därför vår andakt mindre from?
 Om —

PROFESSORN

(med en min och åtbörd som ville han ej höra på; strängt,
 med faderligt allvar).

Om det komme så emellan eder
 till brytning? Ack, en villa dig förleder!
 Jag läser i din själ — din dom du vet.
 Se så, mitt barn, nu har jag sagt dig det.

(Reser sig och går av och an.)

(Ragnhild står ett ögonblick som förlamad; plötsligt överfalles
 hon av en nervös darrning. Hon springer ut på verandan
 aflägsnande sig.)

PROFESSORN

(med ett steg efter henne).

Hvad företar du dig, hvad vill du göra? . . .

(Skyndar ut efter henne.)

(Efter en kort stund kommer han tillbaka, ledande Ragnhild
 vid armen.)

PROFESSORN

(upprörd).

Vi obetänksamt intet må förstöra,
 än mindre . . . Uff! Man bär sig åt liksom . . .

Vi lugna oss . . . (Sätter sig.) Hvad talte vi nu om?
 (Svalkar sig med näsduken, sjunker utmattad mot ryggstödet.)

Jo, skulle han af dig ett offer kräva,
 en smärtsam, stor försakelse, så var

ej ofördragsam, håll hans hjärta kvar!
 Du kan i ovisshet därom ej sväfva —
 du hela hans förtroende ju har —
 att hvad han vill, är att se kvinnan vaktad
 av hemmets genier, högst hon så blir aktad,
 det är hans åsikt. Ja, du mig förstår.
 Ack, kärleken försaka allt förmår,
 den satsen kan ditt hjärta icke jäva.

(Efter ett litet uppehåll; andas ut.)

Jag började för ditt förstånd att bäva!
 Mitt kära barn, kom, torka bort din tår!

(Tar hennes hand. Ragnhild har under hans ord ej kunnat
 återhålla sina tårar, utan brustit ut i häftig gråt.)

RAGNHILD

(avtorkar sina tårar, småler vemodsfyllt mot Professorn; häntydande på Revyn).

Har jag på annat vis väl kunnat handla?
 Hvar dag som går mitt inre tycks förvandla.
 O, att med gyllne pennor i förbund
 få träda ut i världen i en stund
 då eljes något här —

(Hon trycker sin hand hårdt mot sitt bröst.)

med eld inskrivet
 förblekna skulle. Sådant är ju livet.
 Det heter ju: gräv icke ned ditt pund!
 Och till mitt pund jag måste räkna sången.
 En samvetssak det är mig.

(Hon kastar sig över Revyn.)

Här det står...

Liksom i källans spegel ser jag fången
 en bild, min egen — detta du förstår?
 Här genomskimra hjärtats rika strömmar,
 och där — på dessa ungmöns flydda drömmar
 mitt öga hvilar än med välbehag:
 hvad tårar, löjen, tankfullt milda drag.

(Vänder ett blad i volymen.)

Här ser jag hjälteskuggor från det forna;
 här blicken vidgar sig likt fästets krans
 för alpbestigarn. (Dämpadt.) Här jag blev ju hans!
 O, skulle hon då ej, min framtids norna
 mot höga mål nu peka . . . ?

PROFESSORN

(hjärtligt).

Ideal

vi hava få, men när vi gjort vårt val,
 vi böra hjälpas åt att hemmet bygga,
 dess ljuva frid mot alla stormar trygga.
 Vi känna alla oss till någon del
 omhvärvda av oblida maktens spel,
 men hjärtats oro vi bekämpa skola.

(Tar åter hennes hand. Hon ler på samma gång hon torkar
 sina tårar.)

Ack, »tårar, löjen» . . .

(Tjenstflickan kommer från venster och går ut i tamburen.
 Ragnhild går långsamt bort genom tapetdörren till venster.
 Tjenstflickan öppnar tamburdörren för ENKEFRU JEANETTE
 HVASSMAN och går.)

(Fru Hvassman kommer något brådskanie och varm. Hon är ett äldre, livligt fruntimmer. Hon bär svart sammetskofta.)

PROFESSORN
(helsande vänligt).

Är det du, Jeanette!

Sitt ned!

FRU HVASSMAN
(andtruten).

Från Odinslund en vald kvartett du vänta kan. Och snart du skall dig sola i glada blickars ljus. (Orolig.) Mår du ej bra? Du är så upprörd —?

PROFESSORN
(reser sig).

Jag vill gå att hvila.
(Kastar en blick åt det håll Ragnhild avlägsnade sig.)
Så känslig, men så stolt också — ja ja!

FRU HVASSMAN
(ser frågande på honom, beherrskande sin nyfikenhet).
Till ångbåtsbryggan jag herr Falk såg ila.

PROFESSORN
(antyder i förbigående Revyn).
Han sändt mig denna.

FRU HVASSMAN.
Men så gå en gång!
(Pekar ivrigt mot högra dörren.)

hur trolskt den än må locka. Läs och döm!
 Visst hennes bröllopsdag jag tror är nära,
 men sin förlovningsring hon ej syns bära.
 Det heter: välj! Ja ja!

FRU HVASSMAN.

Gå in, se så!

Man kommer —

PROFESSORN

(som förut).

Du om någon kan förstå,
 hvad här det gäller.

FRU HVASSMAN

(nickar).

Se, där är Kristina!

(Professorskan kommer i venstra dörren.)

TJENSTFLICKAN

(kommer brådslande i hörndörren):

Nu börjas det: Rektorskan —

(Gör en antydning med handen.)

FRU HVASSMAN

(hastigt).

— Med de sina?

(Tjenstflickan niger och går.)

(Professorn avlägsnar sig genom högra dörren.)

(Professorskan och fru Hvassman hälsa de ankommande gästerna
 och den förra avlägsnar sig med dem genom venstra dörren.)

Fru Hvassman dröjer kvar litet.)

(Ragnhild kommer genom venstra tapetdörren, Fru Hvassman
 ser henne och ämnar stanna, men Professorskan vinkar och

hon följer henne till venster. Ragnhild ser sig forskande omkring; framtar därpå ur sin hoprullade spetshalsduk en diger liten bundt manuskript, kastar en blick däri, får fatt i ett större konvolut på skrivbordet, hvarefter hon beslutsamt lägger in papperen däri och sluter till konvolutet samt sätter sig fort ned och skriver utanskriften.)

(Fru Hvassman har oförmärkt återkommit.)

RAGNHILD

(färdig med att gömma paketet i halsduken och alltsammans i korgen, hviskar till sig själv; därvid höres endast:

... besluta, handla är blott ett —

(Hon rycker till, då)

FRU HVASSMAN

(lägger sin hand på hennes axel).

Blott jag.

Hvad gör du?

RAGNHILD

(stirrar häpen på henne, därpå helsar hon vänligt).

Du på folk kan skrämman slag.

(De skaka hand.)

(Det ringer på tamburdörren. Ragnhild skyndar genom hördörren och öppnar.)

(TOM FALK — en ung man med ett intelligent utseende, klädd i sommarvardagsdrägt — kommer. Han bugar sig för fru Hvassman och följer med Ragnhild längre fram i rummet.)

RAGNHILD

(halvhögt till Falk).

Hvad du kom lägligt, Tom, bland tanter alla, som eftersänd . . . du måste mod mig ge.

Man vill att jag —

(Han ser livligt frågande på henne.)

Jag vet ej hur det kalla.

Du får väl höra själv — ve mig, o ve!

(Skjuter honom närmare fru Hvassman, som håller på att ordna några lösa blommor och gröna kvistar.)

FRU HVASSMAN

(förevisar Falk presenterna och säger spetsigt, antydande Ragnhild).

Hon på sin fåle glömmer lägga tömmen.

Den token gör med pennan tjuvpojkestreck.

FALK

(skälmskt).

Och döljer lyran i sin sömnads veck.

FRU HVASSMAN

(likaså).

Och därför går det som det kan med sömmen.

FALK

(betraktar sakerna).

Så mycket verser herr professorn fått.

FRU HVASSMAN

(som förut, sneglände på Ragnhild).

Ja, därmed de små pennor havt så brådt.

(Hon binder en guirland för professorns stol.)

FALK.

Man ger så godt man kan, det enkelt heter.

Ni också krigat har med rim och meter.

Och stundom själv med någon liten dikt
fru Hvassman velat överraska världen.

FRU HVASSMAN.

(med låtsad likgiltighet till Falk, därpå vänd till Ragnhild).

Idyll och epigram — förutan vikt!
Den blomstertäppan bakom nyttans gården
var anspråkslöst belägen. — Litet tråd!

(Falk går till venstra dörren, bugar sig inåt i dörren och avlägsnar sig därefter genom densamma.)

FRU HVASSMAN

Fast »Bettys» dagar länge se'n försvunnit,
jag ständigt åtlydt hennes »moders» råd,
och väl därav jag mig i allo funnit!

FALK

(återkommer, antyder dörren till höger).

Professorn hvilar sig?

FRU HVASSMAN

(höjer fingret).

Ja ja! Jag glömt —
han tackar för Revyn.

FALK

(bugar sig, går därpå till Ragnhild, som döljer ansiktet i spetsnäsduken).

Du gråter?

(Uppmuntrande.)

Hvem har ej ungdomsyr om lagrar drömt?
Hvar är Diana? Vi vår kära sport

på sista tiden mer och mer glömt bort.
En riddur blott och du blir munter åter
och lätt om hjärtat —

FRU HVASSMAN

(i full verksamhet).

Det går an härnäst.

(Till Ragnhild.)

Men låt poesin fara! Du förlåter
min välvishet? Jag bliver vid min läst.
Förbjuden frukt i början smakar bäst,
men sedan —

(Hon höjer varnande fingret och går därpå genom venstra
dörren som hon stänger efter sig.)

RAGNHILD

(stryker med sin hand över sin panna).

Är hon då så olycksbringande,
ingivelsen, den höga, allt betvingande . . . ?

FALK.

Du måste lyda hvad den höga bjöd,
som vidgar blicken, kindens rodnad höjer.
Väl icke strax man sig för hindren böjer.
Man eger ock inom sig själv ett stöd.
Fastän så ung, i ord och handling röjer
du redan ju en stadgad karaktär.

RAGNHILD

(ler litet, sätter sig vid skrivbordet).

Hur sa' du, Tom? Säg gärna om det där.

FALK

(Ier, går ett slag i rummet. Med en åtbörd åt det håll fru
Hvassman avlägsnade sig.)

För allt som ej gick an på fyrtitalet,
då ärbar huslighet var idealet,
hon kraftiga antipatier när.

RAGNHILD

(tiger, rör sig icke).

FALK

(Ier; sätter sig).

Rätt ofta en bit stål — nog sannt det är —
som stoppnål än som penna gagnat mera
i hand på —

(Tar upp en skrivpenna från bordet.)

RAGNHILD.

Det är min!

(Gör min av att bryta av den).

FALK

(hastigt avhjärjande):

Jag dig besvär!

Du måste hennes pikar raskt parera.
Men ock din kära tant, som väl man vet,
har ambition och offervillighet
för höga mål — hon kan superbtt brodera
men ock desslikes smakfullt sig drapera
med skaldemantelnns bräm; därav en flik
kring slägtens namn gör hennes glädje rik.

Och hennes stolthet på sitt sätt är äkta,
och djärvt den hotar all min polemik.
Låt narren gärna med sitt träsvärd fäkta! —
Ett känsligt sinne, danadt såsom ditt,
de där små huggen oberördt ej lemna?

RAGNHILD

(ler).

Mot myggen har jag ofta tappert stridt.

(Allvarsamt.)

Men mörknar Olovs panna, tyckes remna
min hela värld; en röst då ropar: fly
den makt åt hvilken du din själ förskrivit,
som förr det hette.

FALK

(reser sig.)

Du vidskeplig blivit.

(Efter ett kort uppehåll.)

Sänd in snart något nytt till min Revy!

RAGNHILD

(drar en liten suck).

Herr Tornfalk — o, du jagar högt i sky
min diktarebegåvnings skygga duva.

(Tamburdörren öppnas av en vaktmästare, som därefter slår
upp hörndörren.)

(Ragnhild spritter till, lyssnar, rör sig icke.)

(FRIHERRE OLOV VON LINGEN inträder.)

(Ragnhild som förut. Falk märker den ankomne, men låtsar
ej därom.)

FALK

(obesväradt, med avsikt att höras av Lingen).

Ja, det gör Falken jägaren förty,
som monopol vill lägga på den ljuva.

(Bugar sig för att gå.)

(Ragnhild vänder sig om. Lingen helsar på henne med en blick in i hennes ögon, skakar flyktigt hand med Falk.)

LINGEN.

Jag skrämmer dig väl ej på flykten, Falk?
Man vet ju aldrig hvar man har en skalk.

FALK

(ler något tvunget).

Hur så? — Med några andra publicister
jag är inbjuden till vår statsminister.
Man ler och skämtar . . .

(Rycker litet på axlarne.)

Men det är ändå
som när regnmolnen göra himlen grå.

(Med en viss dubbel antydning på Lingen:)

Protektionismen allt tycks överskygga.
Ej mellan skilda folk hon slår en brygga,
vårt mod blott krossa kan er teori.

LINGEN

(på samma sätt antydande Falk).

En vensterman dock sällan är förlägen.
Han tyckes ha till sin paroll: ur vägen!
Från hvarje hänsyn tager han sig fri.

FALK.

Säg hellre fördom — och jag stryker under.
 (Till Ragnhild i det han tar sin hatt.)
 Om din herr fader frågar hur du mår...
 han är ju hos ministern — du förstår?

RAGNHILD

(sätter sin hand ett ögonblick för sina ögon, blickar därefter
 varmt på Lingen, vänder sig slutligen till Falk).

Säg honom då: de flyktat orons stunder;
 ej mera sköna voro Edens lunder
 än dem hans Ragnhild här sin svalka ge.
 Vi få hvarandra sedan återse.

(Nickar åt honom till avsked.)

FALK

(förbindligt till Ragnhild, som följer honom ett par steg mot
 utgångsdörren).

Men någon stund du vill ju lutan ägna,
 vår redaktion med nya bidrag fågna!

(Går.)

(Lingen ser efter honom, med sammandragna ögonbryn.)

RAGNHILD

(går fram till Lingen och visar honom den medaljong som
 hon bär om halsen).

Din medaljong och brev jag båda fått!

(Räcker honom handen, som han lätt trycker.)

LINGEN

(böjer på huvudet).

Skönt åt de sköna, åt de goda godt!

(Mellan tänderna.)

Hur var det dock, jag tror jag kom och störde?

RAGNHILD

(nedstämd.)

Hvad säger du? Visst aldrig rätt jag hörde?

(Liksom skakande av sig en tyngd.)

Hvad det var länge se'n jag såg dig sist!

LINGEN

(ler.)

En evighet minsann, i förgår visst.

(Går ett slag i rummet. Ragnhild sätter sig på chäslongen. Lingen på en stol bredvid. De maka sig samtidigt närmare hvarandra.)

RAGNHILD

(ömt.)

Ack, nyss jag plötsligt tyckte hjärtat stanna,
jag såg ett moln sig lägra på din panna,
så isande, men, Gud ske lov, det flytt;
nu klappar hjärtat fröjdefullt på nytt.

(Med en åtbörd utåt.)

Vill du, vi gå ett slag bland onkels lindar,
att sakta smekas av försommarvindar,
och lyssna gladt till vågens skvalp mot strand,
och drömma om vår lycka hand i hand?

Minns du vid Interlaken? Du oss rodde.

Du hade icke skrivit på en tid.

Det väckt vår oro. Pappa icke trodde
sin syn; då plötsligt du stod tätt bredvid,

belyst av sommarmånens silverstrimma,
emot din alpstav stödd i kvällens timma.
Ack minns du sedan purprad solnedgång;
från Rigis kullar ljöd vallflickans sång.
Vi sutto tysta för oss själva båda —
och läto pappa om Bædecker råda.

LINGEN

(blickar djupt i hennes ögon).

Än alpsjöns klara våg jag minnes väl,
när jag får skåda djupet av din själ,
uti ditt ögonpar jag ser det samma,
din kärlek, livets egen varma flamma,
och nu jag denna blick på orden tar.

(Fattar hennes hand, drar henne närmare intill sig.)
(Fru Hvassman tittar oförmärkt i venstra dörren.)

RAGNHILD

(halvt bävande, halvt skälmskt).

En diplomat sig aldrig överilar.

LINGEN.

Men här han visshet, ej han längre hvilat!
Din attaché åtminstone är snar
att tyda hjärtats hemliga depescher.
Han utstår eld från brinnande kartescher —
spar dina blickars rika skjutförråd!
Allt sammanlagdt gör frågan ytterst bråd.

(Trycker en kyss på hennes läppar och en ring på hennes
finger)

RAGNHILD

(Iutar hängivet huvudet mot hans bröst; känner på ringen, drar sig tillbaka, liksom under inflytande av en smärtsam erinran.)

Men bör jag bära den förr än du känner . . ?

(Reser sig, vänder sig bort.)

Ack, ångern, fast för sen, mitt hjärta bränner.

(De främmande komma in genom venstra dörren, åtföljda av Professorskan och fru Hvassman. Lingen reser sig, han och Ragnhild draga sig undan och stå för sig själva. Det hälsas i förbigående. Avskedstagningar i hörndörren tills de främmande avlägsnat sig.)

RAGNHILD

(till Lingen i förbigående; bemödande sig att dölja sin inre oro).

Har du betraktat närmre Toms Revy?

Jag tror den kommit ut i dag.

(Antyder volymen.)

LINGEN

(tar likgiltigt upp volymen från bordet).

Spritt ny?

(Lägger bort den.)

Du är så upprörd? Sätt dig här helt stilla.

(Söker att föra henne till fönsterdivanen.)

RAGNHILD

(rör sig icke, andas kort).

Ack, farbror trodde ej du skulle gilla . . .

LINGEN

(spändt).

»Ej gilla» — hvad? Säg, hvarom frågan är!

(Professorskan närmar sig Lingen. Fru Hvassman går ut på verandan.)

PROFESSORSKAN

(räcker Lingen handen).

Välkommen!

LINGEN

(trycker hennes hand; ler litet).

Ni mig finner tidigt här.

Kan re'n man få sig för Professorn buga?

PROFESSORSKAN

(antyder Professorns rum).

Ja, han har hvilat ut! stig på ni tryggt,
stig på, fast landtligt enkel är vår stuga.

(Lingen låter sin blick dröjande hvila på Ragnhild. Professorskan går förut och öppnar dörren till höger.)

RAGNHILD

(till Lingen ångestfullt).

Förlåt . . !

LINGEN.

»Förlåt» — ? Du nedslår blicken skyggt.

(Lingen går. Professorskan stänger dörren efter honom och går till venster. Fru Hvassman kommer från verandan med blommor och löv. Hon går fram till Ragnhild.)

RAGNHILD

(halvt till henne, halvt till sig själv).

Har jag mitt hus på lösa sanden byggt . . ?

FRU HVASSMAN

(tar hennes hand fästade sin blick på hennes förlovningsring).

Du skulle vara verksam som vi andra
och icke blott i skaldedrömmar vandra
på din förlovningsdag. O sköna lott! —
Kom!

(Går till Professorns stol, som är betäckt med löv.)

RAGNHILD

(följer henne, utbrister gladt):

Se, hvad nya friska gröna skott!

ANDRA AKTEN.

(Samma trädgårdssalong. Sen eftermiddag. Från salen ljuder kvartettsång. PROFESSORN sitter på verandan i sin blomstersmyckade länstol. Snedt framför honom står FRÖKEN ROSA TÖRNFELT vid ett litet staffli, sysselsatt att modellera en medaljong med Professorns bild i haute-relief, medan han själv underhåller sig med FRIHERRE VON LINGEN, AMANUENSEN GOTTMAN och LITERATÖREN GADD samt FRU GOTTMAN och FRU GADD. PROFESSORSKAN och FRU HVASSMAN äro i rörelse, sällskapande med FRÖKEN MAHL, och några emellanåt i venstra dörren synliga andra gäster. TJENSTFLICKAN biträder vaktmästaren att servera té.)

(RAGNHILD kommer i venstra dörren, hon är klädd i hvitt. Hon går mot verandan. Quartettsången upphör.)

FRÖKEN MAHL

(genskjuter Ragnhild, synande hennes klädning).

Så rysligt söt. Hvem har den sytt? Fru Henning?
Min ock! Den kostat mig en vacker penning.

(Råtar på sig.)

Säg, tycker du jaquetten sitter nätt?

RAGNHILD

(ler).

Ja, därvidlag du kan din oro stilla.

(Vill gå vidare.)

FRÖKEN MAHL

(tillgjordt).

Nej, inte skall du slippa mig så lätt.
 Var litet meddelsam nu, Ragnhild lilla.
 Jag måste veta — kanske jag får rätt — ?

RAGNHILD

(tankspridd).

»Får rätt» — ?

FRÖKEN MAHL

(observerande medaljongen).

Ny collier, som jag kan tycka?

Så dyrbar! Nå! Hvem dela får din lycka?
 En Tom'te varit framme, det är känt.
 Nej, stanna! Du så tankspridd är — hvad händt?
 På balerna om dig man litet pratar.
 Du din kusin, herr Tom, väl icke hatar?
 Tvärtom, han intresser dig — (Min.) jag ser,
 kanske en diplomat dock är förmer?

(Lingen närmar sig men går strax igen.)

(Dansmusik ljuder från venster. Ett par studenter skynda fram och bjuda upp Ragnhild. Hon avlägsnar sig med den ene genom venstra dörren.)

(Fröken Mahl går emot fru Gottman och fru Gadd, som komma från verandan och börja se på presenterna.)

FRU GADD

(till fru Gottman hemlighetsfullt).

Man blivit skräm, man sväva sett i fara
 ett dyrbart liv — ett liv så rikt, så kärt!
 Man fordrat att hon skulle avstå bara
 från hvad hon aktar mer än livet värdt.

FRU GOTTMAN

(gör stora ögon; synes samtidigt upptagen af att lyssna på dansmusiken).

Det är Gounod . . . Förlåt mig, ty det temat mig distraherar . . . Om hvem talar du?

FRU GADD.

Om Ragnhild, vet jag, är det tydligt nu?

FRU GOTTMAN

(sätter sig).

Man har väl med skön Ragnhilds nycker klemat?

(Fru Gadd tiger.)

Hon svävat nyss i fara. Sa' du så?

FRU GADD.

Hon exalterad är, kan du förstå.

Men ändock, tänk — vi delat många minnen.

(Fru Gottman närmar sitt öra, fröken Mahl även.)

Hon i förtvivlan velat störta sig

i sjön — så sägs det.

FRU GOTTMAN.

Å, man narrat dig.

Hon dansar ju?

FRÖKEN MAHL.

Var hon från sina sinnen

FRU GADD

(undvikande).

En svindel henne överföll.

FRÖKEN MAHL

(tvivlande).

Ja visst.

FRU GOTTMAN

(vrider på sina armband).

Jaså?

FRÖKEN MAHL

(antydande Ragnhild).

Vi begge haft en gång en tvist,
Guds existens den rörde, det var givet!
Man blir likväl så lätt ej trött på livet.
Jag henne fråga vill.

FRU GADD.

Gör det då fort.

(Fröken Mahl går bortåt.)

FRU GOTTMAN

(rycker på axlarne).

Nu gick hon då!

(Åter spändt.)

Du mig nyfiken gjort.

Hvad var då skälet? Kärlek, det mig anar?
Olycklig kärlek? — Säg mig hvad du vet.

FRU GADD.

Ja, kärlek — men ändå ej ensamt det.
I kvinnofrågan sakens rot jag spanar.
Skriftställarinnan måste verka fritt,
förgäves mot sin kallelse hon stridt.

Ord kunna yttras — som oss dolkstygn giva.
 Jag anar allt men kan det ej beskriva.
 Liksom vid klippan fäst en stackars lav
 hon se'n en tid sig känt till viljan slav.
 Professorn var dock där att lugna, råda.
 Besinningslöst hon eljes kunnat — ja . . .
 en yrsel —

FRU GOTTMAN.

Allt tycks nu dock vara bra.

FRU GADD

(med en blick på Ragnhild och Lingen, som stå tillsammans
 vid verandadörren).

Man länge som ett par sig tänkt dem båda.

FRU GOTTMAN.

Hur går det då?

FRU GADD.

Jag vet ej.

(Som nyss.)

Stackars vän!

Ack tragiska naturer finnas än.

FRU GOTTMAN.

Hon är en redan tidigt prövad kvinna.

(De draga sig undan.)

(Professorn har stigit upp och kommer in jämte Rosa; Ragnhild sluter sig till dem. Lingen kommer långsamt efter.)

RAGNHILD

(betraktande Rosas medaljong-relief).

Så likt — hans stolta min du träffat — se!

Du, lilla huldra, har le feu sacré.

Fulländning du med åren nog skall vinna.

Ditt konstverk du väl låter oss en gång

beundra få — hvem vet — i Blanche's salong?

(Antyder reliefen; rycker till litet, då hon märker att Lingen står nära och ser skarpt på henne. Professorn tar hans arm.)

ROSA

(sätter sig på chäslongen, retuscherar sitt verk och rycker på axlarna, under det hon muntert kisar med ögonen emellanåt på Lingen).

Nog få vi flickor lysa med talanger

och vända örat till små komplimanger

för våra »storverk» . . . men vår guvernant, —

kom väl ihåg — var ju blott dilettant:

vårt mål skall vara att en namnsdagsgåva

få räcka fram åt någon känslig tant.

Se'n må vi gärna på vårt örngått sova.

Vill jag en penning tjena — mer än så,

ett vedermäle kanske ock uppå

sannt konstnärsskap en dag — då vill jag lova,

jag »törstar efter ära»; — förr »rätt söt»,

hvad stolta blickar ser man nu mig höja!

Med amatörers pris vi få oss nöja,

min vän, och dermed punkt. I hemmets sköt

med litet smått och godt ditt liv förnöt.

Om så man skulle mera inskränkt bliva . . .

(Ragnhild står bakom Rosa med sina händer stödda mot hennes axlar, betraktande hennes verk.)

RAGNHILD

(rätar på sig med nervös otålighet).

Fredrika Bremer ville levnadsmod
och fri självständig kraft åt kvinnan giva!

ROSA.

Självständighet var hennes liv och blod.
Men vi, vi få nog snällt vår håg betvinga;
(Ser åter litet skälmskt på Lingen.)
du, Ragnhild, kanske ej, men nog får jag . . .
(Lingen vill bort, Professorn håller honom kvar).

PROFESSORN

(till Rosa).

Ni målar grått i grått.

ROSA.

Själv penseln tag!

PROFESSORN

(bugar sig litet för henne och Ragnhild).

Hvar snillrik kvinna vi vår hyllning bringa:
i smakens värld hon själv ju stiftar lag,
ger societeten stämning och behag
och kursen styr för tidehvarvets seder.
(Ragnhild står och inandas en blommas doft.)

ROSA

(läter sitt arbete sjunka ned i sitt knä).

Av denna kurs hon skördar föga heder,
om hon bestämmer över den, en sak

som jag betvivlar. Hvilken dålig smak
 hon måtte ha! Man kunde henne skylla
 att lagens bok med orättvisor fylla
 emot sitt eget kön! Nej: nog man vet,
 trots många våra kvinnors ädelhet
 och praktiska förstånd — vid landets stämma,
 om ock motioner skulle översvämma,
 som röja hvilken bitter kalk vi tömt
 och ännu tömma måste — man blott tiger.
 Ack ja, motionen som raketten stiger,
 men när den slocknat, dess giv akt är glömdt.

PROFESSORN

(halvt allvarligt, halvt skämtsamt).

Ej ännu saken har befunnits mogen.

(Till Lingen, släppande hans arm.)

Du är med sådant där ju smått förtrogen?

LINGEN

(till Rosa litet retsamt).

Ni världens dårskap med ert köns behag
 vet gissla, fröken!

ROSA

(allvarsamt).

»Dårskap» —? Här vid lag
 vi gärna kunna säga världens laster.
 Ej Indien ensamt är om sina kaster,
 och Parias det finns nog äfven här.

(Fruarna ha emellertid hjälpts åt att flytta in Rosas artistsaker
 och Professorns lästol.)

ROSA

(till Professorn, antydande hans plats och sin).

Nu taga vi oss inga flera raster!

(Professorn sätter sig resigneradt.)

(Samtidigt synes FRU ALBÉ i hörndörren. Vaktmästaren tager emot hennes kappa. Hon är rikt och elegant klädd. Över hela hennes väsen ligger förnämhet och behag.)

PROFESSORN

(vänder sig glatt till Professorskan).

Där ha vi henne.

PROFESSORSKAN.

Ja, se där, se där!

Kom, hälsa på din faster, Ragnhild lilla.

(Hjärtligen omfamningar. Professorn reser på sig. Rosa flyttar undan sitt staffli).

PROFESSORN.

Välkommen nådigaste vän.

FRU ALBÉ.

Sitt stilla!

Jag kommer bara som en blyg drabant!

PROFESSORN

(antyder Rosas arbete).

Du ser vi hålla på med tokerier.

(Vänligt till Rosa.)

Men nu vi sluta för i dag, ej sannt?

(Han visar fru Albé samt Lingen och Gottman de skänker han fått.)

GOTTMAN.

Se blott en sådan skörd av poesier!

PROFESSORN

(nickar vänligt, vänder sig därpå särskildt till fru Albé,
antydande lagern.)

Här på din hågkomst har jag fått en pant.

FRU ALBÉ

(hjärtligt och vördnadsfullt).

Åt mästarn lager skänks på hedersdagen.

(Går bort till Rosa; kastar en kännareblick på reliefen, nickar
bifallande, antyder medaljongen, därpå sig själv.)

Ett exemplar — när den i brons blir tagen!

(Hon vänder sig åter till Professorn.)

Din ryktbarhet min högsta stolthet gör.

PROFESSORN

(vid godt lynne).

Å, emot dig en ann är bankrutör.

FRU ALBÉ

(ler).

På Thespiskärran, ack —

GOTTMAN

(bugar sig).

— är la grande Sarah

knappt mer den främsta.

FRU ALBÉ.

Hon, den underbara,

som skapt Sardous Fedora! Nå, hvarför?

PROFESSORN

(tar ordet av Gottman).

Du henne rangen stridig gör — såvida...

FRU ALBÉ.

Den saken baron Lingen tycks bestrida.
Det på mustaschens krusning visar sig
att komplimangen han på guldvikt väger.

(Nickar litet till Professorn.)

Och huru tacksam än jag är mot dig,
du känner nog ett ordstäv dock som säger:
en väns beröm oss stjalper.

(Till Lingen.)

Å, ni ler...?

LINGEN

(bugande sig).

För svagt är allt beröm som gäller er!
Hur gripande var icke eder Phædra?
Hur skön er Julia? Vi en Duse hedra
blott om vi säga: hon är lik Albé!

FRU ALBÉ

(slår ned ögonen).

Ja, Eleonora Duse — henne se
man måste. Hon allsmäktig säges vara.

(Man skingrar sig. Professorn slår sig ned på verandan och börjar konversera med fru Gottman och fru Gadd. Kort därpå befinna sig fru Albé och Ragnhild allena längre fram i rummet.)

FRU ALBÉ

(fattar Ragnhilds hand).

Din fästman, Ragnhild, förr så kärleksfull,
tycks mig så kall mot dig — inbillning bara?

(Ragnhild suckar djupt.)

Hur är det dock!

RAGNHILD

(kväver en snyftning).

Det är min egen skull.

Jag honom ledsen gjort — jag är förkrossad.
En stund mitt samvetskval jag hade glömt.

FRU ALBÉ.

Är då ditt tvång, din boja icke lossad?
När blev till fångenskap ditt sinne dömdt?

(Uppmuntrande.)

Fast mörkt han blickar är nog hjärtat ömt.

(De fortsätta samtalet under det de gå längre bort i rummet.
Fru Albé gör därefter en inbjudande rörelse med handen åt
Lingen. De taga plats tillsammans på verandan.)
(Föfriskningar kringbäras.)

FRU GADD

(kommer med fru Gottman, häntyder på fru Albé).

Hon har ej ännu lemnat skådebanan?

Du känner henne, är det icke så?

FRU GOTTMAN

(nickar).

Hon har havt öden hon.

FRU GADD.

Ja, efter vanan.

(Fröken Mahl närmar sig dem.)

FRU GOTTMAN.

Nej — hon kan midt i klara dagen stå.

FRU GADD.

Vi slå oss ned en stund, om du behagar.

(De sätta sig på chäsongen. Fröken Mahl sätter sig strax
bredvid på en stol, knaprande på konfekt.)Familjen bodde har jag hört på Vik
i Östergylln.

FRU GOTTMAN

(nickar).

Talangfull, skön och rik,
med bildning och av börd, hon sälla dagar
där tillbragt.

FRÖKEN MAHL

(lutar sig fram, antydande fru Albé).

Så?

FRU GOTTMAN.

Jag säger som det är:
min man i henne då var dödligt kär.

Men aldrig hon mot friarskaran myste:
okuvlig längtan tidigt Hertha hyste
till scenens drömvärld.

FRÖKEN MAHL

(spetsigt).

Rov för sitt begär
att lysa få?

FRU GOTTMAN

(gör en avböjande åtbörd).

Och snart hon också lyste
på tiljan.

FRÖKEN MAHL.

Så exentrisk!

FRU GOTTMAN

(vänder sig från fröken Mahl).

Ren och sann,
hon följde ödets stjärna som en man.
Den unga kvinnan drog som fordom Hagar
i livets öken ut med rastlös håg.
Men hennes lott jag nu ej mer beklagar.
Jag sedermera henne återsåg
av blommor höljd, med redan stadgadt rykte.
Nu är hon enka, döden tidigt lykte
den unge makens ögon, sedan han
helt plötsligt rikedom sett förvunnen.
Hon blev av sorgen dock ej övervunnen.

Förut hon lovord skördat, nu hon vann
deltagande; ej lagrar blott, åt . . . kvinnan
man räckte hjärtats sensitivor huldt.
I prövningen så växte konstnärinnan. —

FRU GADD.

Tack, Amelie, tack, jag förstår dig fullt.
Och fast begåvad i en annan riktning,
skön Ragnhild nu i skaldesång som diktning
har vågat taga hennes mantel opp.

(En ung herre bugar sig för fröken Mahl. Hon går med
honom. Fruarna resa på sig samtidigt.)

(Fru Albé kommer närmare med Lingen och trycker i förbi-
gående fru Gottmans hand. Denna föreställer henne som
hastigast fru Gadd. Fru Albé slår sig ned å chäslongen.
Lingen skjuter fram stolar åt de andra damerna och rycker
till sig själv en taburett.)

LINGEN

(till fru Albé såsom midt i ett samtal).

Bäst är den kvinna hvarom minst man talar,
så tänkte Byron —

FRU ALBÉ

(litet retsamt, liksom fullbordande meningen).

— i sitt segerlopp,

själv ärekrönt — ja — i palatsens salar.

Emellertid, I herrar, gräset gror.

(Fru Gottman och fru Gadd klappa sakta i händerna.)

FRU ALBÉ

(som förut till Lingen).

Jag er min mening som en vän betrör.

Ert ideal re'n tillhör tider flydda:

ni bygga borgar med sirater prydda,
 men dödens ro blott under hvalven bor.
 Slå porten upp, låt solens ljus där stråla,
 låt friska fläktar fångens kinder måla;
 skall borgfrun gå där blek med sorgsna drag?

FRU GOTTMAN

(instämmande).

Vi bliva visare med hvarje dag.

FRU ALBÉ

(nickar, vänder sig åter till Lingen).

Förstå oss rätt, se'n för vår välgång skåla!
 Ej som för varelsor av högre slag.
 Er byggnad är för oss en grav, »bygmester»,
 fastän ni kransen på dess tinnar fäster,
 bygg »hem för människor».

LINGEN.

Ni tror att jag . . .

(Han blir hastigt förströdd, när Ragnhild, varm av dansen,
 kommer med sin kavaljer genom venstra dörren och, fästade
 en lång blick i förbigående på Lingen, går med kavaljeren
 ut på verandan.)

(Fru Gottman och fru Gadd resa sig, men synas lyssna fort-
 farande på samtalet.)

LINGEN

(antydande Ragnhild).

I snillrikhet hon kommer eder nära!

FRU ALBÉ

(retsam).

Sätt här ett tankstreck. Ty bli populära,

få ej de kvinnor ni er aktning ger.

(Fruarna slå till ett litet skratt, fru Albé instämmer, hjärtligt nickande åt dem.)

LINGEN

(bugar sig leende för fru Albé).

Det gives undantag, min fru, jag ber!

(Gottman och Gadd komma, stadda i en livlig dispyt.)

(Deras fruar närma sig dem.)

FRU ALBÉ

(till Lingen med tilltagande värme i det hon reser sig).

Ni undandrar er. Ack, jag ville rikta min stöt, baron, bakom er gyllne sköld, ja, rubba edert lugn.

(Hviskar bakom solfjädern.)

Hvarför förplikta er fästmö till försakelser? Om köld i hennes blickar så en dag ni mötte?

LINGEN

(rycker till, reser sig).

»Köld» — hur?

FRU ALBÉ.

Ja — om . . .

(De gå samtalande bort åt fönstret till. Fru Albé avlägsnar sig därpå genom venstra dörren. Lingen går ett slag i rummet, närmande sig småningom de samtalande.)

FRU GOTTMAN

(till Gottman och Gadd).

Ej längre ni er trötte

att disputera om vårt sekels lopp!

(Gottman gör en grimas, Gadd torkar pannan och rycker till sig Revyn från bordet.)

FRU GADD

(tittar över hans axel i volymen.)

Nej, se Revyn! Det är ju där de lysa
de nya stjärnor som se'n jul gått opp
på skaldekonstens himmel?

GADD

(nickar).

GOTTMAN.

(närmar sig).

Och godt hopp

om företagens framgång ni ju hysa.

Ja, du ju del i redaktionen tar?

(Fruarna gå längre bort i rummet och intaga förfriskningar.)

GADD

(antyder med triumferande blick ett par ställen i volymen).

Här mästerverk man av en »Ragnhild» har.

GOTTMAN

(antyder försiktigt Ragnhild).

Kanske vi denna »Ragnhild» närmre känna?

GADD

(med en blinkning).

Så är åtminstone den gängse tron.

(Fru Gottman vinkar åt Gottman. De gå ut på verandan.)

(Lingen kommer närmare.)

GADD.

Behagar ni betrakta, herr baron,
en ny periodisk skrift — Revyn?

LINGEN

(tar intresserad emot volymen.)

Ja denna!

GADD

(smidigt och mjukt).

Här möter er en ny, fint skuren penna . . .

(Antyder lätt Ragnhild, som står vid fönstret och tyckes låna en spänd uppmärksamhet till de talandes ord.)

en ung och ädel dams.

(Lingen rycker till och ser frågande på honom.)

Här skall det stå . . .

(Pekar i volymen.)

LINGEN

(ser förströdd i Revyn; slår över i en torr ton).

Jag tackar. Den har kommit ut . . . Jaså?

(Gadd sluter sig till några unga herrar, som gå förbi och följer med dem ut på verandan.)

(Lingen synes läsa; därpå kramar han med återhållen harm volymen och blickar sig spejande omkring.)

(Ragnhild nalkas med nedslagna ögon dröjande.)

LINGEN

(kuvar sina känslor, antyder Revyn).

Du frestelsen då icke motstod längre,
du nöjdes ej med hemmets krets, den trängre.

(Varmt.)

Min älskade, därhän det ändock gick!

(Mildt.)

Man väl förstätt skaldinnan överlista
i något obehagadt ögonblick.
Ack säg!

RAGNHILD

(vacklar, stöder sig mot en stol).
Det känns som ville hjärtat brista.

LINGEN

(andas kort.)
Din Olov känt det även så ibland.
(Ett kort uppehåll.)
Hvad svarar du?

RAGNHILD

(vekt).
Det första av min hand
som skådat dagen, är det ju.

LINGEN.

Och sista.

(Musik ljuder en kort stund dämpadt från sjön.)
(Lingen går upprörd några steg, stannar. Ragnhild sjunker
ned på chäslongen.)

LINGEN.

När jag dig såg i hvitt, i bröllopsskrud...
jag tänkte mig dig klädd som min, som brud.
Och nu...?

RAGNHILD

(med ett anskri av smärta.)
... kan jag er kärlek ej förtjena...?
O, baron Lingen, kan ni detta mena...?

LINGEN

(utan att svara, antydande fru Albé i det han går och lägger bort volymen).

Ert goda hjärta hon förledt. Min Gud!

(Fattar och trycker Ragnhilds hand.)

Ni förr så väl ju vetat att förena
er andes gåvor med vår kärleks bud.
Och är ej kvinnans mål att lysa, värma
i älskad huslig krets? Där bor en fröjd,
som fröse bort på ryktbarhetens höjd.
Det stora målet så vi bäst oss närma.
Men ej kan kvinnan finna avundsvärd
vår ävlans tummelplats — med klang av svärd?
Ert snille har sin värld.

RAGNHILD

(reser sig).

Och hennes strängar
nog återljuda av vår ävlan, men
där tvinar ock på hennes blomstersängar
maskstungen mången knopp. Jag är en vän
av hennes doftuppfyllda parkers tjusning,
men låt oss endast se en morgonljusning,
en stråle från den verkligt höga sfer,
där värdigare syften på oss bida,
låt oss vårt rum intaga vid er sida.

LINGEN

(sluter henne intill sig).

Din plats, min älskling, vid min sida är.

(Fru Albé har kommit in vid Professorns arm och lånat sitt öra till Ragnhilds ord.)

FRU ALBÉ

(till Professorn såsom midt i ett samtal med förtäckt avsikt att höras av Lingen).

Camelior — nej, ge mig violer friska,
 där vårens unga knoppar till oss hviska
 om sagoslott, om drömmens underland,
 om skog och ängar, svala sommarskuren,
 som sköljer jordens stoft från blommans rand.
 Mer skönt, ack ja, i vårliga naturen
 är minsta strå, som värms av solens brand.

(Hon och Professorn avlägsna sig. Musiken ljuder åter en kort stund på avstånd.)

(Lingen har släppt Ragnhild, lyssnande till fru Albés ord.)

LINGEN

(vekt).

Har du väl skäl att klaga? — O besinna,
 hur din inspiration mig städse gladt!
 Men nu av sina lockars rika skatt
 stolts Ragnhild tycks en bågsträng vilja spinna
 lik sagans Hallgerd, Islands grymma kvinna.
 Med dödens pil du siktar mot mitt hopp.

(Bönfallande.)

Tag hellre åter Amors båge opp.

RAGNHILD

(ser blygt på honom).

Blott gudens pil jag emot dig vill rikta.

Men — (Går åt andra sidan.)

LINGEN.

Men —?

RAGNHILD.

Som farbror även jag har tänkt —
han vill oss väl — att jag gör rätt att bikta
min själ för den, som jag mitt hjärta skänkt.

LINGEN

(bittert).

Han råder dig att ej din »uppgift» svika —?

RAGNHILD

(som förut).

Jag lärt av våren blott — jag hoppats, trott.
I gyllne ax skall kornet gå som grott
vid jordens barm, den närande, den rika.

Och även hjärtats tankar och begär,

(Pressar sin hand mot sitt bröst.)

som stilla grott i det fördolda här,
en morgon öppna sina blomsterkalkar.

(Hon döljer sitt upprörda ansikte i spetsnäsduken. Ser åter
frimodigt upp på Lingen. Han möter hennes blick. Hon slår
in på en glädlig ton.)

Hvar stötesten så lätt man överhalkar,

blott hjärtat älskar. Ge mig armen — så!

(Professorn kommer närmare, lyssnande oförmärkt till samtalet.)

LINGEN.

Förtrollningskonsten du förstår dig på,
och i din kinds små gropar . . . bo små skalkar!

(Professorn nickar för sig själv småleende.)

(Lingen och Ragnhild sluta sig till det övriga sällskapet.)

(Kvartettsång ljuder från parken.)

(Professorskan, fru Albé och fru Hvassman komma genom venstra dörren. Professorn stannar och tilltalar vaktmästaren, som åter kringbjuder förfriskningar.)

FRU HVASSMAN

(till fru Albé med en blick på Ragnhild och Lingen, synliga genom verandadörren).

Hvad strider kämpas i den ungas barm.
Fastän de länge se'n hvarandra funnit,
jag vet att hennes tårar hemligt runnit,

FRU ALBÉ

(i tankar).

Ej finns en kärlek såsom hennes varm.

PROFESSORSKAN

(i det hon bjuder fru Albé taga plats i chäslongen, antydande Ragnhild).

Les femmes savantes som fordom väl ej mera
man fruktar eller nödgas karrikera.

FRU ALBÉ

(skakar misstroget på huvudet med ett ironiskt småleende).

Vårt samhällsträd bör rensas med all flit
från kvinnofrågan, denna parasit. —

(Allvarsamt.)

Dock oförskylda sorger, hemmets saga,
ifrån vårt öga borde bindeln draga.

PROFESSORSKAN

(med en suck och en blick på de unga).

För strålen av hans kärlek småningom
hvert moln som skymmer nog skall fly.

(Vaktmästaren bär in en mindre kroken och ställer den på konsolen.)

Men kom,

tillåt värdinnan att dig anbefalla,

(Antyder krokenen:)

om också litet malplacé — er alla,
Hellbachers lilla läckra mästerverk.

FRU ALBÉ

(synes ej givit akt på Professorskans inbjudning).

Jag tror —

(Professorskans nödgar henne taga för sig, rätkande henne en assiette. Professorn nalkas. Fru Albé reser på sig och tar av kroken det första hon får tag uti, en kupido.)

PROFESSORN

(med en blinkning).

Rätt så, du kärleksguden tvingar,
och omildt rycker honom i hans vingar.

FRU ALBÉ

(nickar, tagande på sig en djupsinnig min; vänder sig därefter åter till Professorskans).

Jag tror att älskarn re'n oss visar, märk,
en hoppfull framtidsbild av —

(Hon rycker till, då hon märker Ragnhild vara på väg till dem. Ragnhild vänder om i detsamma på en vink av fruarna å verandan.)

— Ville säga:

av äkta mannen. (Allvarligare.)

Om hon mod skall ega,

vår flicka, att — (Suckar litet.)

Jag henne minns som barn:

hon jämt fick höra: 'du fått lärkans tunga'.

Man gjorde allt att skämma bort den unga.

PROFESSORSKAN.

(livligt.)

Precis. Du ger mig vatten på min kvarn.

FRU ALBÉ.

Men vill en dag hon vuxna vingen pröva

i fria rymden, henne vi beröva

vår bästa tack: vårt hjärtas sympati.

Hon får ej blicka över världen fri.

(Sänker rösten.)

Har ej oss baron Lingen det besannat?

PROFESSORN

(sätter sig på en taburet; tar upp sin snusdosa).

Han yrkar tullförbud, ja, det är klart.

(Eftertänksamt.)

Om ock han ville, här han kan ej annat.

Det härrör av hans kärlek blott och bart,

och därför även jag har henne bannat.

(Tar sig en pris snus.)

Ifrån Othellos last han är ej fri.

FRU ALBÉ

(har uppmärksamt åhört honom).

Om under vägen vi oss lagrar bryta,
 man vill i hat sin kärlek till oss byta.
 Ja, den barbarisk är hans »jalousie».
 Den ädla sångmön, skall hon offrad bli?

PROFESSORN

(i förbigående befriande henne från assietten.)

Stark ström man plägar fåfängt söka dämna,
 han växer tills man honom ej kan hämma.

FRU ALBÉ.

Hur menar du? Om Ragnhild bliver hans,
 skall sångmön prydas då med dödens krans?

(Synes få en ingivelse.)

Om ej hon lägger an en nunneslöja
 och lär sig under oket skenbart böja? —
 Vi talte nyss om skalden Wergeland,
 hans älsklingsblomma var en lejon tand,
 som, trampad ned, dock kraft att frodas eger.

PROFESSORN

(retsamt, slår ut med handen).

Du ser däri ert snilles bild? Än se'n.
 Ert ljus skall lysa, men med dämpadt sken.

FRU ALBÉ

(tilldelar Professorn ett lätt slag med solfjädern; ler ironiskt).

Försaka är en dygd — man till oss säger;
 och vallmokransen ger oss även frid!

(Hon kastar en hastig blick på Lingen och Ragnhild, som mötts vid fönstret, hvilket de öppnat; de tyckas lyssna till den bortdöende sångens toner.)

Sin lyckas tröskel stå de båda vid.

(Reser på sig; drar på sig sina långa handskar.)
(Professorn reser sig likaledes.)

PROFESSORSKAN

(kommer närmare; till fru Albé.)

Du reser dig. Du kan väl icke ämna —?

FRU ALBÉ

(till henne och Professorn).

Tack och farväl. Till uppbrott tid det är.

(Till Ragnhild, som skyndar till henne.)

Farväl, min Ragnhild!

RAGNHILD.

Skall du re'n oss lämna!

FRU ALBÉ.

I mina tankar dock jag blir dig när.

(De unga herrarna komma in jämte de övriga gästerna. Fru Albé trycker än en gång värdens och värdinnans händer. Lingen bjuder fru Albé sin arm, utan att själv taga afsked, och för henne ut genom hörndörren, där vaktmäataren står till reds med hennes kappa. Lingen är henne behjälplig att påtaga den och för henne vidare.)

(Allmänt uppbrott. Sedan alla de främmande avlägsnat sig, utom fru Hvassman, stänger Professorskan verandadörrarne.)

PROFESSORSKAN.

Nu är hon skingrad denna glada skara.

PROFESSORN

(leende).

Ja — klart att vända bör för oss det vara.

(Tar hennes arm. Under det de gå mot dörren till höger, gör Professorn ett tecken åt fru Hvassman, antydande Ragnhild, som står drömmande vid det öppna fönstret, blickande utåt. Fru Hvassman nickar menande åt Professorn. Han och Professorskan gå.)

FRU HVASSMAN

(städar litet i rummet; vänder sig till Ragnhild).

Baronen syntes upprörd, men man vet,
de älskande ha alltid sina strider.
Var glad nu!

RAGNHILD.

»Glad?» . . . Du vet ej hur jag lider.

FRU HVASSMAN

(mildt).

Allt har en övergång.

RAGNHILD.

O, säg ej det!

(Då fru Hvassman går förbi skrivbordet, stöter hon av våda till några saker därpå, däribland Ragnhilds korg som faller i golvet. Hon böjer sig ned för att samla det spridda, biträdd av Ragnhild och får därvid tag i spetshalsduken med paketet; skall se närmare därpå, när Ragnhild märker hvad hon gör och hastigt sträcker sin hand efter paketet och går med det och korgen till bordet framför chäslongen, stannande där.)

RAGNHILD

(ser litet på paketet och säger tankfullt med en suck).
 Nog kunde sin trolovade han unna
 att få i världen ut er sända glad,
 I stackars duvor små. I skullen kunna
 då vända hem med fridens oljblad —
 o ja, det vore nog för mig av lager!

FRU HVASSMAN

(med en blick på konvolutet).

Det är —?

RAGNHILD.

Mitt verk, mitt allt.

FRU HVASSMAN

(klappar henne).

Ack, du bedrager
 dig själv. När slår väl hjärtat högt och varmt,
 i hvilka stunder tycks dig livet armt?
 När du är rädd att mista honom. Hela
 ditt livs förhoppning är vid honom fäst.
 Säg, vill du för en nyck ditt hjärta dela?

RAGNHILD

(trycker handen mot sitt bröst).

Den nycken är ej här en flyktig gäst,
 han gjort sig hemmastadd, det vet jag bäst.
 Och är väl offret av min konst nödvändigt,
 så har jag frågat, frågar än beständigt.

Är icke världen ett odeladt helt,
 är ej vår glädje rikast, när vi delt
 med andra hvad oss skänktes, när vi låta
 av andras fröjd oss fröjda, när vi gråta
 med dem som gråta? — Om jag nu begär . . .

(Lingen återkommer obemärkt.)

FRU HVASSMAN

(antyder undvikande paketet i det hon torkar bort en tår).

Du måste söka glömma bort det där.

(Ragnhild gömmer åter paketet i korgen.)

(Lingen följer hennes rörelser med ögonen.)

Ditt huvud är förvirradt, gå och bada
 det uti aftonsvulkan, om ej här
 ditt svärmeri kan dämpas av min svada.

(Lingen går några steg, bemärkes plötsligt av Ragnhild.
 Deras blickar mötas.)

FRU HVASSMAN

(utan att märka Lingen).

Nog baron Olov gömmer i sitt bröst
 en sträng så vek, fast vredgad tycks hans röst.

(Ragnhild kommer småleende fram till henne.)

Seså, nu blefvo dina blickar glada!

(Höjer förmanande sitt finger.)

Du glömt din sömnad, tappat bort din frid,
 ett gyllne jämnmod närs av kvinlig id.
 Att lysa på en bal, i sällskapskretsar,
 var ärelystnad nog för ungmön förr,

nu blickar hon mot ryktets tempeldörr
och uti stål sin hjärnas bilder etsar.

(Suckar godmodigt.)

En övervunnen ståndpunkt nu ju är
för våra unga fröknar sådan ävlan
som främst går ut på älsklig skönhetstävlan,
och ljuv förtrollning på sitt än ne bär.

RAGNHILD

(litet retsamt).

Du gör oss orätt —

(Fru Hvassman vänder sig om och blir varse Lingen; nickar till dem båda och går genom dörren till venster, stängande den efter sig.)

LINGEN

(ser sig omkring).

Alla äro borta.

(Han går till skrivbordet, ställer sig med ryggen mot detta och lägger armarna i kors över bröstet).

Låt höra hvad du mig att säga har.

Oss tyckas glädjens stunder bliva korta.

RAGNHILD.

Ej så! O, mig din ton i hjärtat skar.

(Hon går ivrigt intill honom, tar hans hand och drar honom med sig till chäslongen, där hon sätter sig.)

(Han rycker till sig en stol och sätter sig bredvid henne.)

(Hon bemödar sig att skämta.)

Man ock på »torget» i dess svala gångar
från Riksdagsbänken något ord uppfångar.

Till kompromisser man sin tillflykt tar.

Vi leva ju i deras tid, den sälla;
 jag är väl ej den första detta fann,
 och blir nog ej den sista. Vi hvarann
 ju böra döma mildt. Låt saken gälla —
 är det ej så det heter? — hvad den kan.
 (Hon pressar under ett litet uppehåll sin hand mot sitt bröst.)
 En åder endast fram har velat välla . . .

LINGEN

(ordnar hennes fiskredskap; ser på henne).
 Från denna åder väller just min sorg.
 Hvad gömmer du bland nystan i din korg?
 En ariadnetråd? Ja, hvem kan veta?
 Ur dina drömmars labyrint, mitt barn,
 en utväg hand i hand vi gå att leta.

(Fattar hennes hand och trycker den varmt.)

Från världens »glittergranna spindelgaru»
 kom åter; ack, för flärden allt du glömmes.

(Ragnhild ser frånvarande på honom.)

(Han reser sig.)

RAGNHILD.

Sätt dig och hör nu på. Jag överlagt . . .

LINGEN

(lutar sig över stolens ryggstöd och ler litet).
 Hvad kvinnan vill, vill —

RAGNHILD

(ser på honom ömt).

— den, hvarom hon drömmer.

(Först lugnare, sedan allt mera hänryckt i det hon reser sig.)

Att mäka tolka hvad mitt hjärta gömmer,
 än jublande, än åter halft försagdt,
 är icke detta dock en helig akt,
 min myndighetsförklaring. Så jag dömer.
 I världens sköt jag fullhetshornet tömmer . . .
 Ack, vinden skingrar blomsterregnet snart,
 jag ser du tänker så, jag ser det klart.
 Men rosenströr ej morgonens gudinna
 sin sköna stig, och hennes strålar brinna
 för hvem som vill dem se, så underbart?
 Låt ingen fördom, ingen gammal vana
 bortskymma för din blick så mången bana
 som ödet gunstigt stakat ut för oss,
 nutidens kvinnor. (Sätter sig åter.)

Om du endast trodde
 på åtrån som re'n länge hos oss bodde
 att bliva fångenskapens boja loss!
 En tomhet månget hjärta fått förnimma
 när livets himmel hängde tung och grå
 och ej av solens ljus där sågs en strimma.
 Skall jorden vara blott en fattig vrå
 för oss, en dal, där blott en grav vi få.

LINGEN

(återtar sin plats; blickar djupt in i hennes ögon).
 Jag ville läsa i ditt eget hjärta.

(Halvhögt.)

Det är som om jag hörde henne — Hertha.

(En kort tystnad. Ragnhild lutar huvudet mot hans axel.)
(Lingen blir varse paketet i korgen. Läser utanskriften, ser upp på Ragnhild häpen.)

LINGEN

(läser om igen).

»Till Herr Förläggaren.» — Från dig? Från hvem?

(Håller upp paketet.)

Din skänk till världen? Så det plägar heta.

(Mera sorgbundet än bittert.)

Din »Dikt och Dröm» skall kastas ur sitt hem.

RAGNHILD

(döljer ansiktet i händerna; strax därpå fattar hon mod och utbrister).

Ja, om du det nödvändigt måste veta.

Jag fått ett anbud — (River upp kuvertet.)

dessas man begär.

Det ingen hemlighet nu längre är,

så högt min tanke når, jag målet ställer.

LINGEN

(stöder armen mot bordet; lutande hufvudet i handen, lägger han den andra handen på papperen).

Du droppvis gift i glädjebägarn håller.

(Ser allvarligt in i hennes ögon.)

Låt mig få bränna dessa papper. Gör

mig nu till viljes.

RAGNHILD

(förvirras, lägger uppskakad sin hand på Lingens).

Olov, förr jag dör!

LINGEN

(tyckes låtsas ej ha hört, säger lugnt).

Du anförtror mig dem ju? Du dig böjer
för hvad som högre står än allt beröm,
som större huggnad ger än ärans dröm
och mer än all fåfänglighet förnöjer.

Min bön du tager väl ej illa opp?

Säg, Ragnhild, får jag hysa detta hopp?

(Hon vänder bort huvudet utan att svara.)

Å dina vägnar jag ju får besluta?

(Då hon ej svarar, drar han bort handen från papperen.)

RAGNHILD

(reser sig, samlar ihop papperen med feberaktig iver, tar dem i sin hand och går ett steg mot kakelugnen, tar en därbredvid hängande tändstickslåda, stryker eld som för att antända papperen, står ett ögonblick obetslutsam, låtande stickan slockna och gömmer därpå papperen fort i sin barm, sjunker ned på chäslongen).

LINGEN

(liksom gripnen av medlidande).

Vill du ditt huvud mot mitt bröst ej luta?

RAGNHILD

(andas kort, reser sig och går åt andra sidan av rummet).

Jag har som du en ande och du vill
hans vingar klippa. Han hör mig ju till.

Skall honom som ett styvbarn du förskjuta?

Är kärlek ej den sanna konstens härd
och frihet hennes livsluft, hennes värld?
Är du väl den som vill förneka detta?

(Med en viss anspelning, antydande det håll hvaråt fru
Albé gått.)

Du som är konstvän, konsten högt bör sätta,
och även gärna se en kraft som ger
mitt liv ett större innehåll.

LINGEN

(något besvärad).

Jag ber . . .

(Han reser sig och går ett slag i rummet, stannar framför
Ragnhild, som blivit stående vid skrivbordet, där hon upptar
en penna, men låter den åter falla.)

LINGEN.

Min synpunkt, Ragnhild, liknar ej din egen.
Ack, konstens bana hvassa törnen har,
fast lätta synas dig de första stegen.
Till oavlätlig stråvan vigs en hvar,
som henne valt. Hvad blir för hemmet kvar,
vårt eget hem? Och hvad skall mig du unna,
om konsten blir dig allt? — Mitt hjärta värm!

(Breder sina armar.)

RAGNHILD

(vrider sina händer).

Jag stridt, men —

LINGEN

(har gått till andra sidan om bordet, lutar sig fram och tar
kärleksfullt Ragnhilds hand).

Vi tillsammans strida kunna

mot frestelsen och dina drömmars svärm!

RAGNHILD

(bävande).

Men några segrar äro redan vunna.

(Vidrör lätt Revyn.)

Revy-bidragen blevo vackra funna.

(Hon ser ej på honom. Han släpper hennes hand.)

(Det skymmer. Månen går upp.)

LINGEN

(går några steg, stannar, säger bönfällande).

Min levnads lycka hänger på ditt val.

RAGNHILD

(rör sig ej).

Du vill då icke lindra mina kval?

(Sjunker ned på en stol.)

LINGEN

(hest).

Hur så? Jag är för dig ju intet mera,

därom kan det ej längre vara tal.

(Torrt.)

Jag ämnat vår förlovning eklatera,

rätt väl, det icke skett — som andra flera

vi brutit ha. En glädje mer blott flydd.

(Ragnhild reser sig, känner med en nervös darrning efter förlovningsringen, försöker draga av den, men överfallas av en annalkande vanmakt och hennes armar sjunka slappt ned.)

(Lingen träder närmare, fattar henne i sina armar och leder henne till divanen vid fönstret. Knäböjer framför henne.)

LINGEN

Försmår du, älskade, mitt trogna skydd . . ?

(Han söker under tilltagande sinnesrörelse att läsa i hennes ögon.)

Ditt handlingssätt, tyvärr, jag nödgats klandra,
men —

RAGNHILD

(vidrör en blomma).

Se en ros! Här göms ett livets frö.
Däröver skola höstens skurar vandra
och sommarns hetta liksom vinterns snö.
Men trots allt detta kan det icke dö.
Det söker skydda sig mot hvarje fara,
och när vi tro det dödt det slumrar bara.

LINGEN

(höljer hennes händer med kyssar).

Till evig sällhet jag dig föra vill,
min evigt älskade, du hör mig till.
Du är mitt hjärtas fånge, du ger vika,
din eftergift dig skänker segrar rika.

(Hon reser honom upp. Han tager plats vid hennes sida.)

Så vänligt månen glimmar, sjön är blå.
Känn, hvilka svala fläktar till oss nå!
Allt har till fest sig smyckat, land och vatten
i stilla månglans bida bröllopsnatten.
I övermorgon i din faders sal
jag hemtar dig, min brud.

RAGNHILD.

Hvad hjärtekvall!

(Hon vänder sig helt blek ifrån honom.)
Förlåt mig, Olov, men du vet ju —

LINGEN

(tystar henne med en kyss).

Stilla!

Snart verkligheten skingrar hvarje villa,
som har en kärlek, stark som livet, kränkt.
Förr'n månljus sky bak skogarne sig sänkt,
mot fantasierna du upphört strida.

(Ragnhild gör sig hastigt lös ur hans armar.)
(Lingens blickar uttrycka djup smärta.)

LINGEN.

Jag ser dig bort ur mina armar glida.

RAGNHILD

(kastar sig ned framför honom, fattar hans händer, trycker dem hänryckt till sina läppar och sina ögon; borttorkar därpå tårarne, reser sig kraftfullt och går mot den mindre dörren till venster.)

LINGEN

(Springer upp, tar ett steg efter henne).

Hvart går du?

RAGNHILD

(trycker handen mot sitt bröst).

Vi förstå ej mer hvarann.

O, baron Lingen, vet då, ej jag kan
den helga skriften ur mitt bröst utplåna.

LINGEN

(hest).

Hvad icke heller mer mig bör förvåna.

Uppriktig vill ni vara blott och sann.

(Slår ut med handen.)

En älskad kvinna här — och där en vitter,
välj! Ni har valt. Jag fruktar jag blir bitter . . .
Ni hör ej på mitt hjärtas ångestrop,
ert eget hjärta liksom krymt ihop.

(De se ett ögonblick under djup rörelse på hvarandra; han fattar tag i henne och sluter henne innerligt intill sig, skjuter henne därpå ifrån sig. Suckar djupt.)

Emot dig själv jag kan dig icke skydda.

(Månen skymmes av ett moln.)

Minuterna, de korta, äro flydda.

Ej mina böner till ditt hjärta trängt,
du älskar ej och lyckan bort du slängt.

RAGNHILD

(tonlöst).

Ditt tvivel sårar mig. Håll upp, jag lider,
mot någon starkare än mig du strider.

LINGEN

(ironiskt).

Så stå då kvar uppå din piedestal!
Förlåt, jag mente: trogen bliv »ditt kall».

(Gör sig färdig att gå.)

Sig våra vägar då för alltid delat.

(Han tar hennes hand och drar förlövningsringen av hennes finger. Hon låter det mekaniskt ske. Han behåller ett ögonblick hennes hand i sin.)

Hvarandra vi förlåte hvad vi felat!

Dock du din helga rätt blott hävdat har,

din rätt att mynta ut hvar fröjd som var
ditt hjärtas guld, din kärlek, som oss lyste,
och hvarje ömt begär mitt hjärta hyste
till den jag trodde på så fast en gång.
Erövringar nu gör i skaldesång.

Ej i din ande av min kärlek bunden
du fruktat bliva — jag dig känt i grunden —
om ej du misstydt, ack, mitt sinnelag.

(Vid hans sista ord ljusna Ragnhilds blickar plötsligt.)

Så kom han då den bittra avskedsstunden.

(Med en djup suck. Månen lyser åter fram.)

Din frände Tom förstår dig — men ej jag.

(Går med sänkt panna. Ett kort uppehåll.)

RAGNLILD

(sträcker ångestfullt sina armar efter honom).

Min själ, mitt liv, tag allt —

(Hon framdrar konvulsiviskt pappersbundten ur sin barm och framräcker den bedjande åt Lingen.)

— behåll ock denna,

min skänk till världen . . . aska på den strö!

(Lingen återkommer, mottager dröjande papperen, stödjande Ragnhild.)

RAGNHILD

(med sin hand tryckt mot sitt bröst).

Mitt hjärtas mod förfrysa jag fick känna,
allt nedsjönk liksom i en grav av snö,
med dig jag såg min levnads sol försvinna.

LINGEN

(sluter henne manligt och förtroendefullt intill sig.)

Störst är att vara en sannskyldig kvinna.

(De stå ett ögonblick hänsjunkna i hvarandras armar.)

(Lingen går. Ragnhild följer honom några steg; vänder och går som en sömngångerska emot venstra dörren.)

TREDJE AKTEN.

(Ett år har förflutit sedan föregående akt.)

(Ett boaseradt, rikt möbleradt biblioteksrum hos FRIH. VON LINGEN och hans FRIHERRINNA. Midt på bakväggen en bred glasdörr, hvarigenom synes en vinterträdgård. Till höger om glasdörren ingång med portiére från förmaket och tamburen. Till venster en likadan öppen dörr med portiére till de inre rummen. På rummets högra sida en tapetdörr, bokhyllor, fönster och etagère. Den senare är betäckt med tidningar, tidskrifter och några småsaker, däribland en korg med visitkort. Ovanför en spegel. Till venster ett silverskåp, tébord, afdelningskärm och dörr. Framom dörren en kanapé och ett mosaikbord. Längre fram på golvet ett mindre, dukadt frukostbord. Vid fönstet en gungstol och andra bekväma stolar. — Tidig middag.)

(TJENSTFLICKAN sysslar vid det dukade bordet. Det ringer på tamburdörren. Hon skyndar ut i tamburen. Kort därpå synes i förmaket FRU HVASSMAN. Tjenstflickan hjälper henne att taga af sig ytterkläderna.)

FRU HVASSMAN.

Tack. Nej, så roligt att få se dig här hos unga friherrinnan, Malin.

TJENSTFLICKAN.

Säger

det samma jag åt kära frun. Det är så länge sedan.

FRU HVASSMAN.

Ja, fast Stockholm eger
 stor dragningskraft. Jag blivit stationär,
 ty åren tynga. (Ler.) Se, jag börjat linka.
 (Går litet linkande fram i rummet.)

TJENSTFLICKAN

(vänligt).

Å, än' apostlahästarne ä flinka.

FRU HVASSMAN

(skakar på huvudet).

Men nu min bror och svägerska, så snällt,
 till pingsten bedt mig och om allt beställt.
 Det gick så raskt; jag hann mig knappt besinna.
 Jag kom i går. Men satte af i fyr
 i morgse hit för uppköp och bestyr.
 På norr — hvem möter jag? Vår friherrinna!
 Jag blev så glad — hon ock, jag kunde finna.
 Hon bjöd mig strax i dag på lunch till dem,
 baron och henne. Nu jag visst kan hinna
 mig hvila här förr än hon kommer hem.

TJENSTFLICKAN

(nickar och för henne till fönsterplatsen).

Sitt ner! . . så dukar jag nu här för fem —
 nej . . . (Räknar för sig själv på fingrarne.)

FRU HVASSMAN.

Bruka de här inne frukostera?

TJENSTFLICKAN.

I synnerhet när ej de äro flera.

(Går till silverskåpet och tar fram ett kuvert, synes på ryggen, halft dold av avdelningsskärmen.)

(Fru Hvassman lutar sig mot fönstret och döljes till det mästa av dess draperi.)

(FRUH. VON LINGEN öppnar dörren till venster. Ser sig litet försiktigt omkring, märker ingen. Han bär en arbetsrock och håller i handen en stor knippa liljekonvaljer, hvilka han hastigt går och lägger på etagären. Då han vänder om, får han se fru Hvassman. Han rycker till överraskad. Fru Hvassman gör flera fåfänga försök att resa på sig. Lingen skyndar att förekomma detta, bugande sig, nickar bekant och vänligt.)

LINGEN.

Nej se! . . . ursäkta mig ett ögonblick!

(Han antyder sin dräkt och går, stängande dörren efter sig.)

TJENSTFLICKAN

(kommer med kuvertet).

Gick herr baron? Han tänkte kanske ropa på Berggren? Helsa' han på frun?

FRU HVASSMAN

(böjer på huvudet bekräftande).

Men gick,
som sagdt. Han gaf mig dock en vänlig nick.

TJENSTFLICKAN

(under det hon dukar bordet).

Frun har väl inte sett dem än tillhopa,
baron och friherrinnan, inte?

FRU HVASSMAN

(skakar på huvudet).

Nå?

Här trives huslig lycka — inte så?

TJENSTFLICKAN.

Grå hvardag — annat vore synd att säga.

FRU HVASSMAN

(ler).

Nå ja, smekmånaden ju är förbi
för länge sedan.

TJENSTFLICKAN.

Men ser frun, — ja, vi,
som friherrinnan sett förut, vi ega
vår tro för oss. Jag tog mig platsen här,
(Antyder bokhyllorna.)
för att jag är i böcker själv så kär,
men efter deras bröllopskur, de kalla,
så —

FRU HVASSMAN

(rättar).

Bröllopstur.

TJENSTFLICKAN

(nickar).

— har hennes gnista flytt.

Hon är så — om jag inte kände alla
förhållandena — jag som en gång sytt

utstyrseln — kunde jag ju inte undra,
 för sådana som hon är, finnas hundra.
 Men —

FRU HVASSMAN.

Hon lagt bort sin penna, tycks du tro?

TJENSTFLICKAN.

Att skriva böcker har hon mer ej ro.
 Hon har sitt hushåll — hon skall allt bestyra:
 Försvarsförbundet, »Myrorna» — (Ler.) en myra,
 ja, det just är hon rent marikulöst!
 Till hennes inre kan man inte gissa,
 hon yttrar sig minsann så kristiliöst.
 Jag nog sett Berggren stå i smyg och fnissa,
 men vill han prata, hviskar strax jag: tig.
 Förstås, nog vet hon annars sätta sig
 i all respekt. — Men är hon riktig bara?
 Snart frun får själv väl se, hur det kan vara.

FRU HVASSMAN.

Hvad säger då baronen, hennes man?

TJENSTFLICKAN.

Han har ett tankfullt ansikte, minsann.
 Ja, han ju alltid varit litet sluten.
 Men lycklig tror jag inte att han är.
 (Livad, antydande fru Hvassman.)
 Nu hjälper frun väl honom lösa knuten.

FRU HVASSMAN

(ler).

Så länge som man lever man ju lär.

(RAGNHILD kommer oförmärkt från tamburen.)

(Hon bär promenaddräkt. Hon stannar tvärt i förmaksdörren och lyssnar leende till tjenstflickans prat.)

TJENSTFLICKAN

(suckar).

Det gått med hennes lyftning som med Starcken,
min första fästman; det gått upp i vind.

Den som ej det kan se, han är då blind.

(Går och synar bordet.)

FRU HVASSMAN.

Jag märkte intet.

TJENSTFLICKAN

(höjer medlidande på axlarne).

Ack, mig bränner marken,
så fort jag tänker på hur söt hon var;
och nu, nu bara arbetsmyran kvar!

(Vänder sig om, rycker till häpen, då hon får se Ragnhild, som i det samma vinkar åt henne. Tjenstflickan tar emot Ragnhilds hatt, handskar och parasoll.)

RAGNHILD

(till fru Hvassman).

Välkommen, kära vän, du visst fått vänta?

(Ragnhild är sig lik, men sitt naturliga, behagfulla sätt och livliga blick synes hon avsiktligt och omsorgsfullt dölja allt efter omständigheterna genom en antagen, viss hvardaglighet och lojhet.)

FRU HVASSMAN.

Kom nyss, men jag din man på dörrn sett glänta.
När du ej syntes, strax han vände om.

RAGNHILD.

Att se dig här skall glädja honom.

(Skjuter fram en bekväm stol åt fru Hvassman närmare kanapén,
där hon själv synes ämna sätta sig.)

Kom!

(Till tjenstflickan.)

Gå, duka fort vårt frukostbord för fyra.

(Tjenstflickan tecknar, att det redan är gjordt. Ragnhild går
närmare bordet.)

Det riktigt festligt blir i stort som smått.

(Visar fru Hvassman en prydlig borduppsats.)

Tom Falk vi hem igen omsider fått
och att se dig är rart, jag vill bedyra.

FRU HVASSMAN

(sätter sig, ser litet från sidan på Ragnhild).

Då strängar du naturligtvis din lyra,
som ofta förr i vänners lag så täckt.

RAGNHILD

(skakar på huvudet).

Nej aldrig!

(Tjenstflickan gör oförmärkt ett tecken åt fru Hvassman. Denna
låtsar ej därom. Tjenstflickan lyssnar spändt till Ragnhilds
ord, under det hon synes noga betrakta parasollen.)

FRU HVASSMAN

(litet retsamt).

Har då flytt den ljuva fläkt,
som andades så varmt i dina dikter?

(Hjärtligt.)

För kvinlig dygd och makans höga plikter
jag utan tvivel hyser stort respekt —

(Myser.)

för dem jag kämpat understundom käckt —
men hennes kall vi ej ensidigt främja.

RAGNHILD.

Emellan skilda syften är min tro
man sällan lyckas slå en hållfast bro,
man sällan lyckas stifta stadig sämja.
Bäst är att tidigt taga sig i akt.

(Häntydande på vinterträdgården.)

På trädgårdsväxter nu jag an har lagt.

FRU HVASSMAN

(småskrattande).

Och finner själv för godt att vegetera.

RAGNHILD

(ironiskt).

Om Eva blott förstått sig rätt därpå
hon kanske motstått ormens råd också,
och kunnat än i Eden promenera.

FRU HVASSMAN

(ler).

Tant Frågvis du vill lära litet takt

och därför du dig söker nu maskera.
Om »skaparanden» med sin enväldsmakt
fått maka åt sig, ingen dock väl sagt
att du för den skull upphört att gastera
inom literaturen nu som förr.

(Ragnhild rycker litet på sig, går längre bort i rummet, stannar framför tjenstflickan, som får brådtom att krångla med låset på tapetdörren, där hon står.)

RAGNHILD

(ler oförmärkt, sägande litet buttert).

Hvad nu, kan du ej låsa upp en dörr?

(Pekar på sin hatt och parasol anvisande tjenstflickan att bära ut dem i tamburen. Denna tar sakerna, går några steg, stannar, åter spändt lyssnande, liksom omtståndligt fångslad af sin nyfikenhet.)

FRU HVASSMAN.

Ack, hemta hit din fåle nu »från hagen»,
som talesättet lyder här för dagen.

RAGNHILD

(ler, sätter sig på kanapén).

Nej, vi oss nöja få med surrogat.
Får Thorilds »detta» nånsin vara detta?
Därom pedanteriet vet berätta
i kvinnans sfer som i hvarenda stat.
Som fru jag lärt min högsta ära sätta
i . . . välstekt rostbiff.

(Antyder fruskostbordet.)

(Tjenstflickan tappar häpen parasolen i golvet. Vid bullret ser Ragnhild ditåt.)

RAGNHILD

(buttert med ett undertryckt leende).

Stå ej där så flat.

(Tjenstflickan skyndar sig ut i tamburen med sakerna, återvänder strax och ställer sig, nästan dold af portiären, att lyssna på nytt.)

FRU HVASSMAN.

I gycklet bor dock ej, jag tror, det rätta.
Du strör omkring dig friskt med attiskt salt,
du vet åtminstone din »rostbiff» krydda! —
Men låt oss hellre tala om det flydda.

RAGNHILD

(tankfull).

Den som blott vinner tid, han vinner allt.

(Reser sig, går bortåt vinterträdgården.)

FRU HVASSMAN.

Förtäckta ord! Jag ville gärna veta
om endast en kapis häri har del?

RAGNHILD

(har vändt på huvudet; svarar ej).

(Hon går genom glasdörren ut i vinterträdgården.)

TJENSTFLICKAN

(skyndar fram, halvhviskande till fru Hvassman).

Hvad skall väl detta sammelsurium heta?

(River sig i håret).

Begriper ej ett grand. Är det mitt fel?

FRU HVASSMAN

(reser på sig, går till fönstret, ser ut).

Se så, här ha vi sent om sider skuren.

TJENSTFLICKAN

(höjer rösten).

Begriper ej ett grand.

FRU HVASSMAN

(river sig bakom örat, härmande tjenstflickan).

Är det mitt fel?

(Tjenstflickan ser förvånad på henne. Fru Hvassman ser åter utåt.)

FRU HVASSMAN.

Det regnet vederkvicker all naturen.

TJENSTFLICKAN

(mumlar för sig själv, blängande med ögonen).

Jag tror du ock en skruv har mist, min fru.

(Går genom tapetdörren.)

(Lingen kommer genom dörren till venster, han är omklädd.
Ragnhild kommer från vinterträdgården.)

LINGEN

(går fram och helsar på fru Hvassman, sägande till Ragnhild i förbigående).

Jag träffat fröken Rosa, vill jag nämna.

RAGNHILD.

Ah, »fröken»? Blevo ni ej senast »du»?

LINGEN

(ler).

Jo visst! Hon skulle komma bortåt sju,

med några andra, som då hit sig ämna.

(Ser på klockan.)

Falk dröjer . . .

RAGNHILD

(rättande på hans halsduksknut).

Hvilka flera få vi se?

LINGEN.

Professorns på en stund visst komma båda,
och Hertha Strähle kommer ock kanske,
fast hälst hon om sin tid nog själv vill råda
den dag hon spelar, som naturligt är.

(Gör en antydande åtbörd med handen.)

Dock hon så nära har teatern här.

RAGNHILD

(skälmskt, med en åtbörd med handen utåt).

Och när hon går dit bort, vår vackra enka,
du bjuder henne armen . . . var så god!

Jag får väl söka trösta mig — friskt mod!

(BETJENTEN lyfter portiern vid det yttre rummet liksom anmälande.)

(TOM FALK kommer med snabba steg. Betjenten går. Hjärtliga hälsningar.)

RAGNHILD

(till Falk skämtande).

Vi visste icke hvad vi skulle tänka . . .
om du var skolsjuk eller riktigt sjuk.

FALK.

Ack nej . . .

RAGNHILD

(avbrytande).

Din ursäkt får du se'n mig göra.

Till straff du mig till bords skall genast föra.

(Falk bjuder henne armen. Hon går och trycker på en klocksträng. Då ej betjenten genast kommer, går hon närmare Lingen och drar honom skämtande med sig till frukostbordet, lyftande på en flik af duken.)

Kom, Olle lilla, känn så fin och mjuk!

Ny duk!

(Betjenten kommer. Ragnhild vänder sig mot honom.)

Nå, maten?

BETJENTEN.

Man ej ännu hunnit...

(Går.)

LINGEN

(drar litet på munnen, klappande Ragnhild något förlägen).

Värdinnan har all heder av sin duk.

(Falks och Ragnhilds blickar mötas hastigt, oförmärkt och litet hemlighetsfullt.)

FALK

(högt till Ragnhild med en viss gäckande artighet).

Så praktisk! Kanske själv hon varpen spunnit?

RAGNHILD

(nickar).

Jo jo, och av sin Olle lovord vunnit.

Hvad gör man ej för att se honom glad?

(Lingen går synbart något misslynt längre bort i rummet.)

(Fru Hvassman följer efter Lingen. Han drar oförmärkt upp ur sin ficka ett litet elegant häfte, som han med intresserad min visar henne. De gå under livligt tyst samtal ut i vinterträdgården. Ragnhild har å sin sida spändt och undrande gifvit akt på dem. Falk går ett slag bortåt bakväggen och drar därefter försiktigt igen glasdörren. Skyndar fram till Ragnhild.)

FALK.

Din tant rätt lägligt kom.

(Rycker upp ur sin ficka ett brevkuvert, hvarur han tar fram ett korrektur-avdrag i form av en tidningsspalt.)

Läs här en rad!

RAGNHILD

(lägger bort all förställning; mottar spalten och läser).

»Teater» — (Ser på Falk.)

Du är rask. (Ler.) Hel-aftonstycket.

(Utan att se på Falk.)

Tror du man tyckte om det?

FALK

(entusiastiskt).

Gränslöst mycket!

Det såg du även själv. Du var på väg av rörelse att svimma.

RAGNHILD

(andas djupt, stryker med sin hand över pannan).

Ja . . . Men säg,

när skall din recension nu in?

FALK

(ser på sitt ur).

På stunden!

Jag hoppas du mig därför blir förbunden.

(Ragnhild nickar vänligt. Hon ögnar därpå åter i uppsatsen.)

FALK.

Den går väl an?

RAGNHILD

(lemnar honom papperet).

Ja, tack!

(Falk stoppar in papperet i kuvertet och är genast på väg att skynda sig bort med detta.)

Ett ord blott än!

Du har satt ut mitt namn?

FALK.

Ja visst, min vän.

Vi överlagt om saken, vill jag minnas.

Med längre uppskov ingenting kan vinnas.

Förträfflig var den mask du anlagt, men

låt den nu falla såsom det var ämnadt!

Du dig re'n nog på vedersakarn hämnat.

RAGNHILD

(med nervös oro).

I afton —

FALK

(antydande tidningsuppsatsen).

Ja, då är re'n saken känd.

Re'n till det yttersta är bågen spänd.
Försoning av sig själv då plägar följa.

RAGNHILD.

Tills farbror kommer måste allt vi dölja.

FALK

(nickar, ämnar gå, stannar, ser på Ragnhild).

RAGNHILD

(som förut; med en lätt rysning).

Trälbundet sinnet kunnat bli, min håg
förslöad — detta har man sett på andra —
ack, lik en stackars uppdämd, frusen våg,
där intet strömdrag bryta fram man såg
och ingen stjärna uppå fästet vandra.

(Med återvunnet lugn, tagande plats.)

Vi dröja ock tills vi se Hertha här.

(Falk nickar.)

(Betjenten visar sig i bortersta dörren till höger med ett
stadsbud.)

FALK

(märker dem, skyndar till stadsbudet).

Tag detta!

(Han lemnar budet kuvertet med uppsatsen uti, talande ett par
ord tyst med mannen, hvarpå denne går, åtföljd av betjenten.)

FALK

(kommer tillbaka, kastande sig i gungstolen).

Tänk en sådan premièrè
som den i går!

RAGNHILD

(halvt för sig själv med frambrytande känsla).

Han syntes värmd.

FALK.

En seger!

En trumf på hand du alltså redan eger.

RAGNHILD

(reser sig livligt och upprörd).

Ja — nej! . . . Bort allt som så att säga trängt

sig mellan barken här och trädet. Skänka

vi världen något, just på den vi tänka.

Bort allt hvad Olov förr ogillat strängt,

bort allt, allt som kan grumla hjärtats källa.

Ren vilja kan allenast något gälla.

(Sjunker ned gå kanapén).

FALK.

Och denna ock ditt kännemärke är,

som att du orädd tidens fana bär.

Som duvor milda och som ormar snälla,

det heter ju. Du får ej modet fälla.

Du är dock, Ragnhild, hjärtegod som guld.

RAGNHILD.

Mig tynger ändock likt en hemlig skuld.

(Rycker upp sig.)

Mitt drama Hertha tog, när det var skrivet.

Jag återsåg det ej förr'n det blev givet.

Mitt hjärtekval, mitt trots, min djupa harm,
min kärlek, som jag sårad såg förblöda,

(Med handen tryckt mot bröstet.)

här dolda källor läto åter flöda —
men än jag känner mig på lycka arm.

FALK

(ser djupt i hennes ögon).

Den helga eld, som gör vår fröjd, vår plåga,
i dina ögon jag alltjämt ser låga.

(Ragnhild trycker hjärtligt hans hand.)

Vi alla tänkt på dig, du det förstått.

(Anslår en gläddig ton.)

Vår *diplomafru hycklat litet smått,
men inom kort hon kastar bort sin krycka,
precis som förr den klippske kardinal,
när målet hunnits — hvilket? — ära, lycka.

(Reser på sig och driver omkring i rummet, lyssnande vid
glasdörren.)

De dröja länge uti grönan sal.

(Halvt för sig, kännande med händerna på sin spensliga
kropp.)

Den svultne de bereda grymma kval.

RAGNHILD

(hänsjunken i tankar; halvt för sig själv).

Jag vet ej rätt, men jag har tyckt mig märka,
att ingen fågels drill i gyllne bur
han älskar så som jublet av hvar lärka.

FALK.

Hvem?

RAGNHILD
(som förut).

Olov är en inåtvänd natur.

FALK
(litet spefullt).

Umbäranden blott kärleksbanden stärka. —

(Slår sig ned i en stol bredvid Ragnhild).

Professorn, fru Albé, skön Rosa, jag,
din mystifikation dag efter dag
vi hava andlöst följt. Ack, spela över,
som förr, med mig, du mera ej behöver,
fulländadt är ditt spel; i blick, i röst —

RAGNHILD
(Ier litet, avbrytande).

Du menar visst, det ändå är en tröst.

(Allvarsamt.)

Ett år av feberaktig oro svunnit,
hvarunder bittra tårar ymnigt runnit,
när i mitt kvalda hjärta rådde höst.

FALK

(slår ut med handen, antydande strax därpå det håll, hvaråt
Lingen gått).

Ja, tiden mogen är, och är ej han det,
du måste lossa på föreningsbandet.

(Ser forskande på henne. Ragnhild reser sig, suckar.)

L. v. Kræmer.

FALK.

En homeopatisk kur — hvem vet, hvem vet —
fördubblat blott hans hjärtas kärlighet.

RAGNHILD.

I afton då. — Ja, tärningen är kastad.

(Lutar pannan i handen.)

Jag arma står som vid en skiljeväg
för sista gången . . .

(Höjer huvudet, ser frågande på Falk.)

Namnet kvarstår, säg . . . ?

FALK

(nickar; utbrister varmt).

Men ej du blir i recensionen lastad.
Din väg jag ville blomsterströ.

RAGNHILD

(ler bittert).

Förhastad

din goda avsikt kanske är, hvem vet?

FALK

(reser sig).

»Mot kvällen dag skall rosas», heter det.
(Sätter sig åter ned, ser något otåligt bort åt trädgården.)

RAGNHILD

(går mot trädgårdsdörren, stannar därpå framför fönstret).

Det mig som mången annan gått: en anda
av egenmyndighet har gripit oss.

Från tryggad hamn vi modigt kastat loss,
med fara att mot skarpa blindskär stranda,

(Trycker handen mot bröstet.)

om här ej visar rätt kompassens nål.
En oförskräckt här plöjer diktens vågor,
en annan debatterar dagens frågor —
Är detta egoism, så säg? Vårt mål
ger stora tankar och åt viljan stål.

Falk

(undvikande).

Om I den stilla lyckan ej fån smaka,
mot segern blicken I, men ej tillbaka.

RAGNHILD

(slår ned ögonen).

Väl en och annan månet stung dock fick
och kände törnet under segerkransen.

FALK.

(reser sig).

Upp att från livets höjders Bredablick
omstrålas av »den sociala glansen»!

(Lingen och fru Hvassman komma från vinterträdgården.)
(Ragnhild trycker på knappen till en ringledning. Betjenten
kommer.)

RAGNHILD

(med återtagen förställning).

Vi sätta oss till bords, om jag får råda.

(Betjenten drar de båda damernas stolar från bordet, när da-
merna nalkas och hjälper dem därpå att inta sina platser. De
båda herrarne sätta sig likaledes till bords.)

Ni dröjt.

FRU HVASSMAN.

Ha vi?

RAGNHILD

(ler).

Ja, så att det förslår.

Du fått min egen trädgårdstappa skåda?

FRU HVASSMAN

(nickar).

Där över palmers grönska skimrar vår.

(Trädgården upplyses under en kort stund av ett varmt sken).

RAGNHILD

(riktar blicken ditåt och utbrister omotståndligt hänryckt).

Dit solen mellan moln sin helsning sänder.

(Ragnhild beherskar sig strax därpå och vänder sig till fru Hvassman, under det att betjenten serverar.)

På hummermayonaise jag bjuda får!

Nå, apropos, det sägs, kräftgången går

ju kvinnofrågan nu i alla länder;

fastän man tror att vinden snart sig vänder.

FALK.

En ny lifsmorgon med den frågan grytt.

Ej har hon skimrat fram att strax försvinna.

Hon är den stjärna som när natten flytt

vi se med stadigt sken på fästet brinna.

(Ragnhild gör en åtbörd med handen, märkande att Lingen ämnar yttra sig.)

LINGEN

(fattar sitt glas).

Ja, kvinnosaken — varmt dess fenomen
förgyller våra drömmar med sitt sken . . .
För sakens framgång låt oss tömma glaset!

FALK

(klingar med honom).

Bra, hedersbror, du borde hava Vasen.
Till kvinnans tempel drar du ock din sten.
(Blickar förstulet och triumferande på Ragnhild.)

RAGNHILD

(låtsar om ingenting, vändande sig med en min som av tvivel till Lingen).

Du medger då —? Det är väl blott en snara.

LINGEN

(något misslynt).

Jaså. Väl mina ord ej voro klara.

FRU HVASSMAN

(till Ragnhild hjärtligt och betänksamt, klingande med henne).

I våra dagar kvinnofrågan väckt
förhoppningar, med hjärtats egna släkt.

RAGNHILD

(slår gladt ihop händerna såsom för att ge tillkänna skämtsamt förvåning och beundran, vändande sig strax därpå till Lingen).

Hur måtte Hertha?

LINGEN

(nickar vänligt, sticker handen ned i fickan och framtar några teaterbiljetter, hvilka han överlemnar åt Ragnhild).

Bra! Hon låter sända dig dessa till i afton med en kyss. Och kommer själv, som jag dig nämde nyss, att — innan rampens ljus oss hunnit blända — få röna av din sympati ny kraft.

RAGNHILD

(med ett speladt litet löje).

Jag tycker mer behov hon städse haft av nya rökverk . . .

(Med en åtbörd antydande Lingen och Falk.)
utav eder tända.

(Ser på teaterbiljetterna och säger okonstladt.)
På våra vänner Hertha även tänkt, då hon i dag just dessa åt oss skänkt.

(Med lätt ironi till Lingen och de andra.)
Er nöje önskar jag. Mig kan ej hända att samma stycke se i kväll igen.

LINGEN

(något buttert).

Minuten vingad flög för mången, men — dig konsten mer ej skänker vederkvickelse.

RAGNHILD

(ser på honom med halvslutna ögon).

Ja, är det icke som en ödets skickelse!

(Till dem samtliga.)

En kväll bland goda vänner är ej lång,
dock — (Spetsigt till Lingen.)
säg blott ej, min horisont är trång.

LINGEN

(vänligt).

Ditt huvud värkte — allt sin färg då byter.
Jag »Fama» gärna ser ännu en gång.
En stark poetisk ådra däri flyter.

RAGNHILD

(beherskar sin inre rörelse; seende från sidan på Lingen utbrister hon litet retsamt).

Tendensen dock dig kanske smått förtryter?
En bitter sanning ju för dig helt visst
gårdagens pjes vill hävda först och sist.
Därpå re'n titeln tyder. — Men ej mera
för slikt Herr Olovs maka vill plädera.
Avsvurit har hon ju, som nog han vet,
allt hvad som stöter på offentlighet.
För mig må gärna skalla ryktets tunga,
kring världen aldrig flyga skall mitt namn.
Jag ser min värld i hemmets stilla hamn.

FALK

(ler litet och säger avsiktligt med mycken iver).

Herr Olov »Famas» lov dock hördes sjunga.
Självs har jag lupit omkring halva stan
(Med en blick av godt förstånd på Ragnhild.)

att spåra upp författarn, eljes van
att gå på spårnö, listig, såsom katten
på Liljeforska tavlan — fick jag fatt'en?

(Pustar.)

Man småskrattar, Ragnhild för näsduken över sitt ansikte såsom för att dölja en uppstigande rodnad. Man reser sig från bordet. Betjenten skjuter sedan tillbaka stolarna kring bordet och går.)

(Ragnhild går till etagären, märker nu först konvaljerna, tar dem förtjust, faller ett ögonblick ur sin rol.)

RAGNHILD.

Konvaljer — så de dofta. (Varmt till Lingen.)
Visst från dig?

LINGEN

(går henne till mötes).

En tacksam hågkomst från vår vandringsstig.
Den elfte, som du vet, i dag vi skriva,
förlovningsdagen.

RAGNHILD

(som nyss förut).

Hvad skall jag dig giva...?

LINGEN.

Allt har min dyra hustru skänkt mig re'n,
mitt allt i livet är du länge se'n.

(Trycker ömt hennes hand, går därpå längre bort.)

FALK

(till Ragnhild oförmärkt hviskande).

Tänk på din rol — (Häntyder på sig själv.)
sufflören får ej töva,

påpasslig vara tyckes han behöva.

(Till dem alla.)

Vi talade, mitt herrskap, i vår vrå,
bland annat mera, också om »de bräder
som föreställa världen». —

(Särskildt till Ragnhild, litet hemlighetsfullt.)

Tänk dock på
teaternöjet se'n i kväll. Så gläder
du henne, som så sällan nu uppträder
och hon om. (Antyder Lingen.)

Ja, han njöte dubbelt då.

(Lingen kastar en frågande blick på Ragnhild.)

RAGNHILD

(skakar på huvudet; till Falk, med en blick på Lingen).

Du liksom mången annan kanske tycker,
att med sin tid man litet följa bör,
en fru ej mindre kvinlig blir därför;
men —

(Lingen går bort till fönstret.)

FALK

(med tillspetsad välmening sakta till Lingen; antydande Ragnhild).

Skälvande hon uti bojan rycker,
hvari du tanklöst henne smidt en gång,
dig själv ej minst, jag fruktar, till förfång.

(Lingen går tankfull längre bort i rummet.)

(Falk närmar sig åter Ragnhild och fru Hvassman.)

FRU HVASSMAN

(bedjande till Ragnhild).

Låt gammalt groll ej överhand få taga.

FALK

(som förut, till fru Hvassman).

Ni sammanblåser blott i högsta grad
de mörka moln ni önskar att förjaga.

FRU HVASSMAN

(stött).

Än ni då, svartkonstnär? Jag vill slå vad,
att jag har genomskådat »pudelns kärna!»(Hon svänger sig om, går därpå och sätter sig vid etagèren
och ser i tidskrifterna.)

RAGNHILD

(gladt till Falk, anvisande honom en plats i närheten).

Ack, »Mefistofeles» — sitt här så gärna!

(Betjenten kommer, bjuder kaffe och likörer, hvarefter han
går.)(Lingen tar plats bredvid fru Hvassman. De konversera under
det han även synes lyssna till Falks och Ragnhilds samtal.)

FALK

(antyder ett litet plån, som han tagit från etagèren).

Se, bland visitkort, hvad jag funnit här,
ett minne från en bal det kanske är?Vill du ej se: här präntadt står invändigt
i guldkrift: 'Vals', 'Fransäs', 'Fransäs' och 'Vals'.

RAGNHILD

(ser hastigt upp på honom).

Ett gammalt dansprogram och . . .

FALK.

Hvad befalls?

RAGNHILD.

Med sina »chaines», sitt fram-och-åter ständigt på samma fläck, där allt sig rör behändigt, hur likt är fruars liv ej en fransäs.

FALK

(livligt, bugande sig för Ragnhild).

När vis-à-vis'en slösar med sitt fjäs!
Men likt en vals, en flykt i högre zoner
med rytmisk takt och ljuva, trolska toner
är ungmöns liv, när ögat blickar käckt.

RAGNHILD

(faller ur sin rol).

Ja, halft en stormvind, halft en vestanfläkt,
vid stadig arm av kärleksguden buren.

(Riktat uppriktigt och varmt sina ord till Lingen.)

O, minns du, säg, den balens morgonväkt,
din promotionsbal — vårlog stod naturen?

(Lingen reser sig, trycker innerligt hennes hand.)

(Falk gör bakom hans rygg ett varnande tecken till Ragnhild.
Hon rycker till litet och beherskar sig. Reser sig och går
till fru Hvassman.)

RAGNHILD.

Men du får ej försaka middagsluren.

FRU HVASSMAN

(nickar, men säger ivrigt till Lingen såsom midt i ett samtal).

Hos kvinnan nu, på viljekraft så rik,
trivs sinnets frihet väl med erotik.
Blott fråga 'Dagny' här,

(Antyder ett häfte av Dagny.)

så får du veta,
och 'våra damers egen' — hjälp mig leta.

(Antyder Idun, som hon i det samma får fram.)

RAGNHILD

(ler litet retsamt).

Du, liksom tiden, är ej mer dig lik.

(Hon stöter med armbågen litet på Lingen.)

Hans drömbild är dock städs en huld Margreta.
Spinnrocken skänker jag numer min gunst,
»begränsning», Goethe lär, »das ist die Kunst».

(Går bortåt i rummet.)

FRU HVASSMAN

(försigtigt till Falk).

Som Malin sa', hvad skall väl detta heta?

(Ragnhild vinkar. Fru Hvassman reser sig och går med henne genom dörren till de inre rummen.)

(Lingen går till venster, lemnande dörren öppen; återkommer strax därpå med cigarrer. Bjuder Falk och tänder själv en cigarr, öppnande fönstret.)

(Betjenten och tjänstflickan komma och lyfta undan frukostbordet, som de avduka, hvarefter de taga bort kaffekopparna och avlägsna sig genom utgångsdörren.)

FALK

(blickande efter Ragnhild under det han tänder cigarren och slår ut med handen).

Hon offrade tyvärr sitt ideal,
 så sades ryktesvis en gång bland vänner.
 Det sändes ej med hennes hjärtas val.
 Nå ja, det där du bäst som make känner.

(Han slår sig ned i gungstolen seende från sidan på Lingen.)

LINGEN

(nervöst orolig, gående av och an).

Det ryktet saknade nog ej sin grund.
 Jag offret krävde i en viktig stund.
 För mina böner hon sin vilja böjde.

FALK

(ser på honom).

Men smärtans tagg dock kvar i hjärtat dröjde?

LINGEN

(nickar allvarsamt, tagande upp ur fickan det prydliga lilla häfte han förut visat fru Hvassman).

För sångens svan jag här ett bo har redt.
 Min Ragnhilds »Dikt och Dröm» nu dagen sett.

FALK

(ser överraskad på Lingen och därefter på häftet, som Lingen räcker honom).

Du hennes kärlek endast velat pröva,
 men ej din älskade sin fröjd beröva!

(Som i förbigående.)

Hon skriver än?

LINGEN.

Nej . . .

FALK

(avsiktligt gycklande).

Gud ske lov, ej sannt,
du säger välvist som en gammal tant?

LINGEN

(något otålig, sätter sig på kanapén).

Har du ej märkt, att jag ej mer fördömer
all kvinlig emancipation?

FALK

(som förut).

Nå väl,
du kompromissat, och av tunga skäl.
(Lägger bort dikthäftet.)

LINGEN

(tankspridd).

Ja visst. (Lägger sin hand på boken.)

Jag hoppas du ej sedan glömmer
i din Revy en gång . . .

(Antyder det håll hvaråt Ragnhild gått.)

se'n hon, du vet,
har sett och gillat —

FALK

(varmt, tryckande Lingens hand).

Ljuva hemlighet,
som blivit blygt av tvänne hjärtan spunnen!
Din sympati för hennes dröm är vunnen!

(Halft hviskande, liksom lyssnande.)

En ton skall ljuda, som hvar själ förstår,
när i ditt hägn en gång hon lyran slår.

(Gör sig färdig att gå.)

Vi ses igen! Du ingen tid förspille!
Din varma kärlek mera än ditt snille
besekrat dina skrupler, käre vän.

(Ämnar gå, vänder om.)

Förlåt, en fråga! Jag blott veta ville,
(Ser från sidan på Lingen under det han pekar på häftet.)
när detta kommer ut?

(Lingen tar sig åt pannan, svarar ej.)

Vi ses igen!

LINGEN

(nödgar Falk att åter sätta sig ned.)

Sitt kvar nu, jag så sällan får dig råka.

Låt oss nu om din sista resa språka.

(Synar honom.)

Se, Lapplands sol har färgat kinden brun;
de blivit knävelborrar läppens fjun.

FALK.

Ej vidare jag prisa vill den färden,
ty trots min bäverpels jag duktigt frös.

(Han fattar sitt likörglas och höjer det muntert.)

Jag för din välgång tömmer min chartreuse!

Nu först jag lärt att skatta — trevna härden.

(Ser på nytt i dikthäftet, och blickar på Lingen från sidan.)

Bland nya böcker, säg, kanske jag får
anmäla detta här?

LINGEN

(ser häpen och tveksam på Falk).

FALK.

Säg, du tillåter?

En kort notis blott — ?

LINGEN.

Nå ja — tack!

FALK

(ser på klockan, reser sig fort och lägger bort häftet).

Jag går.

LINGEN

(disträt).

Du snabbtänkt är, min vän.

(Trycker hans hand.)

Välkommen åter!

(Falk går. Lingen gömmer det lilla häftet vid sitt bröst.)
Ragnhild kommer från de inre rummen, klädd i peignoir.
Hon håller i handen en liten trädgårdskanna och ställer sina
steg till vinterträdgården.)

(Lingen skyndar emot henne, tar i förbigående vattenkannan
och ställer ned den; lägger sin arm om Ragnhilds liv och för
henne till kanapén.)

LINGEN

(med någon förlägenhet och oro).

Ett enda ord jag måste lägga till.

På denna dag jag allt nu veta vill,

min älskling, allt, hvarav ditt hjärta lider.

(Ett kort uppehåll. Ragnhild lutar sig, Lingen likaså.)

Ehuru min på hjärtats eget bud,

sömngångarn lik, du följde mig som brud —

och blev så min trots alla meningsstrider.

(Häntyder med bekymradt utseende på Ragnhild.)

Dock än av sårad stolthet hjärtat svider,
jo jo—?

(Ragnhild har lyssnat utan att röra sig och med nedslagna ögon.)

RAGNHILD

(ser på honom liksom förstode hon ej meningen).

LINGEN.

De tystnade din lyras ljud...

RAGNHILD

(gör en rörelse av otålighet).

Skräpkammarn var ju god nog för min lyra.

LINGEN

(vinnande).

Vi taga henne fram igen, den dyra!

RAGNHILD

(gör en avböjande åtbörd med handen, reser sig och vill gå).

LINGEN

(nödgar henne att sitta kvar, läggande dikthäftet i hennes knä).

Den trogna vän, som förr emot dig log,
har kommit åter. Du förstår mig nog!

(Hon undviker att se på boken, liksom anande hvarom frågan är.)

RAGNHILD

(slår ut med handen, utbrister med frambrytande hjärtevarme).

En älskad kvinna här — och där en vittter,

så i en stund så ljuv, men även bitter
i lindomsusad dal, ack, du, mitt stöd,
min älskade, mitt allt, mig välja bjöd.

(Andas djupt, ser på Lingen vemodsfyllt.)

Nu vårens knoppar, sommarns rosor svunnit,
blott doftlös aster eger täppan kvar.

(Ser närmare på häftet.)

Men hvad är detta?

(Hon synes nära att förråda sin glada överraskning, men
lugnar sig hastigt och säger med köld:)

Den som gömmer har.

(Sedan hon sett i häftet, med ånyo frambrytande djupt allvar.)

Min sommars löften jag då återfunnit!

LINGEN

(med sin hand på hennes och dikthäftet.)

Jag minns du förr mig sagt: för god, för stor
kan aldrig någon skänk åt världen vara.

Ett bläck det gives blott, du sagt, jag tror,
vårt hjärtblod — det är allt hvad jag kan svara.

(Fru Hvassman kommer sakta från de inre rummen, sätter sig
oförmärkt vid fönstret.)

RAGNHILD

(omotståndligt hänförd, seende drömmande framför sig.)

Ser du, blott den är skald, som makten har,
att ge en samlad bild, kristalliskt klar
av släktets innersta, dess drömmar, minnen,
av hvad sig djupast rör i menskosinnen;
som känner hjärtats slag, hvarhälst det slår,
och känner sötman ock av smärtans tår.

Han skall som blomman uti juninatten,
 men ock när dimmor hölja land och vatten
 och giftig dunstkrets döljer våra spår,
 inandas denna luft, hvori han dväljes,
 som alla andra och hvarav han kväljes,
 och andas henne ut, men ren och sund
 som vestans fläktar, i sitt hjärtas grund
 dock obesmittad —

(Hon ögnar i dikthäftet ett ögonblick, hvarunder hon återvinner
 sin självbeherskning. Fru Hvassman får ett anfall av hosta. Lingen
 och Ragnhild se ditåt överraskade. De resa sig.)

RAGNHILD

(antyder fru Hvassman och Lingen, pekande bortåt vinterträdgården).

Ni talts vid, ni båda!

Jag anar det, jag kunde nyss det skåda.

Se här — (Antyder dikthäftet och därefter Lingen.)

det liknar litet grand en nyck —

hvad förr han bannlyst strängt, se'n han fick råda,
 han presenterar mig i dag i tryck.

(Håller upp det lilla dikthäftet, gömmer det sedan oförmärkt
 i sin barm.)

FRU HVASSMAN

(litet förlägen).

Vi få väl säga —

RAGNHILD

(avbryter och säger med ett skälmskt leende).

Vet, hvad vi få säga.

Han ville pröva mig, sin hjärtevän,

så lugnt och gladt mitt bästa överväga.

(Slår ut med handen.)

Men hvarför röra vid det där igen?

Sin hustrus tacksamhet han velat öka. —

Jag går nu — snart man kommer. Om en stund
jag skall mig kläda, men gör först min rund
nu i min trädgård här.

(Hon antyder trädgården och tar upp vattenkannen. Till fru
Hvassman, antydande de inre rummen.)

Vill du ej söka
att sova litet?

(Går långsamt ut genom den öppna glasdörren.)

(Lingen står som förlamad, därpå sänder han efter henne
en lång blick.)

LINGEN

(rycker upp sig).

Ack, det var då allt . . .

FRU HVASSMAN

(sätter sig till rätta i sin bekväma stol och säger halvhögt).
Jag stannar här, så slipper jag mig röra.

LINGEN

(som förut).

Du mina ögons fröjd, ack, din gestalt,
så änglalik, men sinnet hårdt och kallt.
Ett år av tåligt hopp att slutligt höra
nu från din mun att isen icke smalt!

(Döljer under en häftig snyftning ansiktet i sina händer.)

(Ragnhild har oförmärkt återvänt, stannande i trädgårds-
dörren och under synbar rörelse åsett Lingens utbrott av
smärta. Hon drager sig åter undan.)

FRU HVASSMAN

(deltagande till Lingen).

I början sorgerna oss bittra göra.

(Fundersamt.)

Men nyss dock Ragnhilds stämma klangfull ljöd...

Ja, Gud ske lov, den själens varma glöd
man trodde slocknad vara jag sett glimma.

LINGEN

(blickar hastigt upp, utbrister halft förhoppningsfullt, halft vemodigt).

Inunder askan.

FRU HVASSMAN

(varmt).

Nej, likt solens strimma
som bryter fram igenom moln och dimma
i tidig morgonstund. (Halvhögt) Sin »Dikt och Dröm»
hon läser nog som bäst nu, ljuv och öm.

LINGEN

(lystrar till — går strax därpå tankfull genom dörren till venter, den han stänger efter sig).

(Ragnhild kommer tillbaka.)

RAGNHILD

(antydande en fotografi, som hon håller i handen).

I Hertha Strähles ögon hvilken flamma!
Hon är i alla skiften städs den samma.
Att se mig erkänd och av Olov bli
som hon bemärkt — du ödets ironi —
därtill var kanske ock min penna skuren,
och konsten sammansmälte med naturen.

FRU HVASSMAN

(reser sig med ansträngning, närmande sig vänligt Ragnhild med en åtbörd med handen åt det håll Lingen gått).

Tro mig, för alltid slutad är er tvist.

(Ler litet:)

Ej »nutidskvinnan» har hans ynnest mist.
Uti sin varma kärleks knoppningsstunder
han gick för långt; hans trots dock dukat under.

RAGNHILD

(trycker upprörd hennes hand).

Vi få väl se — (Halvhögt.) när han min gåta tydt...

Vi få väl se, förr'n denna dagen flytt.

(Fru Hvassman drager sig tillbaka och går genom dörren till de inre rummen.)

(Ett lätt buller ljuder från venster, såsom toge någon där i dörrläset.)

(Ragnhild, som framtagit dikthäftet ur sin barm och öppnat det, lägger det i förbigående ifrån sig på bordet vid kanapén och intar på denna, nära intill venstra dörren, en halvliggande ställning.)

RAGNHILD

(liksom riktande sina ord till någon, dold av dörren).

Allt stort och skönt, som ärans tempel gömde
för mig engång — hvar dröm jag hänryckt drömde,
allt jag för din skull ur mitt hjärta slet,
för att blott älska få i ödmjukhet.

Så tiden gick; oss kanske båda vorden
en mogningstid, min Olov. Och nu först
mitt hjärta smäktar utav kärleks törst,
en himmel, ack, mig åter skänks på jorden,
se'n du ock något lärt och något glömt.

(Ragnhild lutar sig ned, låtsande vara försänkt i sömn.)
 (Lingen kommer sakta genom dörren liksom liksom lyssnande, märker Ragnhild, går närmare och lutar sig lätt ned över henne.)
 (Hon slår upp ögonen.)

LINGEN

(tar ömt hennes hand).

Av tårar dina kinder äro våta . . . ?

Hur är det fatt? Du slumrat in och drömt — ?

RAGNHILD

(gnuggar sig i ögonen liksom yrvaken, resande sig upp).

— Och bilder sett som jag inom mig gömt.

(Portiären vid ingångsdörren till höger på bakväggen upplyftes av tjänstflickan.)

TJENSTFLICKAN

(anmälande).

Herr Falk och fröken Rosa.

(Lingen rycker till och går mot dörren till venster.)

(Ragnhild gör en rörelse såsom ämnade hon följa honom, men betvingar sig, vinkar åt tjänstflickan och söker med hennes hjälp framför spegeln uppfästa sin nedfallna fläta.)

(ROSA kommer strålande. Hon är klädd i en ljusgrå vårtoilette. Ragnhild och hon omfamna hvarandra varmt. FALK träder in i detsamma. Ragnhild räcker honom handen, som han hjärtligt trycker.)

RAGNHILD

(med en åtbörd mot de inre rummen samt antydande sin ofullbordade klädsel).

Ni förlåta . . . ?

(Ragnhild skyndar, följd af tjänstflickan, mot dörren till de inre rummen. Nära dörren stannar hon och kastar en värtalig blick på Rosa och Falk, hvarefter hon skyndsamt går, åtföljd av tjänstflickan.)

(Betjenten kommer genom ingångsdörren och tänder några ljus i kronan, hvarefter han går.)

FALK

(hostar, ser förlägen hit och dit, närmar sig Rosa).
Kors, fröken, hvad er vårkostym er klär.

ROSA

(ser litet på sin klädning).
En gråsparv inga vackra fjädrar bär,
han eger intet hvarmed han kan pråla,
den lilla stackarn är jag ganska lik.

FALK

(med en blick in i hennes ögon).
Men ni er själ på krafter känner rik,
och livets färgspel är er lust att måla.
(Ett litet uppehåll.)
Ni har ju även egen atelier.
Bra roligt vore det en gång den se.

ROSA

(med en något tragikomisk min).
Jag packat in — jag reser; är re'n färdig.

FALK

Jaså...? Ack, den som ändå vore värdig,
att... att... (Halvhögt.)
Förargligt, att jag är så blyg!

ROSA

(med ett litet försmädligt skratt).
Er älskvärdhet, tro mig, det ökar bara.

FALK

(ser frånvarande på henne, strax därpå antydande hennes klädning).

Er resdräkt — ?

ROSA.

Ja!

FALK

(river sig i huvudet).

O låt mig få förklara
för er en sak . . .

ROSA.

Hvad då?

FALK

(mycket tankspridd och nervös, nyper i hennes klädning).

Så vackert tyg!

(Suckar.)

Hur sa' ni — bär ni redan reskostymen?

(Halvhögt med komiskt allvar.)

Hur skall man komma nu från den till Hymen?...

(Fattar sig fort.)

Jo! Man ju resa plär i bröllopsskrud.

Nå, det behagar så den skälmska gud,
som håller till alltjämt hos våra vänner.

(Slår ut med handen.)

När minst man vet, han gyllne bågen spänner
och pang . . .

ROSA

(sjunker ned på kanapén).

Den grymme skjuter blindt.

FALK

(fattar hennes hand, halft knäböjande).

Jo jo!

Så bikta då ert hjärtas hemligheter.

Allting beror blott på tillfälligheter.

Vi hållit hop re'n länge, törs jag tro?

ROSA

(reser upp honom, söker göra sin hand lös).

Jag måste gå — ty jag hör Ragnhild kalla.

(Reser sig.)

FALK

(behåller envist hennes hand).

ROSA

(förvirrad)

Jag far med tåget — jag har packat in . . .

FALK

(kysser hennes hand).

Men tänk då litet på oss andra alla,

på mig, min Rosa. — Ack, vill du bli min?

Ej en minut vi ega att förslösa.

Till resan vi biljetter tvänne lösa,

till resan genom livet, Rosa, ack!

ROSA.

Du är bisarr . . .

FALK

Nå —?

ROSA

(niger med låtsad förlägenhet).

Jag får säga: tack!

(Falk sluter henne intill sig, lägger hennes arm i sin. De se ett ögonblick stumma på hvarandra.)

FALK

(blickar tankfull framför sig).

Se'n vi nu lyckligt klargjort hjärtesaken,
jag ser i drömmen le —

ROSA

(skämtsamt avbrytande).

Är du ej vaken?

FALK

(ler).

. . . Jag ser i drömmen le en skärgårdsvik,
en strand, en hydda . . . på små Rosor rik.

ROSA

(likaså, med en något tivelaktig min).

Där vi oss undan världens ögon gömma!

(Varmt.)

Men där ej våra vänner bort oss glömma,
där ljuda då och då små glädjeskrik,
och Ragnhild själv med sina blickar ömma
mot framtidshimlen ser . . . Hvad romantik!

(Anslår en skämtsam ton, klappande i händerna.)

Och tänk hvad mynt för tavlorna!

FALK
(myser).

På skämt
du städse är begiven. (För henne till fönstersmygen.)
Sitt, jag beder.

(De taga båda plats.)
(Betjenten kommer med samovaren och i ordningställer tébordet.)
(Lingen kommer från venster, Ragnhild strax därefter, omklädd,
från de inre rummen med fru Hvassman.)
(Lingen och fru Hvassman helsa på Falk och Rosa, som resa
sig och gå dem till mötes.)

ROSA
(till Lingen litet förlägen).
Jag var ju snar —?

LINGEN
(vänligt).
Det var ju så bestämdt.

ROSA
(förbindligt till honom och Ragnhild).
Ja, aldrig kommer man tids nog till eder.
(Hon skänker Falk i förbigående en blick, vänder sig därpå
åter till Lingen och sedan även till Ragnhild, som gått till
tébordet.)
Professorns komma som jag dig re'n nämt.
De läto bjudningen sig väl behaga.
Han själv så språksam var; jag ännu hör,
hur varmt han skildrade er kärlekssaga!
(Till Ragnhild, först med en blinkning, därpå i en vänligt
beskyddande ton).
Din farbror kommer.

RAGNHILD.

Det mig lycklig gör.
 Han kommer alltså. Om från hans penater
 du mäktat locka honom, vi få se.
 Tag nu din tékopp, Rosa, jag får be . . .
 (Bjuder henne té.)

ROSA.
 (som förut.)

I kväll på vår dramatiska teater
 han sedan ämnar sig.

(Tar i förbigående och ser litet i en tidning.)

Nu alla dar
 man ger väl »Fama»? (Lägger bort tidningen.)
 Rätt jag gissat har.

(Till Falk, iakttagande oförmärkt Lingen.)

Du togs med storm, min vän. Jag såg det gärna!
 Hvem bleknar ej bredvid en sådan stjärna,
 som dramaturgen där vet ställa fram?
 Uti ett hav av ljus hans farkost sam,
 där ut han styrde öfver fria vågor
 i soluppgångens gyllne flod av lågor.
 En seger för idén.

(Ser sig fort omkring.)

Hvem kommer där?

(Betjenten lyfter på portiern vid ingångsdörren med en anmälande åtbörd, därpå drar han sig tillbaka.)

(FRU ALBÉ inträder hastigt.)

(Lingen och Ragnhild skynda fru Albé till mötes, välkomnande henne ömt. Hon omfamnar Ragnhild och räcker Lingen hjärtligt sin hand, helsande även de övriga. Ragnhild för henne fram till kanapén.)

FRU ALBÉ

(skalkaktigt).

Så lugnt och soligt allt här inne är.
Er Hertha ville endast ned sig sätta
ett ögonblick att sina känslor lätta.

(Särskildt till Lingen; Ragnhild går till tébordet.)

I mig du ser, min vän, en tacksam gäst,
som vet värdera hemmets stilla fest,
men när man är för livet fäst vid »tiljan»,
man offrar gladt för kallet egna viljan.

LINGEN.

Man nöjs med smulor när du ut dem strör.

(Fru Albé böjer huvudet med en vänlig min.)

(Ragnhild kommer och sätter sig bredvid fru Albé. Lingen vänder sig med mycken innerlighet till Ragnhild, hvarefter han går och konverserar med de andra. Falk synes därvid presentera för honom Rosa som sin fästmö.)

(Betjenten kommer med en bricka. Lingen ger honom en vink med ett tecken att skynda. Betjenten ställer ifrån sig brickan och går. Fru Hvassman och Lingen gå samtalande ut i vinterträdgården under en kort stund.)

FRU ALBÉ

(till Ragnhild, med en blick efter Lingen).

Han är så god. Det hjärtligt glad mig gör.

RAGNHILD

(vrider sig plågad på kanapén, utan att kunna säga något).

FRU ALBÉ

(uppmuntrande).

På hvad du vunnit, skulle han förlora?

(Skakar på huvudet.)

Förlora på den sång, som kväller varm?
Han segrat har nu inom egen barm.

RAGNHILD.

Ack du — som ser i allt det rätta, stora . . .

FRU ALBÉ

(som förut).

Du nu hans hustru verkligt bliva skall
se'n han förstått ditt dubbla levnadskall:
din karaktär av en varmhjärtad kvinna
och av en frejdad ung författarinna.

RAGNHILD

(synes försjunken i sina egna tankar).

Du tror ej att han vredgas skall på mig,
att han vill skapa än en gång min lycka . . . ?

(Kväver en snyftning, suckar.)

En hvar som hittills får nog gå för sig,
och jag en suck blott mer får undertrycka
och målet för min strävan överge.
Nej —

FRU ALBÉ.

Mod, min Ragnhild, mod! Låt mig få se!
Hvad nu — en häftig rodnad färgar kinden?
Se så, snart skola molnen fly för vinden.
En himmelsk morgonglans din dröm förgyllt:
i den inspiration, som dig har fyllt,
hans kärlek har sin del som ock din penna.
Det skall han inse — i sitt hjärta känna,

så vidt han älskar; det är helig lag.
Nu är ditt sinne kanske överretadt,
men segern läser jag i dina drag.

(Antydande både sig själv och Ragnhild.)

Vår ställning hävda båda två vi vetat,
dess faror mött och trotsat, du och jag.

RAGNHILD

(varmt).

Ack, dig vår goda ängel vill jag nämna.

(Hviskar, då hon ser att de andra närma sig.)

Den mask du gav mig, tjent min avsikt godt.

FRU ALBÉ

(likaså).

Jag endast kunnat vägen för dig jämna,
att den var tung att gå, jag väl förstått.

(Tjenstflickan lyfter på portiären som för att anmäla
nya gästers ankomst.)

(PROFESSORN kommer iförd högtidsdräkt.)

PROFESSORSKAN kommer strax efter. Även hon bär högtids-
dräkt. Hon nickar bekant och vänligt åt tjenstflickan,
som niger djupt och därpå går.)

(Lingen och Ragnhild helsa gladt på de nyankomna.)

LINGEN

(förbindligt till så väl Professorn som de övriga).

Med undantag av kära svärfar blott
har hela släkten nu församlats åter.

(Han antyder ett öppet brev, som han håller uti handen.)

Ett vänligt brev jag nyss från honom fått,
han hindrad var, men eder helsa låter.

(Fru Albé har under Lingens tal rest sig och närmast
sig Falk och Rosa.)

RAGNHILD

(säger i förbigående ett ord sakta till fru Albé,
antydande de nyförlovade.)

Lyckönska dem nu!

FRU ALBÉ.

Ah!

(Hon trycker Rosas och Falks händer och säger till den
senare, antydande Ragnhild.)

Om sannt man sagt,
ni nyss har varit stadd på nyhetsjakt?

(Falk bugar sig med en min, som förstode han hennes
förtäckta ord.)

(Ragnhild tar Rosas arm, de gå till tébordet, där Professorskan
och fru Hvassman slagit sig ned. Lingen går något otålig
mot utgångsdörren, såsom väntade han på att betjenten
skulle komma tillbaka; går med Rosa ett slag i vinter-
trädgården.)

PROFESSORN

(har lyssnat till fru Albés förtäckta ord, säger leende till henne).

Han hjälpt dig att intrigens trådar spinna.

FRU ALBÉ

(nickar, utbrister därefter ivrigt).

Jag måste till min saknad snart försvinna,
men önskar kärleksdramats sista akt
bevittna först — den rör ju hvarje kvinna,
så väl som henne jag ej viker från.

Re'n något vätt jag känt i ögonvrån.

Skall fjäriln ur sin puppa snart ej flyga?

Jag frågar dig, en bortskämd sångens son.

PROFESSORN

(bugar sig, antyder försiktigt Ragnhild).

I hennes blickar röjas känslor blyga;
han skall ej längre möta dem med hån.
Snart till Talias tempel vi oss alla
begiva, hoppas jag; snart höjs ridån . . .
Då skall av glädje hennes hjärta svalla,
då skall hon som en stjärna stråla, le.

(Betjenten kommer och lemnar Lingen en ny, hovviken tidning och går. Lingen öppnar tidningen, ögnar däri tills han synes finna det han sökt; läser därpå med synbart intresse vidare, lyssnande då och då till samtalet.)

(Professorskan har tagit plats i kanapén och visat genom ett uttrycksfullt minspel och livligt deltagande att även hon är bland de i Ragnhilds hemlighet invigda.)

PROFESSORSKAN

(med en blinkning, till Falk).

Skribentens namn jag gärna veta ville,
jag menar skådespelsförfattarns.

(Såsom i förbigående vänligt till Ragnhild, som närmat sig.)

Ge

åt »farbror Magnus» ännu en kopp té!

(Professorskan har upptagit sina patiencekort och börjat lägga ut dem på bordet.)

FALK.

Om ej författarn än har namn av snille,
han kanske får det.

PROFESSORSKAN

(ser i korten leende).

Vänta — jag kan spä.

Det skalden är, herr — (Avbryter.)

PROFESSORN

(till Professorskan, med avsikt att höras av Lingen, i det han mottar tékoppen ur Ragnhilds hand.)

Själ! du tyckes tveka.

Nåväl, min vän, fastän vi blindbock leka,

jag till ditt bistånd komma vill ändå.

Vårt snille kan ju vara en skaldinna,

kanske dig Ragnhild hjälper henne finna?

LINGEN

(rycker till, fästade sin blick på Ragnhild).

FRU ALBÉ

(sakta till professorn, antydande Lingen).

Nå, ser jag rätt, så tyckes det som om —

(Alla utom Ragnhild och Lingen draga sig längre bort i rummet, konverserande, ehuru då och då iakttagande de ovannämnda med intresserade blickar.)

LINGEN

(närmar sig med tidningen fönstret, som för att bättre se läsa).

RAGNHILD

(med nervös livlighet).

Läs bladet sedan — kom nu hit! Ack, kom!

LINGEN

(går till Ragnhild, ser djupt i hennes ögon).

Du har författat »Fama», skådespelet . . ?

(Antyder tidningen.)

Det står så här. Är det ett rykte blott?

RAGNHILD

(hängivet).

Nej, ödmjukt måste jag bekänna felet.

(Antyder småleende tidningen.)

Har pressen redan därom kunskap fått?

(De se ett ögonblick spändt på hvarandra.)

PROFESSORN

(nalkas dem leende).

Hvad är på tal?

(Antyder de andra jämte sig själv.)

Få vi ej detta veta?

LINGEN

(stammande).

Så häpen blott jag står här — du kan tro . . .

(Visar honom flyktigt tidningen.)

PROFESSORN

(låtsar se litet i bladet och säger godmodigt,
antydande Ragnhild).

Hon bidade sin tid, så får det heta.

(Med en blinkning åt Lingen, antydande Ragnhild.)

»Små skalkar», hm, »i kindens gropar bo.»

(Slår ut med handen.)

Örnhonan sig förklädt till turturduva.

(Lägger bort bladet och går till de andra.)

RAGNHILD

(till Lingen, hvars hand hon trycker till sitt hjärta och där-
efter till sina ögon, i det hon drar honom med sig
ned på kanapén).

En gång ditt ord mitt hjärta sönderslet . . .

vill du försona hjärtat nu — ej kuva?
 Är det ej skapadt att ditt liv förljuva?
 O hur jag älskar dig, så väl du vet!
 Hvad gör det, om jag åter pennan fattat?
 Du ser, jag dock min kraft ej överskattat.
 Mig nästan till förtvivlan förr du drev,
 du bjöd mitt hjärta döden, säg nu: lev!

(Andas djupt.)

Som i en spegel, med den mask jag burit,
 till varning dig en bild jag frambesvurit . . .
 Om ej min tanke fått arbeta fri —
 ja, livet eger ock sin ironi!
 Vår lyckas grundval darra vi fått känna,
 vårt äktenskaps —

LINGEN.

(innerligt).

O ja, behåll din penna!

Vi prövats båda nog, kom i min famn!

(Hon slår sina armar om hans hals. Han trycker henne under
 djup rörelse intill sig. Ett ögonblicks tystnad.)

(De resa sig för att gå till de övriga.)

FRU ALBÉ

(mötande dem, trycker deras händer).

O, mina tysta böner äro hörda!

(Höjer fingret litet mot Lingen.)

Ej männen älska rätt förrän de vörda.

PROFESSORN

(sluter sig till dem, till Lingen antydande Ragnhild).

Emot din vilja gör hon sig ett namn.

LINGEN

(trycker hans hand).

Hur sade du, Professor: mot min vilja?
 Du kan ej ana, hvad som försiggått
 på djupet här —

(Pressar handen hårdt mot sitt bröst, sluter därpå Ragnhild
 lidelsefullt intill sig.)

Jag kan ej mera skilja
 min fröjd från hennes.

(Han släpper Ragnhild och vänder sig strålände till fru Albé,
 sägande med ett uttrycksfullt leende och en viss högtidlig
 kläm:)

De ha flykta fått,
 kälkborgareidéerna för dina.

(För hennes hand till sina läppar.)

Ty hvem kan undfly — Nemesis Divina.

(Hon besvarar varmt och trofast hans blick.)

RAGNHILD

(antydande fru Albé, till Lingen).

Hon även skådat djupet af min håg.

(Professorn fattar faderligt huldtt Ragnhild vid handen, förande
 henne med sig några steg framom de övriga, följd af Lingen,
 som sänder efter dem en varm blick.)

PROFESSORN.

Nu alla goda makter stå dig nära —
 hvad dämpad glans utöver livets våg!
 Vi aningar från skyn inom oss bära —

(Med en blick på Lingen.)

du unga par, jag detta förutsåg.

(Räcker ut handen mot Lingen.)

Där yves han att få sitt återtåg
betäcka med din unga skaldeära.

(Professorskan och fru Hvassman närma sig gladt, Ragnhild
går emot dem.)

FRU HVASSMAN

(med en blinkning).

Så roligt att du åter är dig lik!

RAGNHILD

(likaså).

Du av min slöja lyfte strax en flick.

(Falk skyndar fram och tar den nämnda tidningen från bordet.)

FALK

(till Ragnhild, enträget pekande i bladet på rubriken: *Literatur*).

Här kan du se!

LINGEN

(slår honom på axeln; till Ragnhild).

Han var minsann förslagen.

RAGNHILD

(gladt).

Och själv sin lycka på 'förlovningsdagen'

han nu befäst! (Antyder Rosa.)

(Lingen nickar. Han vänder sig därpå till Rosa, som följt
efter Falk. Falk kastar i förbigående en förälskad blick på
henne och fortfar därefter att livligt för Ragnhild påpeka
något i tidningen. Under tiden taga fru Albé, Professorn och
Professorskan samt fru Hvassman avsked av Lingen, med åt-
börder antydande att de ej vilja störa Ragnhild. De gå.)

RAGNHILD

(lutar sig mot Falks axel och ser intresserad i tidningsbladet,
utan att taga det, ser därefter upp på honom).

Hvad — mer?

FALK

(tar från bordet dikthäftet, antyder detta och någonting i tidningen).

Ja, du har rätt.

RAGNHILD

(tar emot häftet, fäster åter en flyktig blick i tidningen, ser därefter vänligt på Falk).

Jag ditt beröm mig knappast tror förtjena.

(Lingen kommer fram till Ragnhild. Hon trycker leende det lilla häftet till sitt bröst. Deras blickar mötas.)

LINGEN

(lägger armen om hennes liv).

Jag hör dig slå de gyllne strängar lätt,
ej mer du vill din vän hans fröjd förmena.

(De stå vid fönstret.)

(Ragnhild ser utåt med glädjestrålände blickar. Ett varmt sken upplyser henne och Lingen utifrån.)

RAGNHILD.

Se'n molnen skingrats, åter solen ler
och lövet grönskar, frid och fröjd sig lägga
omkring vår stig, och jag dess vårar ser
i diktens ljusa rike åter hägra!

ROSA

(varmt).

Så innerligt jag glädes nu med er.

(Trycker Ragnhilds hand.)

Ack, kära Ragnhild, Rosa nog du känner:
hon helsa vill den penna segerrik,
som proklamerat hjärtats republik.

Emot de mål din själ nu vingen spänner,
med snigelns gång jag skrider, städs mig lik.

LINGEN

(skälmskt till Rosa).

Uppviglerska! (Till Falk likaså.)

Partiman! — Kära vänner!

(Fattar och trycker varmt bådas händer.)

(Det skymmer.)

FALK

(till Ragnhild).

Skänk nu 'teaternöjet' hvar minut!

(Tjenstflickan har mot slutet tittat i venstra dörren, skyndar nu in med Ragnhilds teaterkappa, handskar och teaterkikare.)

(Medan hon håller fram teaterkappan, tar Ragnhild ur sin ficka en teater-biljett och ger den åt tjenstflickan.)

RAGNHILD

(skälmskt).

Jag hoppas nu ej mer dig »marken bränner»?

(Tjenstflickan rycker till häpen; mottar biljetten med förtjusta blickar, niger, sätter kappan på Ragnhild; går.)

FALK

(tar Rosas arm för att gå, ser sig förundrad omkring).

Professorns — fru Albé —?

LINGEN.

— De gått förut.

(Falk och Rosa taga fort avsked.)

RAGNHILD

(skälmskt till Falk).

Du lovar applådera, Tom, mitt drama . . ?

FALK

(klappar händerna).

(Han avlägsnar sig brådslande med Rosa.)

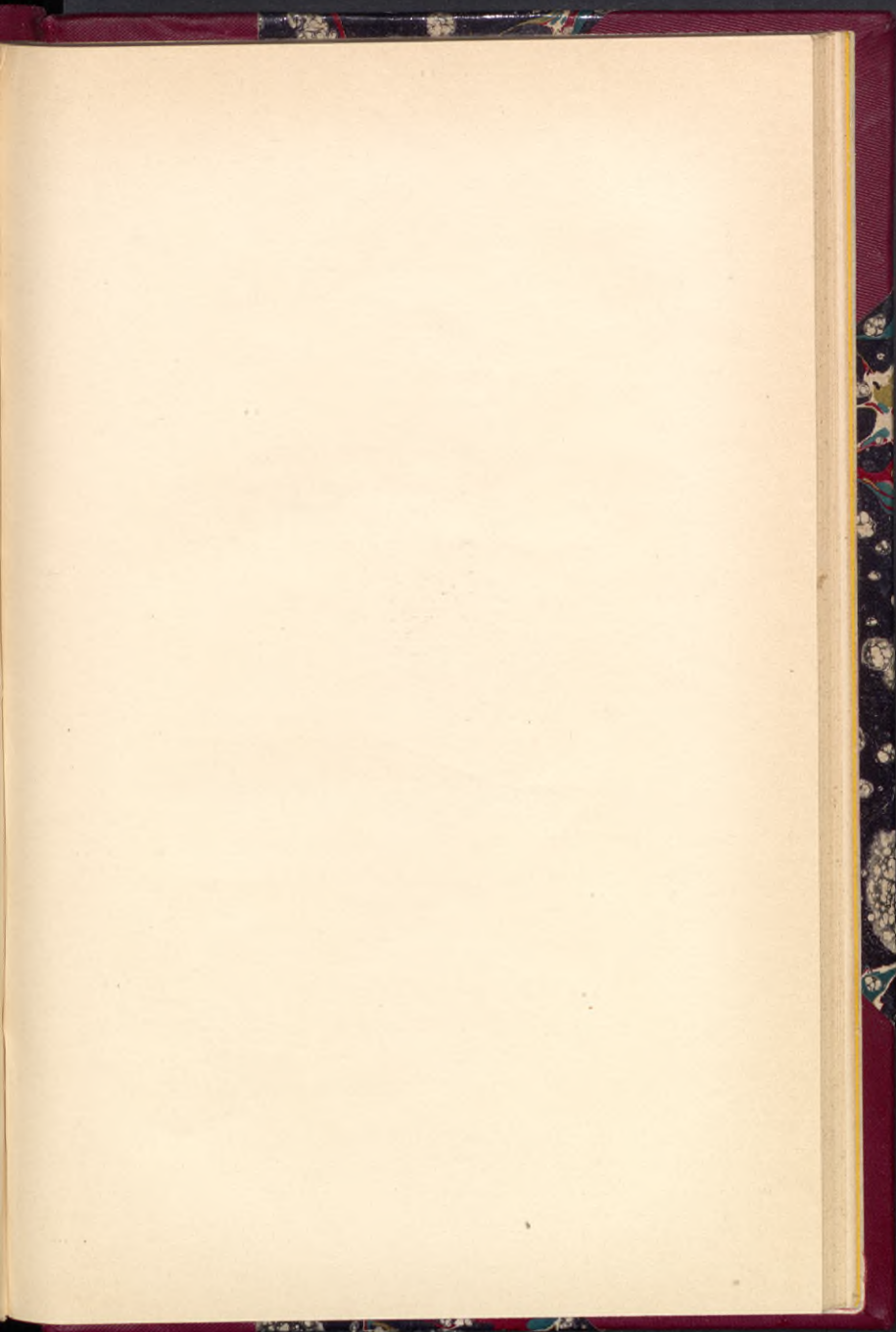
RAGNHILD

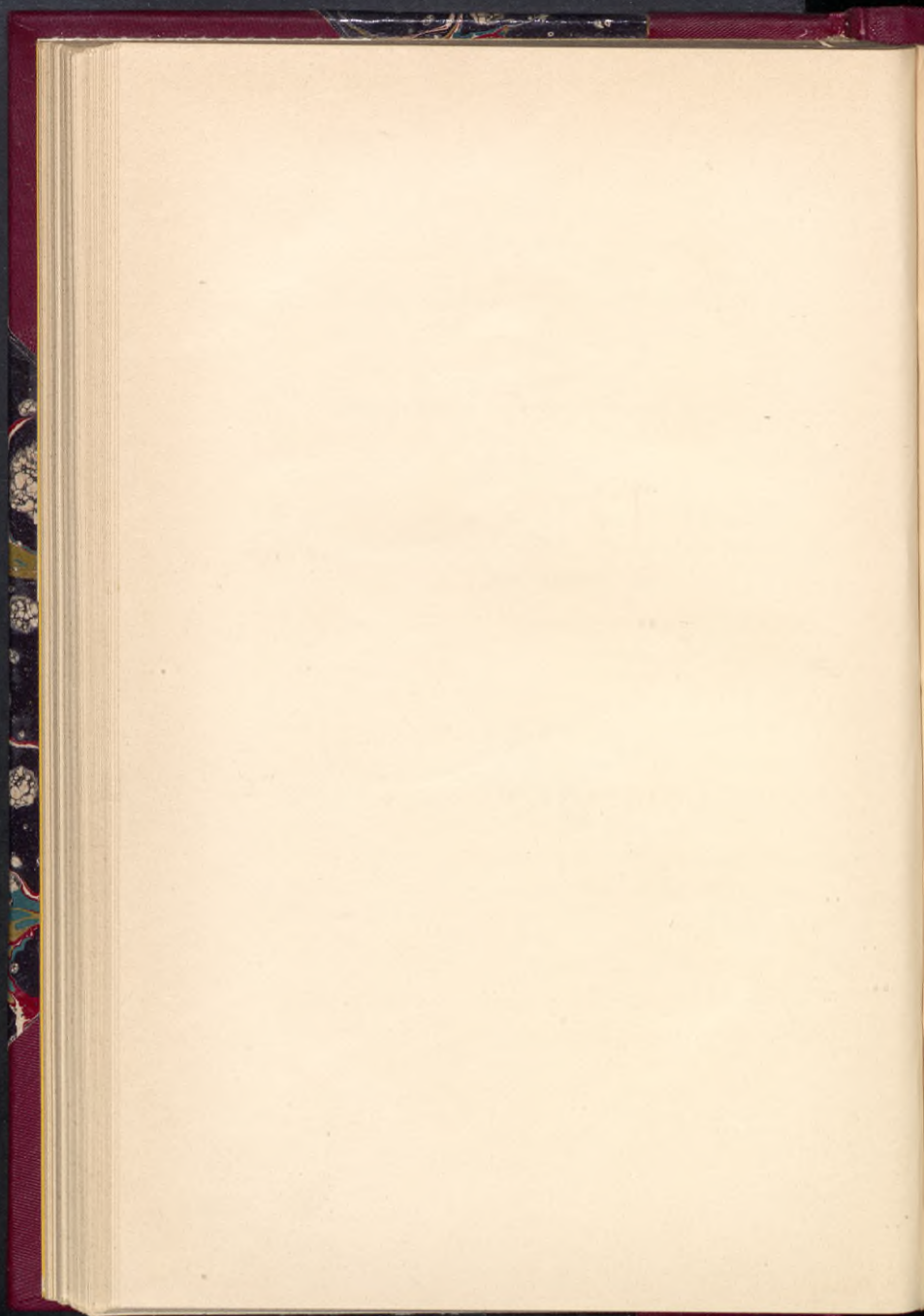
(blygt till Lingen).

Säg, Olov, ska vi gå och se på 'Fama'?

(Lingen sluter Ragnhild ömt intill sig, hon gömmer huvudet vid hans bröst.)

DINA

BERÄTTELSE

AV

LOTTEN VON KRÆMER

I.

in kusin berättar.

Det var i Upsala, själva nyårsdagen, på den tiden då min farbror, landshövdingen baron v. K. och hans friherrinna residerade i den gamla Vasaborgen och därstädes höllo sina glada, gästfria mottagningar.

Vi hade under förmiddagens lopp haft att glädja oss åt en anseelig rad av besökande. Ryktet hade naturligtvis hastigt spridt sig i staden, att den eljes denna dag sedvanliga aftonmottagningen blivit inställd, eller rättare, fått lov att uppskjutas tills längre fram, i anseende till min farbrors försenade återkomst från Stockholm, dit han rest i ett angeläget ärende i sällskap med sin dotter, min jämnåriga, älskvärda kusin. Emellertid hade tant vänligen hållit till godo med mitt, den anspråkslösa lilla finskans sällskap samt

min tjenstaktighet vid förekommande fall. Jag var också redan fullt hemmastadd i farbrors och tants angenäma hem. Och under så gynsamma förhållanden faller det av sig själft, att jag var särdeles väl anskriven, ej blott i landshöfdingshusets stora vänkrets, utan även i societeten för övrigt.

Det led nu mot slutet av den omtalade förmiddagsmottagningen. Strömmen av besökande hade småningom minskats — blott som en dyning nådde oss ett och annat försenadt: »godt nytt år!»

Bland sist anlända gäster märktes den magnifika, ej utan skäl såsom föråldradt aristokratisk ansedd egarinnan av ett klingande namn — lät mig kalla henne här blott med hennes mans förnamn, grevinnan Bengt. Även hon hade jämte sina båda döttrar, Blanka och Elise, rest sig i sin frasande purpurfärgade atlasklädning. På en vink av husets artiga herskarinna följde jag den imponerande damen ut i kapprummet, där slottsbetjenten Karlson stod uppsträckt i sitt blågula livré för att vara de kommande och gående behjälplig med ytterplaggen.

Men grevinnan släppte mig ej, då jag nu omsider ämnade draga mig tillbaka. Att hon icke endast bar rävskinskappa, utan hade en god portion av »maitre rénard» bakom öronen, fick jag under det följande klart för mig. Han

höll mig med mildt våld kvar, och sedan hon med en högtidlig min lagt mig på hjärtat, liksom hon förut gjort med tant, att ej glömma framföra hennes mans ödmjuka helsning till Landshövdingen, fortsatte hon: »Föreställ er, min sötaste lilla fröken, min missräkning» — hon släppte nu min hand ett ögonblick för att av hattbanden göra en konstmässig knut omkring sina påsiga kinder — »ja, missräkning, då min gubbe kommer och gör sin ursäkt just som vi stodo färdiga att bege oss av på denna vår förnämsta nyårsvisit. Men lika angenämt soulagerad blev jag, då han vände sig omkring och ropade: Kom och visa dig, bror Öhrn. Jag angriper strax konsul Öhrn till Svartå, intim vän och släkting till min man, nyligen hemkommen från en tripp till Norrland, där han bedriver storartade skogsaffärer — som sagdt, jag angriper honom på alla lovliga sätt för att få honom med oss på vår slottsvisit. Jag säger honom, kan ni nog förstå, att här hos landshövdingens kunde han få se en verklig provkarta på allt hvad vårt samhälle har framstående.» — »Ja visst!» passade jag på att säga, medan hon drog efter andan. Hon fortfor:

»Öhrn gav mig en tacksam blick, men anfölls i detsamma av den häftigaste hostattack — en förkylning — han måste hålla sig inne; fick lov tyvärr att underkasta sig civil arrest så länge

i min kära Bengts och mitt numera allt utom glänsande hem». — Hon drog en djup suck och vände sig nu till den yngsta av döttrarna: »Snälla Elise, du står så handfallen? Tag på dig pelskragen. Här är din muff. Snart får du kanske glädja dig åt ett dyrbarare garnityr i fästmanspresent!» — De sista orden uttalades under ett närmande till mitt öra av hennes enorma mun och dallrande kinder. Efter denna tydligen något sluga hviskning fäste hon en 'moderligt öm' blick på föremålet, hennes Elise, som likväl ej besvarade den, utan stod där kall och drömmande.

I följd av den stora trängsel i tamburen påskyndade nu betjenten damernas avfärd genom att slå upp de yttre flygeldörrarne. Och ut svävade vår grevinna jämte hennes äldsta dotter, den ståtliga fröken Blanka.

Vid deras utgång slog en isande köld emot oss. Jag drog mig in i förmaket och stötte i hastigheten på Elise, som av någon förevändning stannat kvar. Hon slöt mig i sin famn och bad att få dröja litet hos mig. »Kära Nina, säg åt betjenten, att han skyndar sig ut och underrättar min mor att jag beslutit stanna här en liten stund». Jag gav en vink åt Karlson om saken. Då vi i det samma närmade oss fönstret, kunde vi urskilja att grevinnan mindre nådigt tycktes upptaga denna underrättelse. Karlson

underlät ej heller att strax därpå meddela oss, att grevinnan sagt, att hon blott önskade att fröken Elisabet ej måtte dröja allt för länge, ty fröken vore av särskild anledning efterlängtnad hemma. Elise vände sig hastigt om, och jag såg, att hon vid denna anspelning på den hemmarande nyanlände gästen knep ihop läpparne samt borttorkade en nyss framträngd tår.

Snart befunno vi oss allena i det allra heligaste, den lilla ljusröda salongen. Tant hade gått upp i sina smårum. Jag bad Elise sitta ned i soffan vid bordet med hyacinterna, med hvilkas vattning och ansande jag fann det lämpligt att syssla litet, ty Elise föreföll mig helt och hållet upptagen av sina egna funderingar, där hon satt och misshandlade mellan sina fina handskbeklädda fingrar ett sammetsfodral med hennes visitkort uti.

Det lilla sällskapsrummet med sin spiraltrappa, ledande upp till övre våningen, var det allra näpnaste rum. Det var där — i förbigående sagdt — som Jenny Lind en gång på en förmiddagsbjudning sjöng för tant, där hon efter en allvarsam sjukdom låg på sin soffa i det rum, hvartill trappan förde. Sveriges »Jean Paul», professor Adolf Törneros, som var med bland de inbjudne, kallade rummet ett öra, när sångerskans dämpade, men dock så härligt klingande

toner letade sig väg upp till reconvalescenten. Emellertid hade jag nu mitt öra i beredskap för de förtroliga meddelanden, som jag föreställde mig Elise hvälvde i sina tankar. Eller hade hon möjligen endast stämt möte här med någon out-sägligt efterlängtd, senfärdig nyårsbesökande, som hon annars saknade tillfälle att få råka så ofta hon ville? Om det förhölle sig så, något som syntes mig ganska troligt, finge jag väl den äran att blott tjena dem som ett slags spiritistiskt medium. Men lika godt! Den väntade vore väl i alla fall icke någon . . . gast. Jag kunde tvärtom tryggt antaga att jag i honom skulle få nöjet helsa välkommen hennes trogne tillbedjare, den sympatiske lektor Lassen, som just var en av mina mäst värderade upsalabekanta. Han tillhörde ej bördens, men snillets, intelligensens aristokrati. Detta var dock för ett äkta par, med så realistiska intressen som det grevliga Bengtska, icke nog soulagerande. Därom hade jag hört åtskilligt omtalas, så snart denna ej så synnerligen hemligt hållna kärleksförbindelse kommit på tal. Huvudskälet var det gamla vanliga: 'inte en tolvskilling'. Han hade likväl, som sagdt, en rik begåvning och stora kunskaper. Lektor Lassen var därjämte en lycklig tonsättare och fantiserade mästerligt på piano, hvarför han även var en gärna sedd gäst i farbrors och tants

musikaliska hem. Men Elises föräldrar eftersträvade framförallt s. k. »goda» partin åt sina döttrar.

Gamle grev Bengt hade förskingrat en anseelig förmögenhet, och familjen såg sig därför tvungen att i rätt många avseenden inskränka sina förra levnadsvanor. Det var således lätt förklarligt, att grevinnan skulle känna sig angenämt berörd vid tanken på att en vacker dag bliva svärmor åt den rike konsuln. Och hvarför nyheten om dennes ankomst till staden skulle så oförbehållsamt meddelas mig, var ej heller svårt att begripa. Vederbörande ville förmodligen att denna nyhet snarast möjligt skulle göra sin rund kring staden. Unga damer som jag, tänkte man väl, pläga sällan gå och gömma dygnet om på dylika små förtroenden, även om de givits under tysthetsförbehåll. Låt så vara, men det retade mig i alla fall att bli ansedd som en skvillersyster, ehuru jag visserligen i hög grad intresserar mig för allt som vi bruka benämna förveckling — intrig — roman.

Medan dessa nära till hands liggande reflexioner genomkorsade mitt huvud, hade Elise ändtligen fått fram en fotografi, som hon haft gömd bland visitkorten. Sedan hon fäst på bilden en blick, full av märkbar motvilja, sköt hon sakta kortet till mig.

»Elise», sade jag och fattade hennes lilla

hand, »är detta bilden av den man, med hvilken man vill binda dig för livet?»

Hon svarade ej, men det ryckte till i hennes ansikte, som om det kostat på henne att återhålla tårarne.

Jag betraktade emellertid konsul Öhrns porträtt. Det var en medelålders man med yviga, något gråsprängda polisonger och en likaledes grånad krans av krusigt hår kring ett klotrundt, kalt huvud. Kinderna voro tjocka och läpparne fylliga. Näsan gick väl an och ögonen voro rätt livliga. — Ett veritabelt grosshandlareansikte.

»Hans händer äro visst också fetlagda», menade jag.

Elise nickade och smålog genom tårarne.

»Allt är förmodligen i samma stil hos honom som — hans tjocka plånbok? Och om hans hjärta undersöktes, visade det kanhända som hos mera flegmatiska personer en god början till — hur skall jag säga? — stagnation.»

»Nej! Däruti tror jag din diagnos är riktig», invände hon plötsligt bestämdt. »Hans hjärta slår varmt, inte blott för mig, utan för — alla andra olyckliga.»

»Ja så», sade jag blott, men tänkte för mig själv: en ädelsinnad flicka är dock alltid mer eller mindre välvilligt stämd mot den man, hvars

kärlek hon uppväckt, även om hon ej kan besvara hans varma känslor. Efter en kort tystnad yttrade jag till Elise: »Din konsul är således, efter hvad jag hör, en bra och rättänkande man.»

»Men ändå . . . ändå», kom det nu nästan ångestfullt från Elise, och hon ryckte krampaktigt på sina fina axlar, hvarvid den lilla pelskragen snuddade vid hennes något upphettade kinder. Jag erinrade mig därvid moderns ord i tamburen om det nya garnityret, och jag greps av ett innerligt medlidande med min stackars vän.

»Jag kan aldrig finna ord för mina tankar och känslor», suckade Elise. »Det kommer sig av mitt inbundna väsen.» — Jag strök hennes hand, som jag åter fattat och kvarhöll i min. Hon snyftade sakta, men i det samma lyste ett tydligt trots i de sköna, strålande ögonen. Hon tog fotografikortet, slet sönder det och kastade bitarne under bordet.

»Nu är du av med honom.»

»Ack, så jag bär mig åt!» utbrast hon. »Förlåt! Det kommer sig av min retlighet. Men är det väl underligt, om jag ibland behöver ge luft åt . . . Ja, vet du, jag känner mig ofta så rebellisk, att jag vore istånd till hvad som helst.»

»Kära vän, om du finner det svårt att inlåta dig muntligt på saken med konsulen, vore det väl enklast att skriftligt bjuda honom farväl.

Hvarför skulle du också behöva tvinga dig att gifta dig med honom?»

»Ja, hvarför?» svarade suckande Elise.

»Hvarifrån är han då? Jo, det är sannt, jag kommer ihåg, att jag sett hans namn bland de nyvalda riksdagsmännen.»

»Ja visst. Och du hörde ju nyss av min meddelsamma moder, tror jag, att konsuln är släkt med oss. Han växte upp i ett trevligt hem. Snart stod han ensam i livet och sökte sin lycka i främmande land. Efter ihärdigt arbete gick det honom väl. Han fick anställning vid ett betydande handelshus, och gjorde även för egen del lyckade spekulationer. Slutligen vände han åter till hemlandet och etablerade här egen affär. Han tillbragte somrarna på en nyförvärvad egendom i närheten av min brors och svägerskas täcka. Nyfors, dit jag blivit inbjuden ibland?»

»Och det var där ni gjorde hvarandras bekantskap?»

»Ja. Utan att jag hade någon aning därom, fattade han tycke för mig.» — »På den ena eller andra sidan brukar det börja så», upplyste jag snusförnuftigt. — »När han sedan förklarade sig, fann jag först i min sysslolöshet behag uti, att någon gick och suckade för mig, men jag bad honom snart vänligt, ehuru bestämdt, att

aldrig mer röra vid den strängen. Därefter reste jag hem!»

»Men han — vände sig till dina föräldrar?»

»Ack ja! Och min mor och syster tyckte att jag var från förståndet. Jag ställde mig ju själv i vägen för min lycka. Utom att jag för egen del behövde se på min framtida bergning, borde jag ju inte vara hård, utan tänka litet på att mina föräldrar gärna såge att de fingo en rik svärson. Så skulle de kanske få motse en mera bekymmerfri ålderdom, än hvad annars skulle vara händelsen. Låt vara att det följer med åren att bliva så där beräknande, i mina ögon är det i alla fall en grymhet. Är inte en väluppfostrad flicka självansvarig, och skulle hon väl handla rätt, om hon kastade bort sig? Hur skulle jag utan att hysa genkärlek kunna gå in på att dela en mans öden, blott för att bli försörjd eller kunna erbjuda andra något av denna världens förgängliga goda? Omöjligt! Hur tycker du?»

»Kära Elise, jag tycker alldeles som du. Men dina föräldrar måste skonas. Om jag visste att jag kunde göra dig någon nytta, så kan du vara säker på, att jag gärna ginge i elden för dig.»

Elise tryckte varmt min hand.

»Om vi alltså för dina föräldrars bästa, skulle söka undvika att driva saken till sin spets? Kunde icke till exempel herr Öhrn med de där gyllene

klorna, eller, rättare sagdt, den obönhörde Jakob genom någon liten intrig få Lea i stället för Raket? Jag menar bara, att din syster Blanka nog med undergivenhet skulle bära det hårda ödet att bli en rik fru Öhrn till Svartå. Och den världserfarne mannen är väl icke blind för hennes prisade skönhet och goda huvud?»

»Jag vet inte. Man säger, att han finner henne något behagsjuk.»

»Det har han rätt i. Men hon har nog sina goda egenskaper också.»

»Ja, men Blanka har för övrigt andra planer. En bankdirektör från Skåne gjorde sig mycket artig för henne sista sommaren vid Särö. Intresserar det dig att höra mera härom?»

»Å ja, ty ser du — äro de förlovade?»

»Det är inte eklateradt än, men jag tror nästan att . . .»

»Nå du, en bankdirektör har väl sina försänkningar. Kan inte han med tiden öppna nya hjälpkällor för de dina: — Konto pro diverse?»

»Det är mer än ovisst», suckade Elise. »Du är fyndig i alla fall. Det påminner mig om de många små skämtsamma infall av dig, som din kusin, baron Fredrik, omtalat.» — »Ja så? Men tyst! Jag hör någon gå i förmaket . . . Hör du?»

Elise lyssnade spändt. Men det var ej den senfärdige besökande, på hvilken hon otåligt vän-

tade. I stället inträdde den blivande juris-kandidaten, min nyss omtalade kusin Fredrik, den unge studenten med sin öppna blick, sin behagliga stämma, och hvars förnäma, men ändock okonstlade uppträdande gjorde honom till så väl kamratkretsarnes som salongernas gunstling. Hans ansiktes nedre del omslöt av ett fint, blondt helskägg och, trots den vanligen något buttra minen, kunde han, när han ville, vara själva älskvärdheten.

»Jag visste ej», sade han, »att någon var här inne. Det var så tyst, något som ju ej brukar vara händelsen, där två unga damer slagit sig ned! Ursäkten mig således, i fall jag stört.» Han bugade sig för Elise och räckte mig hjärtligt handen.

»Du har inte stört oss det minsta», försäkrade jag. »Vill du inte sitta ned och hålla oss sällskap?»

»Det var endast fråga om en bok, som jag glömt kvar här någonstädes.» Jag hjälpte honom leta.

»Är det denna? 'Olivecrona', om 'ett eget bo'?»

»Ett eget bo, en hälft så öm», gnolade vår 'Glunt' med en liten retsam skämtsamhet. Han mottog med ett nådigt »tack» boken ur min hand och skulle just begiva sig uppför spiraltrappan till tants smårum, då jag dristade fråga,

om han inte ämnade med första komma tillbaka samma väg.

»Betänk, kära Fredrik, du har ej varit synlig på hela dagen. Den där 'intressanta' boken och din studerkammare har du alltid kvar, men din kusin Nina bara över vintern.»

Han smålog: »Vintern är lång.»

»Det förstås, en riktigt nordisk, isande kall vinter är lång.»

Han lade nog märke till den smula bitterhet, som, så att säga, lägg på botten av mina ord, men han smålog blott och förblev tyst. Efter ännu en artig bugning för Elise samt en vänlig viftning med boken som ett farväl till mig — kanske menadt som tröst — mätte han trappuppgången i några lätta språng.

Han var den kärleksfullaste son, det varmaste hjärta, men för mig tycktes han blott ha gyckel och löjen över.

»Vi få nog se», utbrast jag ofrivilligt, sedan vi blivit ensamma, »att Fredrik hellre går en omväg, än kommer åter och stör.» Jag kände till min harm att jag blev brännhet ända upp i hårfästet, när jag lät denna anmärkning halka över mina läppar. Också var det nu Elise som fäste på mig en forskande blick. I det samma kom dock Fredrik tillbaka. Han stannade halvvägs i trappan och talade ned till mig.

»Det var sannt det: vill du åka med mig, Nina, på slädpartiet om söndag?»

Mitt hjärtas våldsamma slag hindrade mig i första ögonblickets glada överraskning att få fram ett enda ord. Han fortfor:

»Slädfarten lovar att bli särdeles angenäm, skall du veta. Den skall sträcka sig till det pittoreska Lurbo och vidare genom skogen till Flottsund, där en studentkvartett, bålar och regementsmusik vänta. Hvad behagar du svara?»

Då jag av rörelse ännu ej kunde få fram annat än ett nästan ohörbart: »tack», sade Fredrik misslynt:

»Kanske du redan lovat bort dig?»

»Till hvem då i all världen?» kunde jag icke annat än skrattande utbrista.

»Till allas er favorit förmodligen, Lassen?»

»Hvem skulle då Elise ha, min goda vän, som sitter här?» Jag tog hennes hand. Jag var på vippen att skämtande tillägga: 'Elise som sitter här och just väntar på lektor Lassen'. Men hennes förlägna min häjdade mig. Jag hade nu närmast mig Fredrik i det jag stigit halvvägs uppför spiraltrappan. Han sade spetsigt i hviskande ton, medan vi stodo på tu man hand där uppe:

»Du frågade hvem din vän, fröken Elise, då skulle ha. Åjo — under det vi äro inne på förtroligare meddelanden, vore det väl icke alltför ogrannlaga att påminna om ett allmänt spridt rykte, hurusom en viss mähta rik herre till Svartå på senare tider lär ha bättre aktier på det hållet, än den skuldsatte, ehuru förträfflige lektorn.»

»Å nej, Fredrik! Hur kan du komma fram med ett sådant löst rykte, om också bara så här till mig. Förlåt! Men nog vet du i alla fall att du har mitt samtycke tusen gånger.»

Han tryckte min hand som till tack . . .

»Hvad har du nu närmast för dig, monsieur? Ämnar du dig på nationsmiddagen? Hur är det, bruka nationerna helsa hvarandra med sina fanor och sina vackra marscher i dag även liksom på Första Maj?»

»Du gör många frågor på en gång. Hur det än blir med middagen, har jag för avsikt att dess förinnan gå ett slag i Strömparterren — så vida jag får sällskap.»

»Hvad då för sällskap?»

Han vred på de små mustascherna och smålog: »Sällskap av kamrater och sångare.»

»Ja så!»

Han nickade och vände om upp till tant.

»Kunde vi inte gå ut och gå en stund före middagen?» frågade jag Elise därefter, när jag

kommit ned igen till henne. »Vi ha allt suttit inne bra länge.»

Men Elise såg modstulen ut, som om hon gissat till Fredriks anspelning på den efterhängsne s. k. fästmannen och tycktes ej kunna rycka sina tankar från de sorgliga förhållandena.

Att Fredrik kunde ha hjärta att yttra sådant i hennes närvaro, om ock ej inom hennes hörhall, tänkte jag beklagande för mig själv. Men kanhända plågades han litet av en vaknande svartsjuka? Kunde han på allvar tro att även jag svärmade för Lassen? Denna gissning gav mitt sinne i närvarande stund en viss lättnad, och nu ville jag även söka få Elise litet muntrare. Det bästa blir, tänkte jag i mitt stilla sinne, att nu gå rakt på saken.

»Du lät mig nyss förstå, kära Elise», sade jag, »att man ville, du skulle taga tillbörlig hänsyn till dina föräldrars iråkade obestånd och deras önsknings, men man glömmar, att du också bör taga ditt eget omdöme och ditt hjärta till råds och, hvarför inte, också någon annan. Hvad säger han, lektorn, om allt detta?»

Hvad jag anat, inträffade. I den sinnesförfattning Elise nu var, lade hon bort alla omsvep.

»Ack», utbrast hon, »hans tankar ruva över denna förveckling så, att jag nästan börjar frukta, att hans helsa skall lida av det. Jag har sett

hans ansikte förvridas av smärta, under det han kämpat med sig själv. Hans innersta avsikt känner jag väl ej; men en aning säger mig att han redan fattat ett beslut, ett ödesdigert beslut».

»Ni tänka väl aldrig på att fly tillsammans?» Elise syntes icke synnerligen överraskad vid denna min plötsliga fråga. Ej heller svarade hon något. Jag tänkte: de ha nog skärskådat saken från alla sidor; hennes älskare är helt visst en excentrisk natur, och hvem vet om hon ger honom mycket efter. Det kan nog vara möjligt, att om dessa två älskande ej kunna bli förenade i livet, de välja att bli det i döden. Sådant har man sett förr. Högt sade jag endast: »Ack, om han ändå vore här!»

»Jag tror att han ämnat sig hit». Hon såg i smyg på sitt ur.

Såå...? Nu slapp det således fram.

Då Karlson i det samma inträdde med en bricka för att bjuda oss choklad, bad jag honom gå och se efter om ej någon vandrare av medelhöjd syntes styra kurs åt vårt håll förbi Styrbiskop över borggården. Karlson gick. Själv närmade jag mig på samma gång fönstret för att hålla utkik. — »Där kommer verkligen någon gående med stora steg».

Det dröjde ej många minuter innan Karlson återvände och anmälde: »Lektor Lassen!»

Det glänste till i Elises ögon...

* *
* *

Den nyanlände satte sig ned hos oss och en stund flög bort under livligt samtal. Lektor Lassen hade ett lugnt, vinnande sätt utom alla andra företräden. Elise förblev mestadels tyst, men hennes närvaro utgjorde en resonansbotten för vårt samtal, som fördes med en outtalad beständig tanke på deras ömsesidiga förhållande. Han satt med framåtlutadt huvud och tog sig ibland med den välbildade handen över pannan, som var skuggad af ett rikt askblondt hår; en sannskyldig artistchevelyr. När nu Lassen yttrade något, var det med mycken kraft, och denna afspeglade sig i de uttrycksfulla ansiktsdragen. Han var dock ej egentligen snabbtänkt. Han gick helt och hållet upp i det ämne, som sysselsatte honom, liksom i musiken, när han vid pianot lät dess toner tolka sina dolda, så väl djupare som flyktigare känslor.

»Människorna göra upp sina planer», sade han, »hvar och en sina, och många i strid mot hvarandras, men en vink av ödets allsmåttige styresman kullkastar dem ofta alla, när de ej

äro förenliga med hans visdom, ej utgångna ur någonting verkligt ädelt, sannt och rätt».

Detta tema hade han förut redan varierat i många tonarter. Hans världsåskådning var ideel. De nya trista själsriktningarna voro för övrigt då ännu knappt mer än antydda. — Lyckliga tid!

»Ni väntar således», genmälde jag, »på en allgod försyns mellankomst? Men churu detta visserligen är en stråle i mörkret, tycker jag, att våra känslor, idéer, vanor, låta oss i rikt mått erfara vikten av att själva taga initiativet, gripa lyckan, göra slag i saken».

»Ni talar som ur min egen själ».

»Är det så, då kan ni tryggt förtro er till mig. Föreställ er, att ni i mig har framför er en vördnadsvärd, i livets erfarenheter väl bevandrad gammal vän». Jag hade nyss fyllt 21.

Lassen såg småleende upp.

»Denna omöjliga föreställning få vi lemna», sade han. »Det är för övrigt just eder ungdomliga entusiasm för allt sannt och godt, till hvilken jag sätter min innerliga förtröstan och som nu inger mig mod att så här oförbehållsamt tala med er om — eller stå på gränsen att tala med er om — en angelägenhet av ömtåligaste slag, av den mäst enskilda natur. Men detta hindrar inte, att jag på samma gång ser i er ett fruntimmer,

med ovanliga insikter, och ni synes mig i edra idéer mycket skild från vår gamla uppfattning särskildt med avseende på hvad som är tillåtet och passande. Elise, fröken Elise» — rättade han sig onödigtvis, med en blick i hennes ljuva ögon — »hon och jag skulle därför lyssna till er som till en sibylla, om ni värdigades uttala er närmare angående hennes och min ställning.»

Hans blickar irrade från mig till Elise och från henne till mig; han fortfor: »Hur skulle ni själv t. ex. gå till väga, om ni vore i ett liknande trångmål —? Säg mig det, bästa fröken!»

»Ni har redan er plan färdig», svarade jag, »hvertill tjenar det då att jag bryr min stackars hjärna därmed?». Han teg och såg melankolisk ut. »Det är för övrigt ingen lätt sak», återtog jag, »för en tredje person att staka ut den väg ni böra gå. Blott så mycket vet jag, att, vore jag som ni, skulle jag inte ge vika utan strid. Jag skulle inte klenmodigt böja mig för dessa små lagar, såsom den genialiske Ehrensvärd någonstädes säger, hvilka lägga sig i vägen för de stora».

Lassen nickade bifall.

Emellertid kom jag att kasta en blick på pendylen i förmaket. Hvad tiden hade gått fort!

Jag förebar ett ärende till tants hushållerska, bedjande, överflödigt nog, — de unga tu hade jag så när sagt — om ursäkt, därför att jag lemnade dem på en liten stund. Lassens blickar sökte Elises. Jag gick. Sedan jag hemtat min onkels fältkikare från hans rum, ilade jag uppför den väldiga stentrappan till den stora gästsalen, hvilken endast begagnades som matsal vid större bjudningar och som saknade innanfönster. Vid ett 'Sesam, öppna dig', flögo de rimfrostbelagda fönstren upp så stora de voro. Det var vid halv tre tiden. Hela dagen hade det fallit snö, och Strömpaterrens alléer stodo hvitpuerade. Nu sken solen fram över promenadplatsen och Fyrisån, som med dess skridskoåkande damer och herrar i detta ögonblick liknade en festlokal, skimrande av guld och silver. Halvcirkelformad utbredde sig upsalaslätten där bortom i en obeskrivligt skön violett dager.

Denna anslående tavla hade jag ofta under olika belysningar beundrat, men i dag gjorde den ett alldeles nytt intryck på mig. Hvar skulle hjärtat finna mod och styrka, sade jag mig oförbehållsamt, om vi ej någon gång såge livet, såge framtiden i idel ljus?

Kring allt nu solen sänder en sista avskedsblick,
och guldbeströr den stigen, där tyst han från mig gick.

Jag ämnade nu stänga fönstret. Det syntes ingen bekant på promenaden, men just i det samma satte de klara tonerna från några studentsångares strupar luften i sakta vibrering omkring mig. Kommo tonerna från Strömparterren? Jag kände igen Prins Gustavs levnadsfriska marsch: »Glad såsom fågeln». — Genom den stilla luften klingade den vackra sången så underbart melodiskt. Nu såg jag sångaretåget skrida fram därnere vid Flustret. Det bestod blott av en dubbelkvartett, som jag kunde tycka, men den lilla truppen bar likafullt sin nationsfana i spetsen. Och jag kunde tydligt igenkänna Fredrik bland tenorerna. Kunde han möjligen ha uppfångat en skymt av mig? Var det där festtåget en tillställning av honom? . . . Jag kom i riktig extas vid föreställningen att så kunde vara och hade vid anblicken av den efterlängtade velat jubla högt som älskarinnan i Friskyttan: »det är han, det är han!» Gladt viftade jag med den hvita sjal, som jag kastat över mina skuldror. Någon där nere lyfte också verkligen på sin lilla pelsmössa och svängde den i luften, och liksom på ett tecken av samme 'någon' sänkte fanbäraren, såsom en hyllningsgård åt en osynlig makt, standaret djupt. — — —

Då jag åter inträdde i förmaket efter denna upsaliensiska intermezzo, fann jag stämningen

något tryckt. Lektorn mätte det lilla rummet med omätligt stora steg. Men snart stannade han framför mig, och jag läste i hans blickar en önskan att få ett samtal med mig allena. Jag föreslog därför Elise, att hon skulle göra en påhelsning där uppe i smårummen hos min tant. Och då Elise under uppstigandet stannade ett ögonblick i trappan och såg ömt ned på honom över staketet, hörde jag honom framhviska: »Älskling, älskling!»

Jag har läst i någon självbiografi en skildring om dess författares vaknande böjelse för en älskvärd ung flicka. Jag var — säger han — icke egentligen förälskad, min känsla liknade snarare den, man erfar vid åseendet av ett konstverk eller vid åhörandet av ett anslående musikstycke: hjärtat häver sig, men med lätthet, med oblandad glädje som på sylfidiska vingar och sjunker sakta ned igen utan motstånd eller smärta. — Så ungefär föreställer jag mig att drömmaren Lassens och Elises roman mätte ha börjat, innan störande inflytanden utifrån grepo in däri.

Nu vände sig Lassen till mig, och det såg ut som ämnade han taga bladet från munnen. Jag glädde mig åt att han således skulle ge mig något att begrundas, som mer än hans svärmod

vore i harmoni med min egen livliga sinnesstämning för ögonblicket. Men i det samma stoppade han hastigt ned sin hand i bröstfickan. Jag sprang upp från min plats förskräckt. »Jag höll på att bli ihjälskrämd!» framstammade jag med återhållen andedräkt.

»Hvad står då på i all världen?» utbrast han, ytterst förvånad.

Jag kunde icke få fram något svar. Men sedan jag sett honom treva litet i fickan och draga upp ur denna — Gud ske lov ingenting av farlig kaliber, utan endast en anteckningsbok — fattade jag mod. Han rev ett blad ur boken, tog en blyertspenna, som låg på bordet, och roade sig en stund med att nedskriwa sina tankar på bladet. En så alldaglig sak föreföll mig, uppskrämd som jag mot min vilja varit, rent av muntrande — och jag var nära att brista i skratt — att från den ena ytterligheten råka in i den andra. Men jag beherskade mig snart och framstammade en anhållan om ursäkt för mitt plötsliga utrop. Jag framförde något om att jag fruktat, jag visste knappast hvarför, att han ämnade exponera en . . . sådan där långt ifrån ofarlig tingest i fickformat som tillhandahålles i vapenbutiker. Men jag tystnade genast. Han var så upptagen av sin skrivning, att han knappt lånade mig en halv uppmärksamhet.

När han slutat skriva, vek han ihop det lilla pappersbladet och smög det i min hand, som om det varit ett kärleksbrev, hvilket det ju också var, ehuru ej i direkt mening.

»Snälla fröken Nina — jag får ju hädanefter betrakta er som en verklig vän?»

Jag framsträckte min hand, som han mottog och hjärtligt skakade. Han fortfor, visande på det sammanvikna pappersbladet, som jag höll mellan mina fingrar: »Jag ville be er ögna igenom dessa rader, nu eller sedan. Jag önskade att min älskade Elise ej på förhand måtte få någon vetskap härom. Därför åstundade jag så högt ett samtal med er mellan fyra ögon. På detta sätt kan jag ju först få veta er tanke om saken.»

»Jaså, i denna lilla blyertsskrivelse har ni således utvecklats initiativet, det afgörande steg ni ämnar taga och hvarpå Elises och er framtida lycka hänger? Elise anförtrorde mig nämligen nyss medan vi voro allena, att hon trodde att ni i hemlighet umgicks med en plan, ehuru hon ej kände hvilken.»

»Ja, ja. Det är initiativet», halvhviskade han, som om han verkligen trott, att den egenomliga trappan varit såsom den såg ut att vara, en jättesnäcka, hvarigenom ljudet mångdubblades och som sålunda kunde förråda för andras öron hans hemlighet.

Han reste sig nu, och under det han gick ett slag i rummet, passade jag på att öppna den hopvikna mystiska biljetten. Sedan jag läst innehållet, undslapp mig ett sakta »Ah!» Märkte han det? Nej, han såg åt ett annat håll. Men i det samma vände han sig till mig och sade med ännu en antydning uppåt. — »*Hon* omtalade för mig, under det vi nyss voro ensamma, att ni visat henne det hjärtligaste deltagande. Tack!»

»Jag sökte endast lugna Elise och råda efter min åsikt till det bästa.»

»Ett godt råd — ja, se, det är just hvad hon och jag behöva. Ni har visat, att ni eger den sympatiska natur, hvilken ensam låter oss intränga till själva hjärtpunkten i andras livsfrågor. Det gäller här att finna en utväg förbi de där omständigheterna, hvilka spärra vägen för livets stora fordringar. Något måste, med ett ord, försökas, innan man sätter hårdt mot hårdt. Ni har just antydtt detta. Hvertill skulle ni då vilja råda oss? Hur skulle ni göra i vårt ställe?»

Han satte sig åter ned afvaktande, med bågge händerna på knäna.

Jag var så glad öfver, att det icke var någon livsfarlig projektil som här var påtänkt, och jag utbrast med värme, ty denna gång kommo orden ur djupet av mitt hjärta: »Ser ni, bästa

lektor, det är ju möjligt, att jag aldrig varit i er belägenhet, men om så vore, om jag älskade och visste min kärlek besvarad, skulle jag helst vilja dölja min lycka för världens ögon. Likväl...»

»Fortsätt! — 'Likväl'... om oblida öden mötte?»

»Ja, i så fall, om jag såge min och min älskades lycka hotad, skulle ingen falsk blygsamhet afhålla mig från att yppa min kärlek.»

»Inför allas ögon?...»

»Inför allas ögon! Allt kommer dock därvid an på sättet.»

»Naturligtvis! Men när ni tänker så, kan det ju hända, att också *hon* gör det?»

»'Hon' gör det helt säkert. Elise är icke slaviskt fjättrad av en tom etiketts föreskrifter. Hon skall taga upp kampen mot dessa, om så fordras. Jag vet det, ty jag har nyss här fått blicka in i hennes själ.»

»Er tro kommer min djärvaste förhoppning nära.»

Han reste sig åter, steg ut i förmaket, satte sig ned vid tants präktiga flygel och lät sina skickliga fingrar löpa över tangenterna. Musiken klang som ett återljud av den segerfröjd, som i detta ögonblick tycktes genombäva hans bröst. Jag hade sakta följt efter och sjunkit ned i en gungstol, som stod strax invid flygeln.

Tonerna svingade i allt oroligare takt. Han lutade sig därunder slutligen åt sidan emot mig och sade sakta:

»Allt beror på sättet', som ni nyss sade. Ja... Nå, hur skall det nu bäst låta sig göra?»

»Jag har ett råd i beredskap. Er suveräna fantasi har under det ni lockade jubeltoner från instrumentet ingivit mig, som jag tror, en lycklig idé. Den ansluter sig till er egen. Ni har fattat för er båda det fabelaktiga beslutet — så är det ju?» — jag höll upp papperet, »att öppet, på ett sensationsväckande sätt försäkra hvarandra orubblig tro och kärlek?»

Hans läppar darrade, hans blickar voro spändt riktade på mig, under det hans händer rörde nästan omärkligt tangenterna. »Ja, ja...» I det samma hördes uppifrån steg i spiraltrappan. Jag medhann endast att hviska ett par ord i hans öra. — »Ypperligt!» utbrast han. Jag fortsatte högt: »Vi motse nu i veckan en länge påtänkt välgörenhetssoiré, som ni väl vet, i stora Gillesalen och med anledning af denna tillställning hade medverkande en sista repetition av ett proverb i morgon eftermiddag hos min grandtant vid Ågatan. Uppsök mig där.»

»Hjärtligaste tack!» utbrast han, i det han fattade och tryckte min hand. »Ni är således stadd i barmhertighetens tjänst och vill utsträcka

denna även till andra än de i vanlig mening nödställda? Ni känner i mer än ett avseende konsten att göra godt.»

Med dessa ord och en blick full av varm förtröstan tog han för denna gång avsked av mig.

Innan Elise hunnit inträda, var han borta.

II.

Festlokalen, skimrande i hvitt och guld, hade vi redan sett fyllas av en högtidsklädd publik, bland hvilken märktes så väl professorer som en talrik studerande ungdom, vördiga mammor, och blomstrande unga flickor.

Jag skall nu försöka berätta allt anmärkningsvärdt, som därstädes tilldrog sig på den redan omnämnda välgörenhetssoirén. Min skildring skall dock aldrig kunna gå upp mot verkligheten. Innan jag emellertid övergår till det väsendtligaste, vill jag något uppehålla mig vid våra förberedelser och soiréns första avdelning, så att säga, inledningen.

Min onkel och hans dotter voro ännu ej återkomna från Stockholm, men den senare

hade uppdragit åt en ung docentfru, att i hennes ställe jämte mig övervaka anordningarna och inöva den rol, som hon själv annars skolat utföra, nämligen huvudrolen i det omtalade proberbet, i hvilket även jag var medspelande. De resande kunde icke förväntas förr än möjligen mycket sent, själva soirékvällen, hvilket föranlät tant att stanna hemma. Onkel hade skickat en skriftlig helsning, att representationen ej måtte uppskjutas för hans skull, och hyste den förhoppningen, att hans dotters suppleant, den vackra fru Allvarson, biträdd af hans lilla finska nièce, samt övriga för det goda ändamålet intresserade damer och herrar skulle skänka åt den festliga tillställningen all önskelig relief.

»Fredrik — ehuru han nog är en förståsig-påare — bören I ej störa i hans läsning», stod det förmanande inom parentes. Nej, bevars, tänkte jag: att plugga juridik och instudera en älskare-rol, hur skulle sådant passa ihop?

Förmaningen åtlyddes, och även onkels övriga förhoppningar hade över all förväntan blivit uppfyllda, åtminstone till närvarande stund. För det kommande ansvarade fru Allvarsons och min känsla av vår ädla mission. Det gällde nu för oss att skickligt begagna den tjänbara mellanakten för att vederbörligen tillspetsa situationen.

Vi hade med glädje sett, att en mycket utvald och, som sagdt, talrik publik församlats. Och ibland denna herskade nu efter det lyckade proverbets åskådande den angenämaste sinnesstämning. Vi medspelande, däribland de båda nyssnämnda primadonnorna — fru Allvarson och eder ödmjuka tjenarinna — hade i hast omkostymerade blandat oss i vimlet. Man hade nämligen som vanligt under mellanakten rest sig från sina platser på stolsraderna. Affischen bjöd ju också denna gång på en längre paus, innan förhänget åter skulle gå upp. Under tiden ljöd en sakta orkestermusik, något som sällan förfelar att underlätta konversationen. Såsom en annan Puck i »En midsommarnattsdröm» utförde jag ett ej så alldeles oskyldigt litet spioneri. Bland de invigda räknade vi tvänne de hyggligaste herrar, av hvilka den ene, senior i Stockholms nation, herr Lund, var en lika talangfull som angenäm kavaljer. Den andre var min medspelandes man, docenten Allvarson, vår gode Lassens bästa vän, känd för ädel självständighet i åsikter och en uppövad, fin iakttagelseförmåga. Vi litade oinskränkt på dessa två stödjelare, ty själva kunde vi ju ej vara med överallt, oaktadt jag för min ringa del visserligen i detta avseende bjöd till ganska bra, och som sig borde, i mitt kall som Puck. Hvad

mitt trollspö förmådde, skall man snart få bevittna.

Hvilka är det jag där ser? — Jo, vår nyss omtalade ståtliga docent i samtal med en ung spinkig »nybakad» student, skyltande, likt den namnkunnige älskaren i nyssnämnda shakespeareiska fantastiska pjese, med ett huvud, försedt med omåttligt stora öron, på sina stackars skuldror. Docenten fixerar vår bekanta fröken Blanka, den eleganta damen där borta i den dekolleterade lilasfärgade atlasroben, i det hon nalkas och intager en obesvärad, tillbakalutad ställning på sin stol. Litet framom henne hade modern, den Bengtska grevinnan, sin plats på främsta stolraden mellan tvänne äldre herrar, nästan midt för scenen. En prydlig liten teater upptog nämligen salens vestra kortsida, där ridån nu sakta böljade — det var ingen järnsmidd skyddsridå.

Vår unge studerande tager affischen i betraktande. »'Pygmalion och Galatea' — har inte den äran att känna det paret. Jo vänta! — Åhå! — Är det 'Den sköna Galatea', som man spelat på — jag tror det var i Köpenhamn, jag såg den pjesen en gång?»

»Nej», svarar docenten. »Icke pjesen, men den ursprungliga myten, som ligger till grund för denna, är den samma.»

»Personernas, de exekverandes namn stå inte utsatta — hvarför det?»

»Det vore ju stridande mot bruket», menade docenten.

»Ja visst. — Men säg mig, hvem är den där damen, som du så envist betraktar? Det är stil i henne.»

Docenten, hvars mungipor krusas av ett sardoniskt leende, säger blott: »Kom med, så skall jag göra dig bekant med henne. Du kan ju be henne lägga av en första polka åt dig å nästa Lördagssoiré, då det helt säkert blir dans.»

»Det ville jag se tryckt med fetstil! Skrattar du? Du tycker kanske det är vulgärt sagdt? Men eljes är du ju i dag riktigt hygglig.»

»Tackar så mycket för komplimangen», svarade den andre. »Din artistiska smak finner du för resten måhända delad av vår trånande sköna där borta. Låt oss nu därför draga oss ditåt.»

Den konversation, som härefter inleddes mellan Blanka och den danslystne studenten, förbigår jag och berättar blott hvad som närmare kan intressera oss, såsom när docenten ställer följande fråga till Blanka:

»Skall inte fröken taga del i tablån?»

»En stum rol, den lockade mig mindre. Den låg bättre för min syster Elise och blev väl också därför anförtrodd åt henne av de styrande.»

»Rollen lär dock icke ställa så ringa fordringar på innehavarinnan, efter hvad jag hört sägas, emedan tavlan ju egentligen är en tableau vivant. Detta är en sak, som hittat vägen ut bland allmänheten.»

»Hur menar ni?»

»Jo, att en särdeles spännande episod förekommer i tablån, hvilken stödjer sig, förstås, i allt på fabeln, denna fabel, som ju är en af den grekiska mytologiens så väl fyndigaste som skönaste. Men om allt detta är naturligtvis ni, nådig fröken, såsom rolinnehavarinnans syster, bäst i stånd att döma. Ni har, förmodar jag, bevistat repetitionerna till tablån?»

»Nej, av dem blev det just ingenting», utbrast Blanka. »Tiden tillät det ej. Tavlan påtänktes mycket sent. Men kanhända min mor är bättre underrättad. Hon sitter här strax framför, jag vill stöta på henne och fråga, hvad det är för mystisk episod, ni syftar på, herr docent?»

»Nej för ingen dell! Gör inte det! Grevinnan synes ju på det angenämaste upptagen av sina grannar. Mina meddelanden äro dessutom i detta fall av föga vikt, ehuru ni, fröken, tyckes av en nyck — eller hur skall jag förklara det? — skänka dem en så smickrande uppmärksamhet.»

Blanka visste förmodligen icke om detta skulle anses vara en artighet eller en pik. Efter någon tvekan gav hon emellertid den talande en bländande blick.

»Säg mig, hvilka äro de båda herrarne där, grevinnans grannar?» frågade studenten och stötte på Allvarson.

»Herrn till höger om frun», svarade han, »är ju den snillrike, mycket tankspridde, men så genomälskvärde adjunkten, nej, förlåt, extra-ordinarie professor Desvelius, och den andre . . .»

»Motsatserna mötas», ifyllde Blanka ironiskt. »Krusa inte för mig att säga ut er mening, herr docent.»

»Den andre herrn, är utan tvivel även en person, värd all aktning. Hur är det, har han inte skapat sig en stor förmögenhet och på hans meritlista bör väl även skrivas — eller hvad säger ni, fröken? — en varm böjelse för en särdeles älskvärd ung dam, låt oss endast säga: bland våra gemensamma bekanta — något som dock olyckligtvis medfört, påstås det, en upplösning af en annan, anspråkslösare, om man så vill, men särdeles väl avpassad förbindelse mellan henne och en av vårt universitets mera framstående, yngre förmågor.»

»Jag får säga», inföll studenten, »vore du inte redan äkta man, kunde man misstänka, att du syftade på ingen mindre än dig själv. Hihih!»

Blanka, som under Allvarsons yttrande suttit och otåligt vridit på sitt armband, fick nu likaledes hon ett litet anfall av skrattlust, eller kanske var

det blott en plötsligt påkommen liten hostning. Men den oförbätterlige docenten lät icke av någonting förbrylla sig. Han böjde sig endast förtroligare ned till henne och tillade med en genomträngande blick:

»Säg mig ändå i förtroende, hur det gått till, att den unga damens föräldrar, modern framför allt, kunnat vara nog hårdhärtad att...»

»Ni tyckes vara väl underrättad, herr docent», avbröt honom Blanka helt tvärt. »Modern sade förmodligen till sin dotter som Gustav Adolfs moder på sin tid till Ebba Brahe:

Det ena du vill, det andra du skall,
så plägar det gå i dylika fall.»

»Aj, aj, ni är hvass som en Toledoklinga i afton, fröken», återtog Allvarson. »Men», — tillade han med spelande ögon — »på tal om blixtrande infall och Blanka vapen, lär det finnas anledning tro, att i den tablå, som vi så spändt avvakta, skall den dramatiska knuten helt visst finna sitt Alexanderssvärd.»

»'Sitt Alexanderssvärd'... Ni talar i gåtor», kom det från Blanka, som såg något oroad ut, ehuru hon tydligen bemödade sig att skämta. »Jag vet mig ej känna till härstädes någon svärd bärande Alexander; till dess en sådan uppträder, kan således 'modern' vara lugn.»

»Ja, hon kan vara lugn,» återtog Allvarson med ett underligt uttryck i rösten, liksom, för att taga ett stort exempel, Lady Macbeth vid spådomen om att Dunbars skog skulle rycka till anfall mot usurpatorns borg. Även den spådomen lät ju i hög grad osannolik, men vi veta att den likväl uppfylldes.»

»Hi-hi-hi,» kom det åter från studenten. »Du, Allvarson, är en vitterlekare som få.»

Det serverades nu förfriskningar, och docenten bugade sig för Blanka i det han beredde sig att lemna henne. »Där borta ser jag vännen Lund,» sade han, »sannolikt är han i farten att reda ut den nämnda episodfrågan för eder herr fader. Jag skall passa på att uppfånga ett ord i förbigående. Seniorens hr Lund brukar vara väl underrättad beträffande plats-nyheterna.»

Han vände sig emellertid ej ditåt, utan gick att växla en snabb blick och en handtryckning med sin fru, som stannat på något afstånd, med uppmärksamheten pliktskyldigast delad åt alla håll. Därefter skildes de; han gick uppåt salen, och hon drog sig undan där ett draperi dolde en sidoringång till teatern. Hennes närvaro påkallades nämligen allt som oftast för de sceniska anordningarna. Själv hade jag emellertid ställt mig i halvdunklet bakom en större växtgrupp, som dekorerade avantscenen.

Där uppsöktes jag oförmodadt af Fredrik. »Gör mig det nu inte för hett om öronen», bad jag honom, då han mot all vana började säga mig tusen artigheter för mitt ojämförliga spel, som — kantänka — präglats av så mycken okonstlad, naturlig glädthet och esprit. »Hjälp mig i stället,» bad jag honom, »att vara idel öra på ett annat håll, du förstår, ty nu är snart den avgörande stunden inne.» Han var nog god att medgiva att situationen var spännande; ja, den vore det i mer än ett avseende, menade han i det han tog upp min solfjäder och började livligt fläkta mig med den. — »Glöm inte bort, att du i morgon lovat åka med mig och inte med lektor Lassen!»

Det hade den tilltalade inte glömdt, försäkrade hon, oakadt en viss konstkännare försökte som bäst genom sitt slösande beröm göra henne litet yr i huvudet. Då jag gjort denna bekännelse och såg upp på honom, sänkte han med ett mildt leende sin varma blick i min. Min förvirring nådde nu sin höjd, jag visste ej hvar jag befann mig, om i himmelen eller på jorden eller kanske svävande mellan dem båda. . . Sedan Fredrik försvunnit i halvdunklet borta i salen, återvann jag till all lycka min självbeherskning just i rätta ögonblicket för att kunna giva akt på efterföljande betydelsefulla samtal.

Gamle grev Bengt hade nyss inträdd från det angränsande rummet, hvarest de äldre herrarnes spelbord voro anordnade.

»Jag blev kallad från vårt trevliga spelparti,» sade han till Lund, som stod nära intill liksom på beställning. »Min tillkommande måg, konsul Öhrn: sitter där, ser jag, bredvid hustru min» — den talande pekade med tummen över sin axel — »han kom nyss och underrättade mig, att tablån stod i begrepp att förevisas. 'Lemnom nu hackorna,' utbrast han och gav mig ett tecken. 'Trumfen skall spelas ut!'» — »Träffadt!» sade Lund med övertygelse. »Behagar ni, herr greve, sedermera göra mig bekant med konsuln? Han har minsann fint väderkorn,» — »Hur så?» — »Det skall jag förklara sedan, när vi sett på 'trumfen' såsom han betecknande uttryckte sig. Nu ha vi inte tid.» — »Nej, det ha vi inte. Hvad nu tablån för övrigt angår, så gick det i rödaste rappet, må ni tro, herr Lund, att få ihop den. Hur är det den heter, nu igen?» Den städse tienstaktige herr Lund, drog stax upp ett program ur fickan. Greven mottog det samt pekade på det med en halft pådragen grågul, nytvättad 'hvit' handske, under det han med maken till densamma höll ett par glasögon tätt över näsan. »'Pyg-me-pygma-lion'. Jaha! och 'Ga-lala-te-tea'. Så var det.»

»Han stavar och lägger ihop som en hel karl»,
 hviskade Lund till mig bakom grevens breda
 rygg. — »Den lilla tjuserskan, fröken Nina,» fort-
 for godmodigt greven, som ingenting märkt, »var
 nyligen hemma på en titt och lyckades, förstås,
 att få fruntimmerna på sin sida. Hon bönföll
 så vackert om att få min dotter Elise till bild-
 stod. Major Boije, som julat här, skulle bli moi-
 tiern, sade hon. Min yngsta lille sonson skall
 föreställa en gen-genie eller hvad det kan vara.
 Det skall bli roligt få se, hur allt det där kom-
 mer att ta sig ut.»

»Ja, utan tvivel,» bekräftade herr Lund.

»Min tillkommande svärson,» fortfor greven,
 »var likväl en smula emot att hans fästmö, som
 han sade, visades offentligt för pengar.» — »Vet
 jag visst! Det är icke fråga om några synda-
 pengar här, exempelvis sådana vi ge ut på en
 lukullisk middag eller en fin spader. Har jag
 kanske inte rätt?»

Greven hade dragit åt sig först den ena
 foten och sedan makat på den andra, liksom
 hade den talande råkat att å dessa trampa på
 någon omtålig punkt.

»Det var då i alla fall inte så oävet sagdt,»
 fullföljde nådigt herr Lund, tillfredsställd med
 sin tydliga framgång. »Vår konsul har, som
 sagdt, snabb uppfattning. Fröken Nina hade

gärna kunnat anmoda honom att utföra Pygmalions parti i tablån. Visst hade herr Öhrns korpulens varit något hinderlig i den rollen, men så hade hon åtminstone ej behöft att i elfte timmen stå rakt utan, såsom det nu hände henne.»

»'Utan?' .. Boije då? Hur så?» — »Jo — Boije!» Lund blåste på sina fem utspärrade fingrar. »Fröken Nina hade just engagerat en vacker en! Han tog sin Matts ur skolan i dag på själva festdagen. Ett bjudningskort kallade honom bort från Upsala. Jag mötte gunstig herrn på Gästis, när jag i morse i snöyran gick att där inta min frukost. Han var i fullt språng till Stockholms-diligensen. 'Håll!' ropade jag och grep rymmaren på bar gerning. Men han ropade tillbaka. 'Kör!' Han hade av sin chefsfru fått order att komma och arrangera kotiljongen å en bal hos vederbörande. Och fröken Nina stod, upprepar jag, utan den ene huvudpersonen i tablån. Jag nämde fröken Nina, ty såsom ni kanske känner, är hon den hjälpsamma handen, om också ej ensamt den ledande viljan i våra dramatiska tillställningar. Jag däremot är blott att betrakta som en lem bland flere, men såsom sådan säger jag därför också gärna 'vi.' Vi fingo nu lyckligtvis besanna ordspråket, att när nöden är som störst, är hjälpen närmast. För ser ni, herr greve, någon bättre, någon mera typisk framställare af

den genialiske bildhuggaren Pygmalion i tablån, än den närvarande rolinnehavaren hade lyckan aldrig kunnat beskära oss, om vi också sökt med ljus och lykta.»

»Hvem är han då?» — »Fråga fröken Nina! Det var hon, som med sitt snilles slagruta» (den skälmen märkte, att jag fortfarande lyssnade) »i sista minuten kom över honom, till allas vår belåtenhet, och som jag säkert tror, även till åskådarnes, däribland först och främst herrskapets, såsom mest intresserade, att tablån måtte göra lycka.»

»Det här börjar bli inveckladt,» mumlade greven, som under Lunds senaste ordström stått och tummat nervöst på knapparne i sin frack. »Jag vill stöta på hustru min. Kanske hon förstår det bättre än jag.» — »Nej, gör inte det! Grevinnan synes på det angenämaste upptagen just nu av vår värtaliga professor å sin ena sida och av herr Öhrn å den andra. Mellan huvud och — mage — förlåt! jag menade hjärta, mår hon som pärla i guld. Oroa er inte för övrigt, herr greve, ty vore också major Boije ersatt med ingen mindre än själva lektor Lassen, så...»

Men greven hörde ej fortsättningen. Han banade sig i folkträngseln väg fram till sin fru och syntes meddela henne den oroväckande nyheten. Jag kunde blott uppfånga orden: »Ugglor

i mossen . . . planlagdt, bestämdt planlagdt! Den och den måtte ta dem!»

Grevinnan for upp från sin plats, som stungen av ett tjog getingar. Hon blev blårod som en kalkontupp. Herr Lund, som stod till reds, skyndade fram att rädda situationen och erbjöd henne en annan stol, som han i hast fick fatt uti: »Ni stack er visst, i ett finger, nådigaste grevinnna, — på hvad? Kanske på den gemena rottingsstolen? Jag ber, tag den här i stället! Jag skall ge Vaxlund en skrapa. Sätta fram dylika tortyrredskap åt damerna!»

Vår värda matrona, som nyss alldeles bringats ur fattningen, betvang sig emellertid snart och höll någorlunda god min. Hon satte sig åter ned, men man såg, att det kostade på henne att iaktaga ett yttre lugn. Nå ja! Hade hon ej i sitt övermod, skoningslöst låtit två unga hjärtan blöda i tysthet? . . . Lund hade under tiden lyckats avleda konsulns uppmärksamhet från det grevliga paret, genom att göra sig på ett lämpligt sätt själv bekant med honom och var nu i farten att inleda ett litet samtal med 'den nyvalde riksdagsmannen.' Han visste alltid råd, den förslagne Emil Lund, och han hade även hunnit med att säga ett förbindligt ord till den tankspridde professorn strax bredvid, samt utbyta med honom en blick såsom af hemligt förstånd, och slutligen hade han

klappat och smekt det grevliga herrskapets mycket förnumstige lille sonson, som satt på en pall vid mormoderns knän. »Se nu väl på,» hade han sagt till gossen. »Snart går ridån upp.»

»Herr Lund!» ropade jag i det samma och trädde fram från min undangömda plats. »Bestig nu er estrad. Orkester-derigenten höjer redan sin taktpinne.»

»Alldeles, alldeles!» ljöd svaret från Lund, som strax passerade över till motsatta sidan, där man höll på att iordningställa den upphöjning, hvarifrån han skulle hålla sitt förklarande föredrag över tablån. Emellertid hade grevinnan fått sikte på mig och tagit ett hårdt nappatag om min arm. Hon hväste:

»Jag vill bara fråga hur det är ställt, min bästa fröken?» Jag väntade att hon skulle titulera mig 'trollpacka' eller något dylikt. »Är det sant, att inte major Boije...»

»Förlåt, förlåt jag kommer strax igen, jag måste bara skynda mig att se efter, att man anordnar estraden där borta så att den inte skymmer» — och i en hastig vändning gjorde jag mig lös.

Såsom vår förnämsta hjälpreda vid denna för oss i sitt slag ovanliga festlighet, hade herr Lund blivit ombetrodd att framsäga en enkel beskrivning över tavlan och den fabel, som

låg till grund för den samma. Han hade nu bestigit sin upphöjda plats, musiken hade börjat, de sista ljusen i kronorna vore släckta och ridån böljade mot rampen.

»Pygmalion och Galatea» — började föreläsaren i demonstrerande ton — »Pygmalion och Galatea, en av den franska målaren Geroldets mest genialiska tavlor.» — I det samma drogs ridån upp, och allas blickar voro spändt riktade på den syn, som nu mötte dem från den av ett magiskt ljus omstrålade scenen.

»Man känner,» fortfor talaren förbindligt, »fabeln om denna bildhuggare, som efter att ha format den hårda marmorn till en underskön flicka, förälskade sig själv i sitt verk, och höjde en bön till gudarne att de ville ge bilden liv. Sedan han nedlagt en krans av myrten och rosor vid bildstodens fötter, bekransar han sig själv, fattar en lyra och uppstämmer en lovsång, de höga makterna till ära. Under det att Pygmalion håller sina hänryckta blickar fästade på Galatea, tyckes han liksom vänta på hennes första rörelse . . . Underverket sker, bilden får liv . . . sakta . . . Man ser livet strömma i dess ådror . . . Då förvirras Pygmalion, han erfar överjordiska känslor, hvilka ett så sällsamt fenomen naturligtvis är egnadt att framkalla. Liksom för att angiva, att gudarne värdigats mottaga och uppfylla Pygmalions varma böner,

har artisten omgivit bildstodens huvud med en strålande gloria. Ett rosenskimmer utbreder sig däriifrån över tavlans alla delar. Galatea nedslår ögonen och för handen till sitt hjärta, liksom för att undersöka dess hemligaste rörelse, blygt rodnande. Eros, ställd mellan Pygmalion och henne, drager deras händer till hvarandra. Gudarne hava hört Pygmalions böner. Och hvad är naturligare än att den älskande sluter det älskade föremålet i sina armar och trycker en kyss på hennes läppar.»

Detta, liksom allt övrigt i fabeln, utfördes pantomimiskt med levande sanning, hvarestefter ridån sakta föll.

Det går en susning genom salen.

O himmel, hvilket uppror i grevinnans själ!

Från att vara pionröd, har hon blivit likblek, men i ett nu rusar blodet åter henne upp i huvudet och då hennes lille sonson, den uppmärksamme Kurt i förtjunsningsfeber utbrister: »Mormor, nu vet jag! Moster Elise och farbror Lassen där,» han pekade mot scenen och den nu åter uppgående ridån, »de ha nu förlovat sig,» så var det i illa doldt ursinne mormordern satte sin hand för munnen på l'enfant terrible'. Ridån gick åter ned. Det blev nu plötsligt en tystnad i salen, såsom 'när en ängel går genom rummet'. Professor Desvelius hostade litet, störtade upp

från sin plats och brast ut med hög röst, avbrytande den djupa tystnaden: »Från barnens mun komma ofta stora sanningar.» Därpå svängde han sig omkring ett hvarv på klacken såsom hans vana var, liksom ville han på sitt sätt ge mera eftertryck åt orden, tog några steg hit och dit och satte sig sedan åter ned. »Allt beror på», fortfor han nästan skälmskt, »att spelet utföres naturtroget, det ha vi nu sett. Hvad göres oss mera vittne behov.» — »Bravo, bravo!» ljöd det från en nära stående grupp studenter. Från andra delar av salen skallade applåderna och daporopen.

Under tiden hade herr Öhrn oförmärkt lemnat salen. Även det grevliga herrskapet hade, liksom jagadt av furier, sökt uppnå dörren, dragande med sig 'barnet'. Skulle de lyckas hinna utgången? Det såg ej så ut. Trängseln var stor, och allas blickar syntes riktade mot scenen. Ingen människa tänkte på att maka åt sig. Då gick ridån ånyo upp — och den hårdt prövade grevinnan och hennes sämre hälft vände sig ofrivilligt om och stodo sålunda för tredje gången ansikte mot ansikte med det sceniska ungdomliga paret. Pygmalion och Galatea syntes i samma bländande belysning som förut. De båda älskande stodo hand i hand, försjunkna i hvarandras åsyn. Ett sakta bifallssorl hade efterträdt applåderna. Tablån

måste visas ännu en gång. Ett blomsterregn föll därunder till de spelandes fötter. Och Pygmalion, liksom överväldigad av rörelse, sluter åter hänryckt det älskade föremålet i sina armar samt beseglar med ännu en kyss det gudomliga undret.

Kärleken hade segrat.

Ingen kunde längre misstaga sig på andemeningen i allt detta. Tavlan var i sig själv blott en allegori, men den hade nu fått för hvar och en dubbel betydelse.

När täckelset för sista gången föll efter denna lyckade framställning, uppstämde orkestern, liksom hade det varit förberedt, Mendelsohns brusande bröllopsmarsch ur »En midsommarnattsdröm». Man satte sig åter ned för att ostörtd njuta av den sköna musiken, som förhöjde intrycket av den vackra tablån. Under tiden pågick en ihärdig folkvandring bort till det skumma hörn av salen dit vårt grevliga par hade dragit sig undan i hopp om att snart lyckas komma bort. Nej! De båda makarna måste åhöra hela raden av välönskningar, som nu frambars till dem av vänner och bekanta. Deras dotter, hette det, hade tillvunnit sig allas beundran och sympati genom sin tjusande apparition, sitt blyga väsen. Även Pygmalion prisades högt. »Ett sannt konstnärpar — ett *par* i alla avseenden», yttrade en och annan i förtroligaste ton. Greven tycktes till

slut icke alls veta hvad min han skulle hålla. Och till råga på allt höjde ännu en gång det 'förskräckliga barnet', lille Kurt, nu befriad från sitt munlås, sin gälla röst, i det han ryckte sin morfar i armen och frågade: »Hvart tog farbror Öhrn vägen då? Han vardt slagen ur brädet, han — som morfar brukar säga — av farbror Lassen! Vardt han inte?» Morfadern såg upp åt taklisten och teg visligen. Mormodern nöp 'sin älskling' hårdt i örat med ett: »Tig, pojke», så att denne gjorde en sur grimas. I det samma återvände gillevaktmästaren, som grevinnan nyss förut skickat att höra efter om familjens åkdon vore anländt, och svaret lydde: »Herrskapets eki-page har inte ännu hunnit tillbaka».

»Inte hunnit tillbaka — hvad vill det säga?» utbrast greven och hans grevinna med en mun. »Jo», återtog vaktmästaren, »det vet väl herrskapet? Konsul Öhrn, hette han inte så, den främmande herrn, som följde herrskapet hit?» — »Jo!» — »Nåja, han blev hastigt illamående, så sa han, tyckte jag, och begav sig härifrån för en bra stund sedan. 'Kör hem', befallde han kusken, 'allt hvad tygen hålla. Vänd sedan hit tillbaka igen!'»

Det värda paret stod som träffadt av åskan.

I samma veva kom en annan uppsare in i salen och lemnade greven ett brev.

»Hvad är det för något?» — »Ett bud kom och bad mig se efter, om greven vore kvar här, för annars skulle han genast gå med brevet hem till greven, sa han. Han var skickad av konsuln, tyckte jag han sa.»

Grevinnan gjorde flera försök, men utan framgång, att få sin man att avstå från att på stället öppna brevet. Denne ryckte sig lös och hon sjönk ned på en stol, där hon stod, nästan vanmäktig av grämelse och sinnesrörelse. Greven var emellertid redan framme vid orkesterplatsen, där ett par ljus ännu stodo och brunno på ett piano. I övrigt började salen insvepas i skymning och allt mera utrymmas. Hjälsamma händer flyttade ljusen närmare, och så stor var grevens brådska att läsa skrivelsen, att han ej ens gav sig tid att upptaga glasögonen. Han förde blott skrivelsen tätt bakom ett av ljusen för att bättre kunna se. Så fick jag, som befann mig i närheten, tillfälle att tjuvpojksaktigt i smyg titta honom över axeln, och på samma gång som han själv läsa brevet. Det tycktes tillkommet i största hast och lydde:

»Bäste broder! Det tillämnade ömma bandet mellan din dotter och undertecknad har gjorts om intet. Släktskapsbandet och gammal vänskap förena oss dock fortfarande. Hedern förbjuder mig att stanna. Kärlek och jalousi stredo en

stund inom mig, men äro nu, hoppas jag, helt och hållet förjagade ur mitt bröst. Hvad vunne jag också egentligen på att hemföra en brud, hvars lycka, efter hvad jag nu sett, jag aldrig skulle kunna bereda? Intet. Hon sade mig ofta, att hon ville bliva min vän, men kunde ej räcka mig sin hand, emedan hon skänkt sitt hjärta åt en annan. Jag ville då ej sätta tro därtill, men efter detta beder jag henne genom dig endast anse mig som en gammal god vän, och jag vill söka, i den män jag kan, befordra hennes för-
ening med hennes utkorade. Vid hennes och lektor Lassens förmälning, som väl snart är att motse, beder jag därför att få tillstålla henne ett gåvobrev, hvilket skall betrygga hennes och hennes närmastes framtida existens, och ändock lemna henne medel övriga, att, om hon känner sig manad därtill — hvilket jag säkert tror — räcka sina föräldrar en hjälpsam hand, vid möjligen förefallande behov.

Mera härom, då vi återse hvarandra vid riksdagen! Jag är sannolikt redan på väg till huvudstaden, då du, min käre bror, läser detta.

Öhrn.»

Grevens darrande händer släppte brevet. Under läsningen hade hans ansiktsuttryck övergått från största häpenhet till en innerlig rörelse av tacksamhet, som det tycktes, mot den ädla

brevskrivaren. »Kom, kära du», ropade han nu ivrigt till sin hustru, »så skall du få höra! Läs själv!» Han räckte fram brevet åt den tilltalade, som närmade sig motvilligt, anklagad av sitt eget samvete.

Emellertid hade vi övriga givit lektor Lassen och Elise en vink om hvad som tilldragit sig. Då de nalkades, kunde de redan läsa i de gamlas varma blickar bekräftelsen på sin lycka och välfärd. Stormen i moderns själ hade nämligen underbart lagt sig. Var det tanken på att åtminstone indirekt få komma i åtnjutande av det klingande innehållet i Öhrns öppnade börs, som så försonande inverkat på henne — eller måhända snarare en förebrående stämning, som nu gjorde sig hörbar i djupet av hennes själ . . ? Allt nog — såsom ett efterspel till den sköna mytologiska tavlan, bereddes de få kvardröjande av publiken, njutningen att åse en rörande familjescen, där en märklig förvandling för de mer invigdas ögon likaledes försiggick. Kärleken hade vunnit seger.

»Ja, medlen äro många, tackom gudarne — och deras budbärrinna», slöt herr Lund, som varit inbegripen i ett livligt samtal med mig, orden åtföljdes av en vördnadsbetygelse för högst den samma.

»Tack själv», svarade jag och räckte honom handen. »Och vi ha lyckats. Ty se nu bara på

henne där borta, den nyss så oförsonliga modern — hur förändrad är hon inte, hur ser hon inte ut att vilja sjunka ned på sina knän och bedja dottern om tillgift för sin föregående hårdhet utan alla bitankar på hemgiften? Ett tveäggadt svärd har gått genom hennes själ.»

Elise låg nästan avsvinnad av sinnesorörelse i sin älskades armar.

* * *

*

Några år hade flyktat.

Jag befann mig som turist och ännu något mera — hvarom längre fram — på hösten 186* i Stockholm och gjorde derunder ett besök i Nationalmuseum. Jag vandrade ensam genom salarne i skulpturavdelningen och hade just hunnit till den innersta salen — hvem är det väl jag då får se stående med ett litet barn vid handen framför en marmorgrupp om ej Elise, min ungdomsvän från de oförgätliga dagarne i Upsala.

»Nej, se, är det du, Elise, du kära, kära vän!»

»Ack, du här, Nina!»

Så ljud det med ett glädjeutrop på en gång från oss båda under det vi höllo hvarandra ömt omfamnade.

»Ni gifte er kort efter er eklatering?» frågade jag.

»Vi hade ingenting att vänta på. Men du reste strax. Röster från andra sidan Bottenhavet kallade dig bort.»

»Ja, visst. Och jag måste därför slita mig ifrån mina älskade vänner i Upsala och anträda hemresan till Finland midt i vintern den långa vägen över Berlin.»

En hvilsoffa stod i vår närhet vid ett fönster och dit drogo vi oss nu undan. Det var söndag och en mängd människor passerade fram och tillbaka förbi oss. Ett välbekant par slöt sig om en stund till oss med många glädjebetygelser. Det var fru Allvarson med docenten. De hade här stämt möte med mig.

Men ännu voro Elise och jag ostörda. »Ack», sade hon, »hvad det skall glädja min man att få återse dig! Vi fingo ej på långt när så tacka dig, Nina, som vi velat.»

Jag lyfte upp hennes lilla söta pojke i mitt knä. — »Det är underpanten, jag förstår, på 'Pygmalions' och 'Galateas' kärlek, deras levande avbild med konstnärslugg och blommor på kinderna. Hvad heter han? Kanske som i myten? . . .»

Elise smålog förtjust. »Min älskling, tala om

för den där tanten, hvad du heter», uppmanade hon den lille.

Jag såg på honom i hans betänksamma stora djupblå ögon, och det kom som från en fläkt från de små rosenläpparne: »Pa... pa... fos».

»Hvad hör jag, heter han verkligen så? Bra, min gosse, du stavar och lägger ihop, som salig grev Bengt», tillade jag leende.

»Ja, ja!» utropade Elise. »Du syftar på morfadern, när han vid en viss festlighet stavade på programmet. Herr Lund har berättat alltsammans för mig.» — »Det kan jag nog tro. Och er gosse heter verkligen Paphos som i myten?» — »Ack ja. Den ha vi naturligtvis haft i kärt, kärt minne.»

Kort därpå sågo vi Lassen, som emellertid blivit professor, och herr Lund inträda i närgränsande rum. Även en annan vandrare syntes där, hvilken blickade spejande omkring sig. Jag riktade min väns uppmärksamhet på honom, tryckte hennes hand och sade: »Ser du där kommer en landsman till mig, en barndomsvän, du förstår... Det var han, som den där gången längtade att få se mig, och nu är det jag, som hvart jag går längtar att få se en skymt av honom.»

»Å?» — »Ja, du.» — »Och han heter?»
Jag lutade mig närmare Elise och framhvisade

min trolovades namn. »Jag får väl göra er bekanta sedan?»

»Den unge finske målaren har således erövrat ditt hjerta!»

»Du får snart vårt kort.»

»Och din Upsala-inklination?» — »Låt oss säga, det var provpilen. Men var viss, att jag städse skall behålla min kusin Fredrik i kärt minne.»

Vi språkade förtroligt ännu en stund och omfamnade hvarandra åter under glädjetårar. Därpå reste vi oss och gingo de nyankomna till mötes.

1840
1840

1/2

På bokförlagsföreningen *Vår Tids förlag* har förut utkommit av

Lotten von Kræmer:

DEN KÄMPANDE ANDEN.

Religiös väckelse och religiöst lif.

Med nio illustrationer af *Jonny Nyström*.

Pris 1 krona.

Den värderade, af de ädlaste syften genomträngda skaldinnan söker i sin dikt framställa de nyttestamentliga undren i en poetisk omklädnad samt häfda deras inre, andliga betydelse för alla tider. Den blifvande behållningen af den med fina och stämmingsfulla vignetter utstyrda volymen tillfaller Lotten von Kræmers stipendium för kvinnliga studerande vid Upsala akademi. — *Post- och Inrikes Tidningar.*

Sign. C. D. W. i *Vårt Land* säger om dessa religiösa sånger, att de röja förtalningar och verklig känsla samt att benämningen 'Den kämpande anden' icke är illa vald för att angifva dessa diktars ton och anda.

— — I själfva sångerna, sex till antalet och alla utmärkande sig för vacker form och ädelt innehåll, tecknar författarinnan det aggande tvifvel, som så småningom lägger sig till ro, då lifvets morgonstjärna, Kristus, gryr upp i själen, och dröjer sedan med hänryckt öga vid denna den härligaste gestalten i världshistorien. — — De sista sångerna, *Vid skedslutet*, visa kyrkans oförmåga att numera tillfredsställa andarnes djupaste löst, och hur de gamla formerna störtat i kaos, som nödvändigt måste föregå, innan 'till renad tempeltjenst sig anden viger', och tro och förnuft ej längre stå som hvarandras fiender. — *Aftonbladet.*

— — Det är en verklig praktupplaga i stor oktav, försedd med ett antal utmärkt väl utförda och stämmingsfulla teckningar af *Jonny Nyström*.

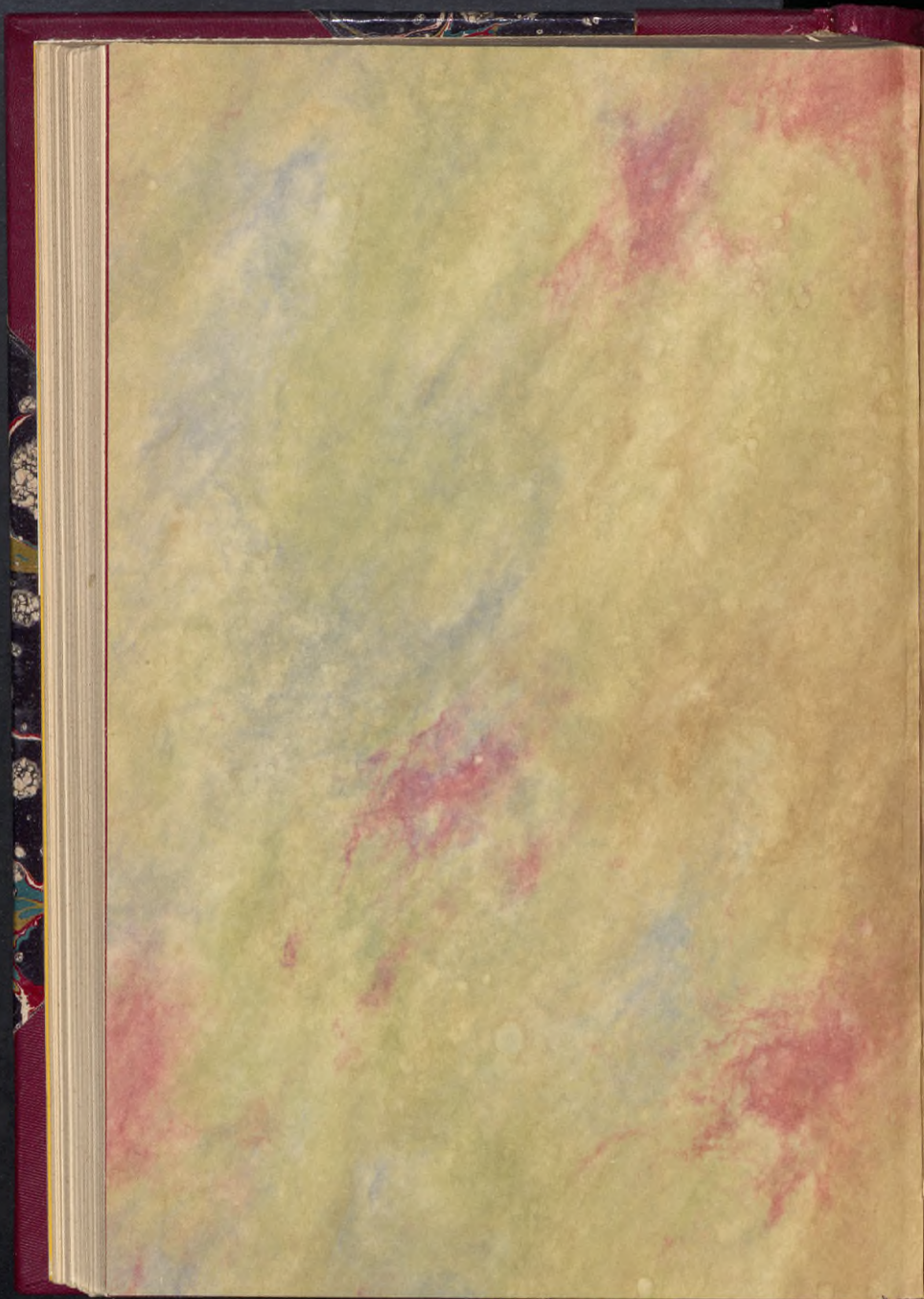
I dessa sånger söker skaldinnan häfda en förnuftskristlig uppfattning af vår trosläras hufvudpunkter i motsats mot kyrkans dogmatiska läror. — — Många vackert tänkta och vackert sagda saker förökoma i diktcykeln. — *Stockholms Dagblad.*

— — En särdeles väl utstyrd och illustrerad bok, i hvilken diktarinnan gifver uttryck åt sina betraktelser öfver vår religion och dess upphofsman. — Fromhet och religiositet andas i alla dessa sånger, af hvilka det starkt anlitade utrymmet för dagen ej tillåter oss att lemna prof, det vi så gärna skulle velat göra, särskildt med hänsyn till den varma framställningen af Kristus. — *Göteborgs-Posten.*

— — Förf. har på ett kärnfullt och poetiskt språk och i bunden form sökt förena tankens frihet med trons innerlighet, eller med andra ord, att bringa votande och religion i en harmonisk samstämmighet, som tillfredställer både förstånd och känsla, och denna sträfvan gör särskildt ur vår synpunkt detta dikthäfte rekommendabelt för hvarje bildadt hem.

Sanningssökaren.

6000227042

Göteborgs universitetsbibliotek

1.65
JOHN JOHNSON
BOKSÄNDARE
GÖTEBORG

